

ՎԲԱՅՈՅՑ

1891. № 820.

1892

ՆԱԿԱՆՔ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՄԱՍԻՆ

5151

384 Թ.

ՏԱՐԻ)

ՍԱՐԿԱՒԱԳ 3. ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ:

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Տպարան 3. Մարտիրոսեանցի.

2(059)

Ն-15

ՍԱՐԿԱՆԱԳ. Յ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՅԻ

Յօրինած

ԴԱՍԱԳԻՔԵՐԸ

1. ԸՆՏԻՐ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ Ա. մասն
— Արձակ, էրբբբ տիպ: Գինն է 1 ո.
25 կոպէկ: Գուժարով առնողին՝ հաւր
1 ուրբլի:

2. ԸՆՏԻՐ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ, Բ. մաս-
նըն — Բանաստեղծութիւններ: Գինը
նոյնն է:

3. ՀԱՅՈՅ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՅԻՉ Գ.
տարի, էրբբբ տիպ: Գին: 4:
Գուժարով՝ 48 կոպէկ,

4. ՀԱՅՈՅ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒ ՈՒՅԻՉ, Գ.
տարի, էրբբբ տիպ: Գինը՝ 40 կոպէկ:
Գուժարով՝ 32 կոպէկ:

5. ՀԱՅՈՅ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՅԻՉ, Բ.
տարի, էրբբբ տիպ: Գինը՝ 35 կոպէկ:
Գուժարով՝ 28 կոպէկ:

6. ՀԱՄԱՌՈՏ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ,
Ա. մասն — Նախադասութիւններ և Մա-
սունք Բանի: Գինը՝ 20 կոպէկ: Գու-
ժարով՝ 15 կոպէկ:

ՕՐԱՅՈՅ

2(059)

1892

ՆԱՀԱՆՉ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ե Ի

ՀԱՅԿԱՅ ՏՅՁԴ—4384 Թ.

(ՀԻՆԳԵՐԵՐԻ ՏԱՐԻ)

Կազմեց

ՍԱՐԿԱՆԱԳ. Յ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՅԻ:

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Յ. Մարտիրոսեանցի.

2000

Օր Աւետման	Սրբաբնութի
Երևման խաչ	3
Համբարձումն	14
Հոգեգալուստ	24
Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի՝	14
Վարդապետ	12
Մկրդ ուտիքը՝ 7 շաբաթ:	—
Ս. Աստուածածին	16
Մկրդ ուտիքը՝ 3 շաբաթ:	—
Խաչկերաց	13
Բարեկենդան Վարդապետ խաչի	20
Մկրդ ուտիքը՝ 7 շաբաթ:	—
Գիււտ խաչ	25
Բարեկենդան Յիւնակի	15
Բարեկենդան Ս. Յակոբայ:	6
Մկրդ ուտիքը՝ 18 օր:	—
Օր Բարեկենդանի ծննդեան պահոց	—

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

31 օր.

0	—	Լ
1	ԴՇ. Գ. օր պահոց Ծննդեան. — Տարեմուտ և Կաղանդ.— Ծն. Ն. Կ. Բ. Ալեքսէյ Ալեք- սանգրովիչի.	13
2	ՆՇ. Գ. օր պահոց Ծննդեան.	14
3	Ուրբ. ե. օր պահոց Ծննդ. ☉ Լ. Լ. — Յրդին և Կրդին օր:	15
4	Ձր. Գ. օր պահոց Ծննդ.— Սրբոցն՝ Բարսղի Հայրապե- տին և Էղբօր Նորին Գրիգօ- րի Նիւսացւոյն, Սեդեւատրօ- սի՝ Հռոմայ Հայրապետին և	16

Այն տօն օրերը, երբ վար-
չական տեղերը և ոռւսաց
դպրոցները ուսանողները ա-
ղատ են օյարապմունքներից,
որոշուած են աստղանիշով(*):

0	ՅՈՒՆՈՒԱՐ	1
	աբբայ Եփրեմի խուրին ա- սորույ.	
5	* Վիր. ձրագալոյց Ծննդ. Քրիստոսի.	17
*6	* Բշ. Տօն Ծննդեան և ՅԱՅՏՏՆՈՒԹԵԱՆ Տեառն.— Նոյնպէս ուղևորաց.	18
	Առիք է մեզ 8 օր անմիջոց:	
7	* Դշ. բ. օր Ծննդ.—Յիշա- տակ Մեռելոց.	19
8	Դշ. գ. օր Ծննդեան.	20
9	Եշ. գ. օր Ծննդեան.	21
10	Ուրբ. ե. օր Ծննդեան. Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ իշխան Պետր Նիկողայեմիլի.	22
11	Չբ. գ. օր Ծննդեան. € Վ. Բ.—Չիմալիկ և խո- նակ օր:	23
12	* Վիր. է. օր Ծննդեան.	24
13	* Բշ. բ. օր Ծննդ. և Տօն Անուանակոչութեան Տեառն —Նախորցնալ.	25
14	Դշ. Տօն ծննդեան Յօհան- նու Կարապետին.	26

0	ՅՈՒՆՈՒԱՐ	1
15	Դշ. պահք.	27
16	Եշ. Սրբոցն՝ Պետրոսի հայ- րապետին, Վլասայ Եպիսկո- սոսին և Աբիսողոմայ սար- կաւագին.	28
17	Ուրբ. պահք.	29
18	Չբ. Սրբոցն՝ Անտոնի, Տրի- փոնի, Պարսամայ և Ոնո- փրիոսի ճգնաւորացն.	30
	☉ Ծ. 1.—Խոնակ և զուրկ սուր- նաշուն:	
19	* Ա. Վիր.	1
20	Բշ. Սրբոցն՝ Թէոդոսի թա- գաւորին և Մանկանցն Ե- փեսոսի.	2
21	Դշ. Սրբոցն՝ Վիրակոսի և մօրն Յուդիտայի և վկայիցն՝ Գորգիոսի, Պողիքտոսի և Գրիգորիոսի.	3
22	Դշ. պահք.	4
23	Եշ. Սրբոցն Վահանայ Դողթ- նացոյն.	5
24	Ուրբ. պահք.— Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ իշխանուհոյ Կսենեայ	6

0	ՅՈՒՆՈՒՄ	Լ
25	Ալեքսանդրովնայի. ձբ. Սրբոց հայրապետացն՝ Աթանասի և Կիլղի.	7
26	Ս. Ք. — Պարզ և զուրկ օրհ. * Բ. Կիր. Բարեկենդան Ա- ռաջաւորի պահոց.	8
27	Բշ. ա. օր պահոց Առաջաւորի.	9
28	Դշ. բ. օր պահոց Առաջաւորի.	10
29	Դշ. Գ. օր պահոց Առաջաւորի.	11
30	Եշ. Դ. օր պահոց Առաջաւորի.	12
31	Ուրբ. Ե. օր. պահ. Առաջաւորի. — Յիշատակ Յօնանու մար- գարէի.	13

0	ՓԵՏՐՈՒՄ	Լ
	29 ՅՐ.	
0		1
1	ձբ. Սրբոցն՝ Սարգսի՝ զօրա- ւարին և որպէս նորա Մար- տիրոսին և շորեքտասան զինուորացն.	14
*2	© Լ. Լ. — Յրաշառշուղ հողման: * Գ. Կիր. — Հարսանիք. — Ռ. Տեառներն դառաջ.	15
3	Բշ. Սրբոց Առովմեանց զօ- րավարացն. — Ծն. Ն. Գ. Բ. Նիկիոյ Առստանդինովիչի, և տօն ասպետական նշա- նաց Սրբոյն Աննայի.	16
4	Դշ. Սրբոց Սուքիասեանց վկայիցն.	17
5	Դշ. պահք.	18
6	Եշ. Սրբոց Ոսկեանց քահա- նայից.	19
7	Ուրբ. պահք.	20
8	ձբ. Սրբոյն ՍԱՀԱԿԱՅ Պար-	21

0	ՓԵՏՐՈՒՆՔ	Լ
	Թէի հայրապետին մերոյ.	
9	* Դ. Կիր. Հարսանիք.	22
	Ե Վ. Բ.—Օր. անշնորհաւն.	
10	Բշ. Սրբոցն՝ Մարկոսի եպիս- կոսոսին, Պիոնի քահանա- լին, Կիւրղի և Բենիամինի ստրկաւագացն և վկայիցն՝ Աբգրիմսէի, Որմզդանայ և Սայենի.	23
11	Դշ. Սրբոց ՂԵՈՆԴԵԱՆՅ քահանայիցն.	24
12	Դշ. պահք.	25
13	* Եշ. Սրբոց ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ԶՕՐԱՎԱՐԱՅՆ մերոց՝ 1036 վկայիցն, որք կատարեցան ի մեծ պատերազմին.—Յի- շատակ մեռելոց.—Տօն Ազ- գային.—Նախադասութիւն.	26
14	* Ուրբ. պահք. Տօն ՔԱ- ՌԱՍՆՅՈՐԵԱՅ ԴԱԼՍԵԱՆ Քրիստոսի. — Տեառնընդա- ռաջ.	27
15	Ձբ. Սրբոցն՝ Կ. Պապոյ ժո- ղովոյն, 150 հայրապետացն.	28

0	ՓԵՏՐՈՒՆՔ	Լ
16	* Կիր. Բռն Բարեկենդան.	29
17	Բշ. ա. օր մեծի պահոց.	1
	Յ Ծ. Լ.—Յրբն օր.	
18	Դշ. բ. օր մեծի պահոց.	2
19	Դշ. գ. օր մեծի պահոց.	3
20	Եշ. դ. օր մեծի պահոց.	4
21	Ուրբ. ե. օր մեծի պահոց.	5
22	Ձբ. զ. օր մեծի պահոց. Սրբ- բոյն Թէոդորոսի զօրավարին.	6
23	* Բ. Կիր. Քառասնորդական պահոց.	7
24	Բշ. ը. օր մեծի պահոց.	8
	Յ Ը. Բ.—Պարզայ և յրաւոյ.	
25	Դշ. թ. օր մեծի պահոց.	9
*26	Դշ. ժ. օր մեծի պահոց.— Ծնունդն Կ. Մ. ԱԼԵՔՍԱՆ- ԴԸՐ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԻԻ.	10
27	Եշ. ժա. օր մեծի պահոց.	11
28	Ուրբ. ժբ. օր մեծի պահոց.	12
29	Ձբ. ժգ. օր մեծի պահոց. Սրբ- բոցն՝ Կիւրղի՝ Երուսաղէմայ հայրապետին և միւս Կիւրղի եպիսկոպոսին և մօրն նորա Աննայի.	13

Մ Ա Ր Տ

31 ՅԲ.

0

1

1 * Գ. Կիր. Քառասնորդա- 14
կան պանոց. — Աստուծոյն.

*2 ԲԶ. ժե. օր մեծի պանոց. — 15
Սը Գանակալութեան վեհա-
փառ Կայսեր ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ
Դ-ի.

3 ԳԶ. ժգ. օր մեծի պանոց. 16
Է. Լ. — Հաղթանաւոր ռաշիւն.

4 ԳԶ. ժե. օր մեծի պանոց. 17

5 ԵԶ. ժր. օր մեծի պանոց. 18

6 Աւբ. ժթ. օր մեծի պանոց. 19

7 Ղբ. ի. օր մեծի պանոց. Սըր- 20
բոյն Յովհաննու Երուսաղէ-
մայ հայրապետին և սրբոյ
հայրապետացն մերոց՝ Յօ-
հաննու Յձնեցւոյն, Յովհան-
նու Արտանեցւոյն և Գրիգո-
րի Տաթևացւոյն.

8 * Գ. Կիր. Քառասնորդական 21

0

ՄԱՐՏ

1

պանոց. — Տնորոշին.

9 ԲԶ. իբ. օր մեծի պանոց. 22

10 ԳԶ. իգ. օր մեծի պանոց. 23

Է Վ. Ք. Փառնաւոր ռաշիւն:

11 ԳԶ. իգ. օր մեծի պանոց. 24

12 ԵԶ. իե. օր մեծի պանոց. 25

13 Աւբ. իգ. օր մեծի պանոց. 26

14 Ղբ. իե. օր մեծի պանոց. — 27
Սրբոց Մանկանցն Քառաս-
նից, որք ի Սեբաստիա կա-
տարեցան.

15 * Ե. Կիր. Քառասնորդական 28
պանոց. — Դաւաւորին:

16 ԲԶ. իթ. օր մեծի պանոց. 29

Յ Ծ. Լ. — Փոքիւ ռաշիւն:

17 ԳԶ. լ. օր մեծի պանոց. 1

18 ԳԶ. լա. օր մեծի պանոց. 2

19 ԵԶ. լբ. օր մեծի պանոց. 3

20 Աւբ. լգ. օր մեծի պանոց. 4

21 * Ղբ. լգ. օր մեծի պանոց. 5
Սրբոյն ԳԻՐԻԳՐԻ ԼՈՒՍԱ-
ԻՈՐԶԻՆ մերոյ՝ չարհարա-
նաց և մտին ի Վիրապն.

22 * Զ. Կիր. Քառասնորդա- 6

0	ՄԱՐՏ	Լ
	կան պահոց.— Գալուստի:	
23	ԲԶ. ԼԳ. օր մեծի պահոց.	7
24	ԴԶ. ԼԳ. օր մեծի պահոց.	8
	Յ Ա. Ք.— Զարուհի:	
*25	ԴԶ. ԼԳ. օր մեծի պահոց.— Ռ.	9
	Աւետուան Ս. Աստուածածնի.	
26	ԵԶ. ԼԳ. օր մեծի պահոց.	10
27	Ուրբ. Խ. օր մեծի պահոց.	11
28	Շբ. Խա. օր մեծի պահոց.—	12
	Յիշատակ յարութեան Ղա-	
	ղարու.	
29	* Կիր. ԾԱՂԱՅԱՐԻ.— Յե-	13
	րեկոյն Գոնարացիք:	
30	Աւագ ԲԶ. պահք.	14
31	Աւագ ԴԶ. պահք.— Յիշատակ	15
	Տաան Առաքանաց.	

0	Ա Պ Ր Ի Լ	0
	30 00.	
	Յ Ա. Ք.— Զարուհի:	
1	Ա. ԴԶ. պահք.— Ծնունդ Ա. Ք.	16
	Մեծ Իշխան. Ալեքսանդր	
	Միխայիլովիչի.	
	Զ Ա. Ք.— Զարուհի:	
2	* Ա. ԵԶ. պահք.— Յիշա-	17
	տակ Ոսնարուացի.	
*3	Ա. Ուրբ. պահք.— Յիշատակ	18
	Չարչարանաց և Խաչելու-	
	թեան Տեառն.	
*4	Ա. Շբ. Զրադարաց յարու-	19
	թեան Քրիստոսի.— Նախապե-	
	նակ. Նաւակաւիք.	
5	* Կիր. ԶԱՏԵԿ.— Տօն Յա-	20
	րութեան Տեառն մերոյ Յի-	
	սուսի Քրիստոսի. Աւագու-	
	սաց. Ուտիք է մեզ անմի-	
	ջոց ցշամբարձումն:	
*6	* ԲԶ. Լ. օր Զատիկի.— Յիշա-	21
	տակ Մեծերաց.— Զարուհի:	

0	ԱՊՐԻԼ	Լ
*7	✱ ԳԶ. Գ. օր Զատիկի.—Աւե- տումն Ս. Աստուածածնի.	22
*8	ԴԶ. Դ. օր Զատիկի. Շ Վ. Ք.—Քաղաքացիական պատերազմ:	23
*9	ԵԶ. Ե. օր Զատիկի.	24
*10	Ուրբ. Գ. օր Զատիկի.	25
*11	Չբ. Է. օր Զատիկի.—Յիշատակ գլխատման Ս. Յօհաննու Մկրտչի.	26
12	✱ Բ. Կիր. Նոր Կիւրակէ (Կրիստոսի).	27
13	ԲԶ. թ. օր Յինանց.	28
14	ԳԶ. ժ. օր Յինանց.	29
15	ԴԶ. ժա. օր Յինանց. Շ Ծ. Լ.—Պարզ օր:	30
16	ԵԶ. ժբ. օր Յինանց.	1
17	Ուրբ. ժգ. օր Յինանց.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Նի- կոլայ Միխայելովիչի.	2
18	Չբ. ժդ. օր Յինանց.	3
19	✱ Գ. Կիր. Աշխարհամատրան Կիւրակէ (Կառաշ Կիւրաշ).	4
20	ԲԶ. ժզ. օր Յինանց.	5

0	ԱՊՐԻԼ	Լ
21	ԳԶ. ժէ. օր Յինանց.	6
22	ԴԶ. ժբ. օր Յինանց. Շ Ա. Ք.—Քաղաքացիական պատերազմ:	7
23	ԵԶ. ժթ. օր Յինանց.—Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխանուհի Ալեքսանդրայ Իոսիֆովնայի և Ալեքսանդրայ Պետրով- նայի.	8
24	Ուրբ. ի. օր Յինանց.	9
25	Չբ. իա. օր Յինանց.	10
26	✱ Դ. Կիր. (Կարֆիր Կիւրաշ).	11
27	ԲԶ. իգ. օր Յինանց.	12
28	ԳԶ. իդ. օր Յինանց.	13
29	ԴԶ. իե. օր Յինանց.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Սերգէյ Ալեք- սանդրովիչի.	14
30	ԵԶ. իզ. օր Յինանց. Շ Լ. Լ.—Զոհաբեր պարգևատրում.	15

35881-66

Մ Ա Յ Ի Ս

31 0ր.

0		1
1	Ուրբ. իէ. օր Յինանց.	16
2	Ձբ. իր. օր Յինանց.	17
3	* Ե. Կիր.—Տօն Երևման Սրբոյ Խաչի.	18
4	Բշ. Լ. օր Յինանց.	19
5	Դշ. լա. օր Յինանց.	20
*6	Դշ. լբ. օր Յինանց.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Վսեմափառ թա- գաժառանգին Նիկողայ Ալեք- սանդրովի.	21
7	Եշ. լգ. օր Յինանց. Է Վ. Ք.—Յորդանան անցնի.	22
8	Ուրբ. լդ. օր Յինանց.	23
*9	Ձբ. լե. օր Յինանց.—Ռ. Փո- խադրութիւն Նշխարաց Նի- կողայոսի Աթանգեղապօրծի.	24
10	* Զ. Կիր.	25
11	Բշ. լէ. օր Յինանց.—Ան. Ն. Կ. Բ. Կիրիլ Ալեքսանդ-	26

0

ՄԱՅԻՍ

1

	րովի.	
12	Դշ. լր. օր Յինանց.	27
13	Դշ. լթ. օր Յինանց.	28
*14	* Եշ. խ. օր Յինանց.—ՀԱՄ- ԲԱՐՁՅԻՄՆ Քրիստոսի. Ծ. Լ.—Հարկաւ ծնող.	29
*15	Ուրբ. խա. օր Յինանց.— Պանք.—Օր թագադրութեան Վեհափառ Կալեր և Կայս- րունոյն ամենայն ոռնաց.	1
16	Ձբ. իս. օր Յինանց.	2
17	* Ի. Կիր. Յորդանան անցնի.	3
18	Բշ. խդ. օր Յինանց.	4
19	Դշ. խե. օր Յինանց.	5
20	Դշ. խզ. օր Յինանց.—պանք. —Ան. Ն. Կ. Բ. Ալեքսէյ Ա- լեքսանդրովի և Ալեքսէյ Միխայիլովի.	6
21	Եշ. խէ. օր Յինանց.—Ան. Մեծի գթօրն Կոստանգին Կոստանդինովի և ճն. Ա- լեքսանդրայ Գետրովնայի.	7
22	Ուրբ. իս. օր Յինանց. պանք. Է Ա. Ք.—Մեծի գթօրն Երբ	8

0	ՄԱՅԻՍ	1
	առիշտ:	
23	ձբ. խթ. օր Յինանց.	9
24	* Կիր. ծ. օր Յինանց. ՀՈ- ԳԵԳԱՆՈՒՍՏ (Պենտեկոստէ — Յիսնեբորդ օր ի Զատկէն). — Բարեկենդան Եղիական պահոց.	10
*25	Բշ. բ. օր Հոգ. — Ծն. Ն. Կ. Բ. Կսենեայ Ալեքսանդրովնայի. պահք.	11
26	Դշ. գ. օր Հոգ. պահք.	12
27	Դշ. գ. օր Հոգ. պահք.	13
28	Եշ. Ե. օր Հոգ. պահք.	14
29	Ուրբ. զ. օր Հոգ. պահք.	15
30	ձբ. է. օր Հոգ.	16
	⊕ 1. 1. — Ջերմախառն պարզա- լէիւն:	
31	* Ա. Կիր. — Յիշատակ Եղի- այի մարգարէին. — Առաջին սրտակ. — Հարսանիք. — Նախա- պահ:	17

	ՅՈՒՆԻՍ	
	30 ՈՐ.	
0	—	1
1	Բշ. Սրբոց Կուսանացն Հռիփ- սիմեանց. — Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Դիմիտրի Կոս- տանդինովիչի. — Նախապահ:	18
2	Դշ. Սրբոց Կուսանացն Գա- լիանեանց.	19
3	Դշ. պահք. — Նախապահ:	20
4	Եշ. Սրբոցն՝ Յովնաննու Կա- րապետին և Աթանաղիսեայ Եպիսկոպոսին.	21
5	Ուրբ. պահք. — Նախապահ:	22
6	* ձբ. Սրբոցն Գրիգորի ԼՈՒ- ՍԱՆՈՐԶԻՆ մերոյ՝ Ելանե- լոյն ի վերապէն.	23
	⊕ Վ. Գ. — Առիշտ արարչայն:	
7	* Բ. Կիր. Տօն Կաթողիկէ Սրբոց ԷՃՄԻԱԾՆԻ. — Հար- սանիք.	24
8	Բշ. Սրբոց Մանկանցն Բեթ.	25

0	ՅՈՒՆԻՍ	Լ
	լենեմի և Ակակիտսի վկային, Մովկիմայ քահանային և Վոտրատիոսի զինաւորին.	
9	ԳԶ. Սրբոց Առաւանացն՝ Նու- նեայ և Փանեայ.	26
10	ԴԶ. պահք.	27
11	ԵԶ. Սրբոց իշխանացն Սա- հակայ և Յովսէփայ և վիա- լիցն՝ Սարգսի և Բագոսի.	28
12	ԱԼԲ. պահք.	29
13	ԶԲ. Սրբոյն ՆԵՐՍԵՍԻ ՄԵԾԻ Հայրասեփան մերոյ և խա- ղայ եպիսկոպոսին.	1
	⊙ Ծ. Լ.—Սպասանայիս Հարկի.	
14	* Դ. Կիր.—Բարեկենդան Ս. Լուսաւորչի պահոց.	2
15	ԲԶ. պահք. Սրբոցն Եպիփա- նուս Կիարացւոյն, Բաբելայ հայրասեփան և երից աշա- կերտաց նորին.	3
16	ԴԶ. պահք.—Աստուղիանոսի Թագաւորին և մօրն նորա Հեղինեայ.	4
17	ԴԶ. պահք.	5

0	ՅՈՒՆԻՍ	Լ
18	ԵԶ. պահք. Սրբոցն՝ Թէոփի- տոնի Գաղատացւոյն, Թա- լիեայ բժշկին և 7 Առաւ- նացն, որք յԱնկիւրիա կա- տարեցան.	6
19	ԱԼԲ. պահք.—Նախագծաւ.	7
20	* ԶԲ. Դիւա ՆԱԽԱՐԱՅ Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ.	8
21	* Դ. Կիր.—Հարսանիք. Չ Ա. Բ.—Պարզ և թերթի ո- ւորք:	9
22	ԲԶ. Սրբոց վկայիցն՝ Անտո- նինոսի, Թէոփիլոսի, Անիք- տոսի և Փոտինոսի.	10
23	ԴԶ. Սրբոցն՝ Դանիէլի մար- գարէին և երից Մանկանցն.	11
24	ԴԶ. պահք.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ իշխան. Ալեքսանդրայ իօսիֆովնայի.	12
25	* ԵԶ. Սրբոց Թարգմանչացն մերոց՝ ՍԱՀԱԿԱՅ և ՄԵՍ- ՐՈՊԱՅ.	13
26	ԱԼԲ. պահք.	14

0	ՅՈՒՆԻՍ	Լ
27	ձբ. Սրբոցն՝ Տրդատայ թա- գաւորին մերոց, Աշխէն արկ- նոցն և Խոսրովիդիտոցն.— Կախարհաւ:	15
28	* Ե. Կիր. Գիւտ. ՏՓՅՅ Ս. Աստուածածնի.—Հարսանիք. ☉ Լ. Լ.—Զօւարթաւիկն աւարտ:	16
*29	Բշ. Սրբոցն՝ Կալիստորատոսի և 49 վկայիցն և Ղուկկիա- նոսի քահանային.—Ու. Ս. առաքելոցն Պետրոսի և Պօ- ղոսի.—Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Պաւել Արեքսանդրո- վիչի և Պետր Նիկոլայեւիչի.	17
30	Դշ. Սրբոցն Զաքարիայի մար- գարէին.	18

0	ՅՈՒՆԻՍ	Լ
	31 օր.	
1	Դշ. պահք.	*19
2	Եշ. Սրբոցն Եղիսէի մարգա- րէին.	20
3	Ուրբ. պահք.	21
4	ձբ. Սրբոց Երկոտասանից ա- ռաքելոցն Քրիստոսի, և Պօ- ղոսի՝ Երեքտասան առաքե- լոցն. Ք վ. Բ.—Զօւարթաւիկն աւարտ:	22
5	* Զ. Կիր.— Բարեկենդան Վարդավառի պահոց.—Ան. Ն. Կ. Բ. Սերգէյ Արեքսան- դրովիչի.	23
6	Բշ. ա. օր Վարդ. պահոց.	24
7	Դշ. բ. օր Վարդ. պահոց:	25
8	Դշ. գ. օր Վարդ. պահոց:	26
9	Եշ. դ. օր Վարդ. պահոց:	27
10	Ուրբ. ե. օր Վարդ. պահոց:	28
11	ձբ.—Յիշատակ Տապանակին	29

0	ՅՈՒԼԻՍ	Լ
	հնոյ և տօն Նորոյս Սուրբ Եկեղեցւոյ.—Նաւասարհ.— Ան. Ն. Կ. Բ. Օլգայ Նիկո- լայեանայի և Օլգայ Կոստան- դինովնայի:	
12*	* Կիր.—ՎԱՐԻՆՎԱՌ.—Մի- ջոց ուտիքը՝ չորս շաբաթ է. Յ. Թ. Լ.—Փայլա՛ն և որդեւան:	30
13	* Բշ. բ. օր Վարդ.—Յիշա- տակ Մեռելոց:	1
14	Դշ. գ. օր Վարդ.	2
15	Դշ. պահք.—Ան. Ն. Կ. Բ. Վլադիմիրայ Արքսանդրո- վիչի:	3
16	Եշ. Սրբոյն Եսայեայ մարդա- րէին.	4
17	Ուրբ. պահք.—Նախարարա՛ն:	5
18	* Զբ. Սրբոցն՝ ԹԱԴԵՈՍԻ առաքելոյն մերոյ և Ման- գրիսոյ Կուսին:	6
19	* Բ. Կիր.—Հարսանիք:	7
20	Բշ. Սրբոցն՝ Կիպրիանոսի և պիսկոպոսին և 45 վկայիցն, և կուսանացն՝ Յուստին-	8

0	ՅՈՒԼԻՍ	Լ
	նեայ, Եւփիմեայ և Քրիս- տինեայ. Յ. Ա. Բ.—Տաւադէն որդւո- ւն.	
21	Դշ. Սրբոցն՝ Աթանագինեայ եպիսկոպոսին, 10 աշակեր- տացն և 5 վկայիցն.	9
*22	Դշ. պահք.—Անուանակոչու- թիւն Յոստափառ Կայս- րունւոյն ՄԱՐԻՆՅ ՓԷՈՒՌ- ՐԱՎՆՍՅԻ.	10
23	Եշ. Սրբոց Նախարարցն՝ Ա- դամայ, Աբելի, Սեթայ, Ե- նովսայ, Ենովքայ, Նոյի, Մելքիսեդէկի, Աբրահամու, Իսահակայ, Յակօբայ, Յով- սեփայ, Մովսիսի, Ահարոնի, Եղիսդարու, Յեուսայ, Սա- մուէլի, Սամիսոնի, Յեփթա- յեայ, Բարակայ, Գեդէոնի և այլոց սրբոցն նախարարցն:	11
24	Ուրբ. պահք.—Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխ. Բարիս Վրադիմի- րովիչի:	12
25	Զբ. Սրբոց Որդւոց և Թո-	13

աւանց Ս. Գրիգորի Լուսա-
ւորչին մերոյ՝ Արիստակիսի,
Վրթանիսի, Յուսէկանն, Գրի-
գորիսի և Դանիէլի:

26

* Գ. Վիր.—Հարսանիք.

14

27

Բ2. Սրբոց Մակաբայեցւոցն՝
Եղիազարու քահանային և
Ճամուռնեայ և 7 սրբւոց նո-
րին.—Ծն. և Ան. Նիկողայ
Նիկողայեզիւնի Անգրանկին և
և Ան. Նիկողայ Նիկողայեզի-
ւի Կրտսերոցն.

15

⊙ Լ. Լ.—Խառնաշուկէն օրոյ:

28

Դ2. Սրբոց Երկոտասան Մար-
գարէիցն՝ Ովսեայ, Ամովսայ,
Միքիայ, Յովելեայ, Աբգիու,
Նաւումայ, Ամբակումայ, Յո-
նանու, Սոփոնիայ, Անգեայ,
Զաքարիայ և Մաղաքիայ.

16

29

Դ2. պահք.

17

30

Ե2. Սրբոցն՝ Սոփիայ և երեց
գատերացն՝ Պիատոսի, Ելպի-
սի և Ագապի:

18

31

Ուրբ. պահք:

19

1

Ձբ. Սրբոց Հայրապետացն՝
Աթանասի, Վիւրդի և Գրի-
գորի Աստուածաբանին.

20

2

* Գ. Վիր.—Հարսանիք:

21

3

Բ2. Սրբոցն՝ Եւգինեայ Կու-
սին և հօրն նորա Փիլիպպո-
սի, յօրն Կղդեայ և երկուց
եղբարցն՝ Սերգեայ և Ապի-
տոնի և վկայիցն՝ Եւգինեո-
սի, Մակարիոսի, Վաղերիոսի,
Կանդիատոսի և Ակիւղասայ.

22

⊙ Վ. Բ.—Պարզ օր:

4

Դ2. Սրբոցն՝ Անդրէի Զօրա-
վարին և բանակի նորին,
Կալինիկոսի և Դոմեստեայ
վկայիցն.

23

5

Դ2. պահք:

24

6

Ե2. Սրբոցն՝ Անգրիանոսի և
կնոջ նորա Անատոլայ, Թե-

25

0	ՕԴՈՍՏՈՍ	1
	ողորոսի և Ելիթիւրոսի վկայիցն.—Ռ. Վարդապետ:	
7	Ուրբ. պահք:	26
8	Ձբ. Եփեսոսի Ս. Ժողովոյն, 200 հայրապետացն.	27
9	* Ե. Վիր.— Բարեկենդան Աստուածածնի պահոց:	28
10	Բշ. ա. օր Աստուածածնի պահոց.	29
11	Դշ. բ. օր Աստ. պահ.— ՆԱԻԱՆԱՐԴ և Տարեմուտ 1342 թուականին հայոց և Հայկաշ 4385.	30
	⊙ Ծ. 1.— Անչիւս հորաւից:	
12	Դշ. Գ. օր Աստ. պահ.	1
13	Եշ. Գ. օր Աստ. պահ.	2
14	Ուրբ. ե. օր Աստ. պահ.	3
*15	Ձբ. Տօն Հոգեհալածին Ս. Իշմիածնի բառ տեսական Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ.— Նախապաշտ.— Նաւակատիք.— Ռ. Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի:	4
16	* Վիր.— ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ Ս.	5

0	ՕԴՈՍՏՈՍ	1
	Աստուածածնի.— Ինն օր նախատօնակ. Միջոց ուտիքըն 3 շաբաթ է.— Ռ. Անձեռագործ Դաստառակին.— Ծն. Ն. Ա. Բ. Եկամերի նեայ Միխայիլովնայի.	
17	* Բշ. բ. օր Վերափոխման.— Յիշատակ Մեռելոց:	6
18	Դշ. Գ. օր Վերափոխման:	7
19	Դշ. Գ. օր Վեր. պահք:— Ա. Բ.— Հայր և Կայսր Ժամ օր:	8
20	Եշ. ե. օր Վերափոխման:	9
21	Ուրբ. Գ. օր Վեր. պահք.	10
22	Ձբ. է. օր Վեր.— Ծն. Ն. Ա. Բ. Սկզպ Կոնստանտինովնայի:	11
23	* Բ. Վիր. բ. օր Վեր.	12
24	Բշ. թ. օր Վերափոխման:	13
*25	Դշ. Սրբոցն՝ Յովակիմայ և Աննայի՝ Ծնողաց Ս. Աստուածածնի, և Կանանցն Իւղաբերից.— Յիշատակ առման Արևելեան Կովկասու:	14
26	Դշ. պահք:	15

0	ՕԳՈՍՏՈՍ	Լ
	⊙ Լ. Լ.—Զովարար պարտութիւն:	
27	Ե2. Սրբոյն Երեմիայ մարգարէի.	16
28	Ուրբ. պահք:	17
*29	Ձբ. Սրբոց առաքելոցն՝ Թովմաչի, Յակոբայ և Զմաւոնի. —Նախարարաց:	18
*30	* Գ. Կիր. Գիւտ ԳՕՏԻՈՅ Ս. Աստուածաճնի.—Հարսանիք. —Անուանակոչութիւն Ն. Կ. Մ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ Գ.-ի:	19
31	Բ2. Սրբոցն՝ Ստեփանոսի ուղնեցւոյն և վկայոցն՝ Գոհարինեայ, Ծամիղէսի, Տուֆիկոսի և Ռատիլբոսի:	20

0	ՍԵՊՏԵՄԵՐ	Լ
	30 ՕՐ.	
0	—	Լ
1	Գ2. Սրբոց մարգարէիցն՝ Եզեկիէլի, Եղրի և Զաքարիայի՝ հօրն Յովհաննու Մկրտչի. Ե Վ. Բ.—Անշուշտ և հաշտ:	21
2	Գ2. պահք:	22
3	Ե2. Սրբոցն՝ Յովհաննու Կարապետին և Յօբայ արդարոյն:	23
4	Ուրբ. պահք:	24
5	Ձբ. Նիկիոյ Ս. Ժողովոյն, 318 հայրապետացն:	25
6	* Գ. Կիր.—Բարեկենդան Ս. Խաչի պահոց:	26
7	Բ2. ա. օր պահոց Ս. Խաչի.— Նախարարաց:	27
*8	Գ Գ2. բ. օր պահոց Ս. Խաչի.—Տօն Շննդեան Ս. Աստուածաճնի ի Վննայէ: Եւսի.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Օլդայ:	28

0	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	1
	Ֆեպրուարի:	
9	ԴՁ. Գ. օր պահոց Ս. Խաչի.	29
	☉ Ծ. Լ. Զովաթիս Կարգու-Լի-Լի:	
10	ԵՁ. Գ. օր պահոց Ս. Խաչի:	1
11	Ուրբ. Ե. օր պահոց Ս. Խաչի:	2
12	Ջբ. Տօն Ս. Եկեղեցւոյ ի նա- ւակառիս Ս. Խաչի.—Նաւա- կառիք:	3
13	* Կիր. ԽԱՉԱԿԵՐԱՅ:	4
*14	* ԻՁ. Տօն Խաչի.—Յիշատակ Մեռելոց.—Ռ. Խաչկերաց:	5
15	ԴՁ. Տօն Եկեղեցւոյ:	6
16	ԴՁ. պահք.—Տօն Եկեղեցւոյ:	7
17	ԵՁ. Տօն Եկեղեցւոյ.—Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխ. Վերայ Կոնստանդինուպոլիսի.	8
	☉ Ա. Բ.—Մարտիկ Կարգու- Լի-Լի:	
18	Ուրբ. պահք.—Տօն Խաչի:	9
19	Ջբ. Տօն Խաչի:	10
20	* Բ. Կիր.—Բարեկենդան Վարդգայ Ս. Խաչի:	11
21	ԻՁ. պահք.—Սրբոց Մամա- սայ, Փեղիքալոմոսի և Սիմե- ոնի Սլանակեցւոյն.—Ծն.	12

0	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	1
	Ն. Կ. Բ. Պառել Եկեղեցւոյ Կրօնի և Ան. Ն. Կ. Բ. Դի- միտրի Կոստանդինուպոլիսի.	
22	ԻՁ. պահք.—Սրբոց Կոնստան- դին. Փեղիքոնեայ, Մարիա- նեայ և Զուշանայ՝ զգոներ Մեծին Վարդանայ:	13
23	ԴՁ. պահք:	14
24	ԵՁ. պահք.—Սրբոց Տաւրապե- տացն՝ Բարադամու, Անթի- մոսի և Երանոսի.	15
	☉ Լ. Լ.—Հոգնախառն Կարգու- Լի-Լի:	
25	Ուրբ. պահք.—Ծն. և Ան. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխ. Սերգէյ Միխայիլովիչի:	16
26	Ջբ. Սրբոց՝ Գեորգայ զօրա- վարին, Ադոկտոսի և Ռոմա- նոսի Երզնցոյին.—Ռ. Ս. Ա- ռաքելոյն և Աւետարանի Յօնաննու Աստուածաբանին.	17
27	* Դ. Կիր.—Տօն Վարդգայ Ս. Խաչին.—Միջոցն ուտիքն 7 շաբաթ է:	18

- 28 ԲԶ. Սրբոցն՝ Դաւթի դուռնեց-
ւոյն, Ղամբէտսի և Ղամ-
բէռնւոյն:
- 29 ԴԶ. Սրբոցն՝ Եւստաթէոսի և
Կնոջ նորա Թէոփիտոսի և
Երկուց որդւոցն և Ս. Կու-
սանացն՝ Երմոնեայ և Նեք-
տառինեայ:
- 30 ԴԶ. պահք:

19

20

21

- 1 ԵԶ. Սրբոց իշխանացն Սահա-
կայ և Համազասպայ.— Թ.
Հովանաւորութիւն Ս. Աս-
տուածածնի.
- Ե Վ. Ք.— Զուգէն — — — — —
- 2 Ուրբ. պահք: 23
- 3 ԶԲ. Սրբոց 72 Աշակերտացն 24
Քրիստոսի.
- 4 ✠ Դ. Կիր.— Հարսանիք.— Ծն.
Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Մի-
խայիլ Միխայիլովիչի: 25
- 5 ԲԶ. Սրբոցն՝ Փոկասու հայ-
րապետին և Երանոսի՝ հե-
տեղին Քրիստոսի.— Ծն.
Ն. Կ. Բ. Մարիայ Ալեքսանդ-
րովնայի. 26
- 6 ԴԶ. Սրբոց Կուսանացն՝ Թեկ-
ղի, Վառվառեայ և Պեղի-
գեայ: 27

0	ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ	Լ
7	ԴՅ. պահք.	28
8	ՆՅ. Սրբոցն՝ Պանդալեոնի բժշկին, Սրմողեայ քահանային և Եւպրաքսեայ կուսին:	29
9	Ուրբ. պահք:	1
	Յ. Ը. Լ.—Փոխիստ—Լի—ն շրոյ:	
10	Ձբ. Սրբոց թարգմանչաց Վարդապետացն մերոց՝ Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսիսի Քերթովին, Դաւթի Անշաղթ փրկսփայլին, Դրիգորի Նաբեկացւոյն և Ներսիսի Ալաշեղւոյն:	2
11	* Ը. Աիր.—Հարսանիք:	3
12	ԲՅ. Իււսի նշխարաց Սրբոցն Դրիգորիսի՝ Աղուանից կաթողիկոսին և սրբոց հարցն՝ Թաթլոյ, Վարսի և Թուսասու, Անտոնի, Արսնիդեայ և 7 խոտանարակացն, որք չիննակնեայ վանսն կատարեցան:	4
13	ԴՅ. Սրբոց առաքելոցն՝ Ա-	5

0	ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ	Լ
	նանիայի, Մատթէի, Բառնաբայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Զիլայի և Սիւղիա-հոսի.—Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկողայե-վիչի:	
14	ԴՅ. պահք:	6
15	ՆՅ. Սրբոցն՝ Իսահակոսի Արինպագացւոյն և առաքելոցըն՝ Տիմոթէոսի և Տիտոսի:	7
16	Ուրբ. պահք:	8
* 17	Ձբ. Սրբոց Աւետարանչոցն՝ Մաթէոսի, Մարկոսի, Լուկասու և Յովհաննու.—Ըսքանչի սգատութիւն Ան-հալիւստ, Կայսերն ԱԼԵՔ-ՍԱՆԴՐ Գ. Ի թամ խորտակման գնացից երկաթուղւոյ:	9
	Ս. Ա. Բ.—Անշրէային առաք:	
18	* Ը. Աիր.—Հարսանիք:	10
19	ԲՅ. Սրբոցն՝ Ղուկկիանոսի հարիւրապետին, որ հաւա-տաց ի խաչելութիւնն Քրիս-	11

0	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	1
	տոսի, Յովսեփայ Աստուածահօրն, Յովսեփայ Արեմաթացւոյն և Բարեկամին Քրիստոսի՝ Ղազարու և քերցրն նորա Մարթայի և Մարիամու:	
20	ԴՁ. Սրբոցն՝ Թէոդիտոսի քահանային, Զենոնի զինաւորին, Մակարայ, Եւդոքսեայ և Ռամեայ:	12
21	ԴՁ. պահք:	13
22	ԵՁ. Սրբոց Խարլիթեանցն և վկայիցն՝ Արտեմեայ և Քրիստափորի և երկուց կանանցրն՝ Կալինիկեայ և Ակուլինեայ.— Ռ. Հրաշագործ պատկերին Ս. Աստուածածնի Ղազանու.	14
23	Ուրբ. պահք:	15
	③ Լ. Լ.—Ամպամած աւուր:	
24	Ձբ. Սրբոց Երկոտասանից Վարդապետացն՝ Ռեթէոսի, Դիոնեսիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրղի Երուսա-	16

0	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	1
	ղեմացւոյն, Եփրեմի խուրին Ասորւոյ, Բաքդի Կեսարացւոյն, Դրիգորի Նիւսացւոյն, Դրիգորի Աստուածաբանին, Եպիփանու Կիւրացւոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին և Կիւրղի Աղեքսանդրացւոյն:	
25	✠ Ի. Կիր.—Դիւտ ԽԱԶ.—Հարսանիք:	17
26	ԲՁ. Սրբոցն՝ Անաստասայ քահանային, Վարոսի, Թէոդորիտեայ, որդւոց նորա և որք ընդ նմա կատարեցան.	18
27	ԴՁ. Սրբոց Հիպիրիքեանց, որք ի Սամուսատ կատարեցան, և Սևեռիանոսի Սեբաստացւոյն, Բաբելայ Ճերոյն և 84 աշակերտաց նորին:	19
28	ԴՁ. պահք:	20
29	ԵՁ. Սրբոց Յովհաննու Ոսկեբերան հայրապետին:	21
30	Ուրբ. պահք:	22

31

* Ձբ. Տօն Ամենայն Սրբոց՝
Հնոց և Նորոց, յայտից և
անյայտից:
Ե Վ. Բ.—Անտիոքի օր:

23

0

30 օր.

Լ

1

* Ը. Վիր.—Հարսանիք:

24

2

ԲԶ. Սրբոցն՝ Մանեհանոսի՝
Հռոմայ հայրապետին, Բա-
հանայիցն, Սարկաւազացն
և Ժողովրդոցն:

25

3

ԴԶ. Սրբոցն՝ Աղիւփարմեայ Ե-
պիսկոսոսին, Յովսէփայ քա-
հանային, Ալիթայայ սարկա-
ւազին և Պղատոնի վկային:

26

4

ԴԶ. պահք:

27

5

ԵԶ. Սրբոց հայրապետացն՝
Մեարովանոսի, Ալեքսանդ-
րոսի, Պօղոսի Խոստովանո-
ղին և Ս. Նօտարացն՝ Մար-
կիանոսի և Մարտիրոսի:

28

6

Ուրբ. պահք.—Թն. Ն. Վ. Բ.
Նիկիոյ Նիկիոյեղիւնի կր-
տսերոցն.—Անտիոքի օր:

29

7

* Ձբ. Սրբոց Հրեշտակապե-

30

տացն Գաբրիէլի և Միքայէ-
լի և ամենայն Երկնային
Զօրացն:

8 * Թ. Վիր. — Հարսանիք. — Ան.
ն. Կ. Բ. Միխայիլ Նիկողայե-
վիչի. — Տօն ամենայն ասպե-
տական նշանաց ոռոտաց:

9 ԲԶ. Սրբոցն՝ Մեղիտոսի՝ Ան-
տիոքայ հայրապետին, Մի-
նասայ Եգիպտացւոյն և միւս
Մեղիտոսի եպիսկոպոսին,
Բուրայ քահանային և Զի-
նու սարկաւաղին:

10 ԳԶ. Սրբոցն՝ Դեմետրեայ վկա-
յին և Բասիլիսկոսի քահա-
նային:

11 ԴԶ. պահք.

12 ԵԶ. Սրբոցն՝ Դուրիապայ, Սա-
մուէնասայ և Աբիբայ սար-
կաւաղին, Ռոմանոսի միայ-
նակեցին, Մանկանն խոս-
տովանողի և Հիւսիքոսի գի-
նաւորին:

13 Ուրբ. պահք:

* 14 Զբ. Սրբոց առաքելոցն Անդ-
րէի և Փիլիպպոսի. — Ծնունդ
Սգոստափառ Վայսրուհւոյն
ՄԱՐԻԱՅ ՓԻՌՈՐՈՎ ՆԱՅԻ.
— Ռ. Բարեկենդան Ծնըն-
դեան պահոց:

15 * Թ. Վիր. — Բարեկենդան
Յիսնակի պահոց:

Չ Ա. Ք. — Անգլիային օր:

16 ԲԶ. պահք. — Ծն. Ն. Կ. Բ. Մեծ.
Իշխ. Բարիս Վլադիմիրովիչի:

17 ԳԶ. պահք:

18 ԴԶ. պահք:

19 ԵԶ. պահք:

20 Ուրբ. պահք. — Նախապահ:

* 21 * Զբ. Ընծայումն Ս. Աս-
տուածածնի ի Տաճարն. —
Եւս ոռոտաց:

22 * Ա. Վիր. — Հարսանիք. — Ծն.
Ն. Կ. Բ. Մեծ. Իշխ. Միխա-
յիլ Ալեքսանդրովիչի:

© Լ. Լ. — Պարզ և Թեյլ ամսա-
հաճ օր:

- 23 ԲԶ. Սրբոց կուսանացն Յու- 16
լիանեայ և Պատիւունայ.
24 ԲԶ. Սրբոցն՝ Ղուկիանոսի 17
քահանայ, Տարագրոսի, Պրո-
պոսի, Անդրոնիկոսի, Ռնեզի-
մեայ և այլոց աշակերտացն
Պօղոսի.—Ան. Ն. Կ. Բ. Եկա-
տերինայ Միխայիլովնայի:
25 ԴԶ. պահք: 18
26 ԵԶ. Սրբոցն՝ Կղեմայ հայրա- 19
պետին և Բագարատայ՝ Տո-
ռոմենայ եպիսկոպ.—Ան. Ն.
Կ. Բ. Գէորգի Ալեքսանդրովի-
չի և Գէորգի Միխայիլովիչի:
27 Ուրբ. պահք.—Նախապահք: 20
28 * Զբ. Սրբոց առաքելոցն և 21
առաջին լուսաւորչացն մե-
րոց ԹԱՐԻՈՍԻ և ԲԱՐԹՈ-
ՂԻՄԻՈՍԻ:
29 * Բ. Կիր.—Հարսանիք: 22
30 ԲԶ. Սրբոցն՝ Գենարիոսի ե- 23
պիսկոպոսին և Մերկեռիո-
սի գինաւարին:
€ Ա. Բ.—Պաշտ. և ցոյց:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

31 ՕՐ.

- 1 ԴԶ. Սրբոցն Յակովկայ և Ի- 24
րաւափառայ:
2 ԴԶ. պահք: 25
3 ԵԶ. Սրբոց հարցն Եգիպտաց- 26
ւոց՝ Պօղոսի, Պօղայ, Մա-
կարայ, Եւաղրի, Յովհաննու
Դբնեցւոյն, Յովհաննու Կար-
ճահասպին, Նեղոսի, Արսե-
նի, Սիսիանու, Դանիէլի,
Սրապիոնի, Մակարիոնի, Պի-
մէնի և այլոց սրբոց հարցն:
4 Ուրբ. պահք: 27
5 Զբ. Սրբոցն՝ Նիկողայոսի և 28
Գրիգորի սքանչելագործ հա-
րապետացն և միւս Նիկո-
ղայոսի հայրապետին և Միւ-
ռոնեայ եպիսկոպոսին:
*6 * Դ. Կիր.—Բարեկենդան Ս. 29
Յակոբայ պահոց.—Ռ. Նիկո-

0	ԴԵՎՏԵՄԲԵՐ	1
	դայոսի Աքանչեյագործին.— Անուանակոչութիւն Վսե- մաիառ Թագածառանգին Նիկողայ Ալեքսանդրովնին:	
7	Բ2. Սրբոցն՝ Մինասայ, Երմո- դինեայ և Գրաբոսի, և կա- մաւոր աղքատացն՝ Յօնան- նու և Ալեքսիանոսի. պահք:	30
	Յ. Թ. 1.—Անշարժութեան օրաց:	
8	Գ2. Սրբոցն Կուռնելիոսի հա- րիւրապետին և Հմաւոնի՝ ազգականին Քրիստոսի, Պո- ղիկարպոսի հայրապետին Ըզ- միւռնոյ և սրբոց վկայացն, որք չարեւելս կատարեցան. —Նախաբանք. պահք:	1
9	* Դ2. պահք.—Յգուծիւն Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ. —Եւս Ռուսաց:	2
10	Ե2. պահք. Սրբոցն՝ Եւստրա- տիոսի, Օգսէնտիոսի, Եւգի- նէոսի, Ուրբէտէսի և Մար- դարիոսի:	3
11	Ուրբ պահք.—Նախաբանք:	4

0	ԴԵՎՏԵՄԲԵՐ	1
12	Ղբ. Սրբոցն՝ Յակովբայ՝ Մրճ- բնայ հայրապետին, Մարու- գէի ճգնաւորին և Մելիտո- սի եպիսկոպոսին:	5
13	* Դ. Սիր.—Հարսանիք:	6
14	Բ2. Սրբոց հայրապետացն՝ Իգ- նատիոսի, Ադդէի և Մարու- թայի եպիսկոպոսին. Յ. Ա. Բ.—2-րդ և 3-րդ օրաց:	7
15	Դ2. Սրբոցն՝ Թէոպոմպայ ե- պիսկոպոսին, Թէոփնայ վկա- յին և չորից զինուորացն՝ Բաստոսի, Եւսիբի, Եւտիգի և Բասիլիսկոսի:	8
16	Դ2. պահք.—Ան. Ն. Կ. Բ. Ա- լեքսէյ Միխայիլովիչի:	9
17	Ե2. Սրբոց Կուսանացն՝ Ին- դոսի, Դոմնայի, Գղերիկոսի Քահանային և երկուց բիւ- րուցն, որք աչրեցան յեկե- ղեցին Նիկոմիդացւոց:	10
18	Ուրբ. պահք:	11
19	Ղբ. Սրբոցն Աբգարու նախա- վկայ և Անդրանիկ Թագա-	12

0	ԴԵՎՏԵՄԲԵՐ	Լ
20	✠ Ե. Արք. — Ստեփանոսի շամչ	13
21	ԲԶ. Սրբոցն՝ Ներսիսիմոս, Խո- րէնայ և անարձաթ բժշկա- ցրն՝ Կողմայի և Գամիստոսի.	14
22	ԳԶ. Սրբոցն՝ Ստեփանոսի և Կողմայի. — Ըն. Ըն. Ա. Բ. Անաս- տասայ Միխայիլովնոյի:	15
23	ԴԶ. սյանք. — Նախարարնայ:	16
24	ԵԶ. Սրբոցն՝ Դաւթի մարգա- րէին և Յակոբայ առաքե- լոցն:	17
*25	Աւրբ. սյանք. — Նախարարնայ:	18
	Ռ. Ծնունդ. Զրիստոսի:	
*26	ԶԲ. Սրբոցն՝ Ստեփանոսի և Կողմայի. — Ըն. Ըն. Ա. Բ. Անաս- տասայ Միխայիլովնոյի:	19
*27	✠ Զ. Արք. — Նախարարնայ:	20
28	ԲԶ. Սրբոց առաքելոցն Պետ- րոսի և Պօղոսի. Նախարարնայ:	21
29	ԴԶ. Սրբոց Որդւոց Որոտման. Յակոբայ առաքելոցն և Յովհաննուս Աւետարանչին.	22

0	ԴԵՎՏԵՄԲԵՐ	Լ
	— Բարեկենդան ծննդեան սյանոց:	
	Ե Ա. Բ. — Յարութեան օր:	
30	ԴԶ. ա. օր սյանոց Ծննդեան.	23
31	ԵԶ. բ. օր սյանոց Ծննդեան:	24

Օ Ր Ա Գ Ի Ի Տ Ի

1716—

Ա. Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ						
1716	1744	1772	1800	1828	1856	1884
16	44	72	00	28	56	84
17	45	73	01	29	57	85
18	46	74	02	30	58	86
19	47	75	03	31	59	87
20	48	76	04	32	60	88
21	49	77	05	33	61	89
22	50	78	06	34	62	90
23	51	79	07	35	63	91
24	52	80	08	36	64	92
25	53	81	09	37	65	93
26	54	82	10	38	66	94
27	55	83	11	39	67	95
28	56	84	12	40	68	96
29	57	85	13	41	69	97

Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ

—1911 Թ.

Յաճախ	Փետրուար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Յունիս	Յուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբ.	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբ.
6	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0

Օ Ր Ա Գ Ի Ի Տ Ի

1716 —

Ա. Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ						
1730	1758	1786	1814	1842	1870	1898
30	58	86	14	42	70	98
31	59	87	15	43	71	99
32	60	88	16	44	72	00
33	61	89	17	45	73	01
34	62	90	18	46	74	02
35	63	91	19	47	75	03
36	64	92	20	48	76	04
37	65	93	21	49	77	05
38	66	94	22	50	78	06
39	67	95	23	51	79	07
40	68	96	24	52	80	08
41	69	97	25	53	81	09
42	70	98	26	54	82	10
43	71	99	27	55	83	11

Ա Ղ Ի Ի Ս Ա Կ

— 1911 թ. —

Յուշաւար	Փետրուար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Յունիս	Յուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբ.	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր
3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3

Բ. ԱՂԻՒՍԱԿ.

	7	14	21	28	35	Վիրակի
1	8	15	22	29	36	Երկուշաբթի
2	9	16	23	30	37	Երեքշաբթի
3	10	17	24	31		Չորեքշաբթի
4	11	18	25	32		Հինգշաբթի
5	12	19	26	33		Ուրբաթ
6	13	20	27	34		Չաբաթ

Ասենք թէ հարկաւոր է իմանալ՝ ինչ օր է եղած 1860 թուականի Մայիսի 24-ը, երբ հաստատուել է տաճկահայոց Ազգային Յանձնարարութիւնը:

Այդ իմանալու համար պէտք է Ա. աղիւսակում գտնել 1860. նոյն տեղում, Մայիսի գիմացը գրուած է 6: Այս նշանակում է թէ՛ 24-ին պէտք է աւելացնել 6, օր կը լինի 30: Այժմ Բ. աղիւսակում պէտք է գտնել 30 թիւը: Իրա գիմացը գտնուում է ցանկացած օրը, որ է Երեքշաբթի:

Ա. ԱՂԻՍԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Վովկասի ու Անդրկովկասի մի քանի տեղի աշխարհագրական դիրքերը *):

Տեղերի անունները	Հիւս. ւայն.	Արեւ. երկայն.
Արեքսանդրոպոլ'	40° 47'	61° 29'
Ախալցխա	41 38	60 38
Ախալքալակ	41 25	61 08
Բագու.	40 22	67 29
Բորժոմ	41 50	61 02
Գանձակ.	40 40	64 01
Գեորգիեվսկ	44 08	61 08
Գորի.	41 59	61 46
Դուրգուրի.	43 19	63 21
Դիլիջան.	40 44	62 32
Դերբենդ.	42 03	65 57
Դուշէթ.	42 05	62 21
Եկատերինոպոլ.	45 01	56 37

*) Վոտորակ. չեն գրուած:

Եջակ	46° 40' 55° 55'
Երևան	40 10 62 10
Էջմիածին	40 09 61 57
Թեթև	41 55 63 08
Թեմիր-խան-ձուրա	42 49 64 46
Թեմրիկ	45 17 55 01
Թիֆլիս	41 43 62 27
Լենքորան	38 45 66 31
Խասաու-իւրթ	43 15 64 14
Կազբէկ	42 39 62 18
Կոդբ	40 03 61 20
Ղզլեար	43 51 64 22
Ղուբա	41 21 66 10
Սոգդոկ	43 44 62 19
Նախջեան	39 12 63 04
Նոր-Քաջազիդ	40 20 62 47
Նովոռոսսիսկ	44 42 55 26
Նուխի	41 12 64 51
Շամախի	40 37 66 18
Շուշի	39 45 65 24
Պետրոպոլ	42 59 65 09
Պետալիզորսկ	44 02 60 45
Ռեդուլթ-Կալէ	42 16 59 18
Սեան	40 33 62 50
Սղնախ	41 36 63 34

Ստաւրոպոլ	45° 03' 59° 38'
Վլադիկաւկազ	43 01 62 21
Փոթի	42 08 59 19
Քուլթալիս	42 16 60 22
Օրդուբաթ	38 54 63 41

Սովորաբար և Անդրկովկասի Քաղաքների
գիրքերը և հնակիւնների թիւը.

Քաղաքները	Բարձր- ճովի մակեր. (ոտնայ)	հնա- կիւն- քի թի- ւը.
Թիֆլիս	2400	104,024
Բաղու	—	45,679
Եկատերինոգար	—	39,610
Ստաւրոպոլ'	2000	37,017
Վլադիկավկազ	2346	33,981
Ճամախի	2230	28,545
Մալկոպ	—	27,945
Եյսկ	—	27,915
Ճուշի	5076	26,806
Նուխի	2454	25,757
Լէւքսանդրոպոլ'	5079	22,670
Գանձակ	1449	20,294
Քուծալիս	—	20,227
Երևան	3229	14,555
Դերբենդ	—	14,185
Ղուբա	1988	13,730
Թեմրիկ	244	13,656

Ախալցխա	3376	13,265
Մոզդուկ	465	12,989
Բաթում	—	11,878
Սզնայի	2597	10,069
Ղզլար	—	8,778
Նովոռոսիսկ	—	8,304
Գեորգիեվսկ	1032	8,290
Թելաւ	2420	8,014
Անապա	—	7,604
Նոր-Բալազի	—	7,120
Նախջևան	2949	6,911
Գուրգենի	419	6,214
Գորի	2006	5,383
Փոթի	—	4,785
Արմաւիր	—	4,634
Խալքալակ	5545	4,303
Պետրովսկ	—	4,000
Թեմիր-Խան-Ղուրա	—	3,356
Սաղզուլան	4968	3,298
Թաման	444	3,231
Կարս	6173	3,137
Դուշեթ	—	2,041
Սուխում	—	1,279
Արդահան	6058	844

Վովկասի ու Անդրկովկասի մի քանի տեղերի հեռաւորութիւնը Թիֆլիսից.

Վերստ	Վերստ
Աբաս-Թու-	Թեւաւ 93
ման 210	Թեմիր-խան-
Ագուլիս. 422	ձուրա 456
Ալեքսանդրո-	Լենքորան' 569
պոլ'. 243	Աղղզուան 415
Արդանան 337	Աբս. 344
Ախալքալակ 248	Հին-Նախջևան. 422
Ախալցխա 186	Ղզլեար 441
Բազու 510	Ղուբա 674
Բաթում. 330	Սափս 334
Բորժոմ 140	Մոզդուկ 288
Գանձակ 166	Նոր-Բայազդիդ. 231
Գորի. 71	Նուխի 160
Գուրզըի 190	Ճամախի 398
Դերբէնդ. 599	Ճուշի. 345
Ելակ 851	Պետրապսկ. 499
Եկատերինո-	Պետրիպոսկ . 407
դար 758	Ջուղա. 461
Երևան 264	Ռոստով. 852
Զաքաթալա 192	Սալիան 443
Իջմիածին 282	Սևան 200

Վերստ	Վերստ
Սդեխա 100	Տաթև 433
Ստաւրոպոլ'. 550	Փոթի. 286
Վլադիկավկազ. 200	Քուծալիս. 205

Ռուսաստանի Մայր, Նահանգական և Դքսաւոր քաղաքների հեռաւորութիւնը
Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ի Յ.

Վերստ
Աբս 3165
Աթդարխան 1735
Աղմուլի. 4280
Ասիաբադ. 1308
Արխանգէլսկ 3248
Բազու 517
Բլազովեշէնսկ 8766
Բուխարա 1853
Գանձակ 182
Գուրնո 2471
Եկատերինոդար (Ղուբ.) 809

Եկատերինոսլավ	1417
Երևան	264
Եակուտսկ	9264
Եարոսլավ	2283
Թեմիր-խան-ձուրա	456
Փիտոմիր	1988
Իրկուտսկ	6520
Լոմժա	2654
Լիբերն	2414
Խար'կով	1393
Խերսոն	1508
Կալիշ	2863
Կալուգա	1964
Կամենեց Գոռուսկ	2179
Կարս	346
Կէլցըր	2642
Կիէվ	1859
Կոստրոմա	2372
Կովնո	2437
Կրասնոեարսկ	5512
Կուլաիս	3068
Կուրսկ	1522
Հէլսինգֆորս	3041
Հադան	2340
Մինսկ	2155

Միտավա	2742
Մոզիլեով	2037
Մոսկվա	2016
Նիժնի-Նովգորոդ	2262
Նիկոլայեվսկ	10,510
Նիկոլայ-Ստադ	3368
Նովգորոդ	2529
Նովրի Մարգելան	2689
Նովո-Չերքասկ	902
Նոր-Նախչևան	3359
Ուլեօբորգ	2490
Ուբայլսկ	2622
Ուֆա	1830
Չերնիգով	7265
Չիտա (Անդրբալտեան երկիր)	1945
Պենզա	2623
Պեստերբուրգ	2717
Պետրակով	3525
Պետրոզավոդսկ	2917
Պերմ	2691
Պրյոկ	1494
Պոլտավա	2578
Պսկով	2564
Ռադոմ	2228
Ռեմէյ	

Ռեազան՝	1834
Ռիգա	2701
Ռոստով (Դոնի վրայ)	2128
Սամարա	2914
Սամիխեյլ	1716
Սարատով	2496
Սեդեց	2134
Սիմբիրսկ	4261
Սիմֆերոպոլ՝	1222
Սմոլենսկ	2125
Սմրղանդ	2207
Սուվալկի	2573
Ստավրոպոլ՝	550
Վարշավա	2584
Վեաակա	2758
Վերնի (Եօթնգետեան երկիր)	3264
Վրիժորդ	2748
Վլյնո	2536
Վլադեբեկ	2252
Վլադիկավկազ	201
Վլադիմիր	2200
Վլադիվոստոկ	10,644
Վոլոգդա	2472
Վորոնեժ	1464

Տագանուգ	1701
Տամբով	2492
Տաշկենտ	3007
Տավասագուստ	3946
Տոբոլսկ	4955
Տոմսկ	1910
Տուլա	3429
Տուրգայսկ	2179
Տվեր՝	1870
Քիշնև	208
Քուլթայիս	4065
Օմսկ	2522
Օրենբուրգ	1762
Օրեոլ	

Թիֆլիսից դէպի վերոյիշեալ քաղաքներն ուղարկուելիք ճրարներից (պոսիկաներից), նախելով հեռաւորութեանը, ֆուլնտից (կամ ֆուլնտի մի մասից) կշռագինը առնուով է հետևեալ հաշուով. —

Մինչև 500 վերստը՝ Ֆունտից 5 կոպեկ.
500-ից մինչև 1000 վ.—10 կ.
1000-ից մինչև 2000 վ.—20 կ.
2000-ից մինչև 3000 վ.—30 կ.
և այլն. մինչև նոր 1000 վերստ հեռա-
ւորութիւնը վճարը մեծացնելով Ֆուն-
տին 10 կոպեկ:

Ծրարի ամէն մի Ֆունտից առնուում է
Թիֆլիսից
5. ԿՈՊԵԿ.

Մինչև.—Աբասթուման, Ագուլիս, Ալեք-
սանդրոպոլ, Արդահան, Ախալքա-
լակ, Ախալցխա, Բաթում, Բորժոմ,
Դանձակ, Դորի, Դուշէթ, Երևան,
Զաքաթալա, Էջմիածին, Թերաւ,
Թեմիւր-Խան-ձուրաշ, Կաղզուան,
Կարս, Հին-Նախջեան, Ղզլեար,
Մոզդուկ, Նոր-Բալադէթ, Նուխի,
Չամախի, Զուշի, Պետրովսկ, Պեպ-
տիգորսկ, Տուղա, Սալիան, Սոնախ,

Վրացկապկազ, Փոթի, Քուծաշխ,
Օրդուբաթ.

10 ԿՈՊԵԿ.

Մինչև.—Արմաւիր, Բագու, Դերբէնդ,
Եկատերինոդար, Եչսկ, Լենքորան,
Ղուբա, Նովո-Չերքասկ, Նոր-Նախ-
ջեան, Ռոստով, Ստաւրոպոլ, Տա-
գանոպ.

20 ԿՈՊԵԿ.

Մինչև.—Աժդարխան, Ախաբադ, Խաբ-
կով, Խերսոն, Կիէվ, Կուրսկ, Պոլ-
տավա, Ռեազան, Սիմֆերոպոլ,
Տուլա, Քիշնև.

30 ԿՈՊԵԿ.

Մինչև.—Ղազան, Մոսկվա, Նիժնի-Նով-
գորոդ, Պետերբուրգ, Ռիգա, Վալ-
չապա:

Բ. ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱՅՈՒՄՆ

Կեանքի ապահովացման Ընկերութեան Վարչութիւնը գտնւում է Ս. Պետերբուրգում. իսկ նրա գործակալութիւնները՝ կաշսրութեան բոլոր նահանգական ու նշանաւոր քաղաքներում:

Թիֆլիսում Ընկերութեան Գործակալութիւնը գտնւում է քաղաքային տան շինութեան մէջ. գործակալն է պ. Նիկողայոս Խոսրովեանց:

ԱՊԱՀՈՎԱՅՈՒՄՆ ՄԱՀՈՒԱՆ

ՌԷԳԻՍՈՒՄ

Զատ սակաւ են գտնւում այնպիսի բնտանւոր հայրեր, որոնք ներկայումս իրանց գոյութիւնը պահպանելու միջոցներ ունենալով՝ համոզուած լինեն, որ իրանց ու իրանց բնտանիքի ապագան էլ ապահովեցրած է:

Կնոջ ու որդիքերանց գոյութիւնը մեծ մասամբ բնտանիքի հօր Ֆիզիքական կամ մտաւոր աշխատանքովն է ապահովւում. նրա մահովը բնդհատւում են բնտանիքի եկամուտները, և ամուսնից ու հօրից զրկուելու վշտի վրայ յաճախ պւելանում է նաև ապագայի մասին անելիք հոգատարութիւնը, շատ անգամ նոյն իսկ զբաղւան պարէնը հայթհայթելու հոգացողութիւնը:

Այս պատճառով ամէն բնտանւոր հօր ամենամեծ պարտականութիւնն է ի դէպս իր մահուան իր բնտանիքի գոյութիւնը ապահովելը:

Մահուան դէպքում ապահովացումը այն պարտականութիւնը կատարելու ամենաճշմարիտ ու ամենալաւ միջոցն է:

Այս ապահովացումով ամէն բնտանւոր հայր կարող է Ապահովացման Ընկերութեան մէջ ապահովացնել մի որոշ դրամագումար, այն պայմանով որ նրա մահից յետոյ վերադարձուի այն նրա բնտանիքին մինչև տէրտէմ այն դէպքում,

եղև նրա մահը պատահելու լինի ինչպես ելլի
ապահովացնելուց յետոյ: Եւ այսպէս զգուշացնելու համար

Ապահովացրած գրամագլուխը կարելի է վճարել մի տարուում, կէս տարուում և չորս ու երեք ամսուում: Իսկ այդ վճարների որքանութիւնը որոշուում է այն տարիքի համեմատ, որ ունենում է ապահովացնողը ապահովացման ժամանակ, և շարունակուում է մինչև նրա մահը:

Այն օգուտները, որ մարդ ստանում է մահուան դէպքի ապահովացմամբ, չեն կարող ձեռք բերուիլ սովորական խնայողութեամբ:

Օրինակ. — Անեք թէ 35 տարեկան հայրը իւրաքանչիւր տարի 100 ռուբլի է յետ ձգում, որ իր ընտանիքի համար հաւաքի 4000 ռուբլի: Մօտ 25 տարի կը հարկաւորուէր, որպէսզի նրա խնայած գումարները իրանց սովորական գումարների սովորներով կազմէին ցանկացած գրամագլուխը: Բայց եթէ մահը վրայ հասնէր նրան 10 տարուց յետոյ, այն ժամանակ նրա խնայած գումարը ոչ թէ կը կազմէր 4000

ռուբլի, այլ միայն մօտ 1200 ռուբլի, և նրանց, որոնք նրա մահովը զրկոււմ են իրանց նեցուկից, ոչ թէ կը մնար այն, ինչ որ յանձնուած էր մեռնողը, այլ միայն այն ինչ որ նա խորհրդաւ խնայել: Իսկ եթէ նա իւրաքանչիւր տարի 100 ռուբլի վճարէր կեանքի Ապահովացման Բնկերութեանը, այն ժամանակ նրանից յետոյ կենդանի մնացողներին համար՝ ցանկացած 4000 ռուբլին անպահովուած կը լինէր մինչ անգամ այն դէպքում, եթէ մահը նրան վրայ հասնէր առաջին 100 ռուբլին վճարելուց յետոյ: Այսպիսով կեանքի ապահովացումը միշտ հայթհայթուած է խնայողին այն, ինչ որ նա ցանկանում էր խնայել:

Բնկերութեան ստանալիք պարբերական վճարը այնքան փոքր է, որ՝ օրինակ, բաւական է օրական 35 կոպէկ խնայել, որպէսզի 36 տարեկան մարդը կարողանայ ապահովացնել 5000 ռուբլու գրամագլուխ՝ նրան իսկոյն և եթէ իր մահից յետոյ հատուցանելու համար: Այսուէս, 36 տարեկան մարդու տարե-

կան վճարն է ընդամենը 126 ռ. 50 կոպէկ, որ կարող է վճարուիլ կէս կէս տարուամբ՝ 64 ռ. 50 կոպէկ, կամ չորս ամիսը մի անգամ՝ 43 ռ. 50 կոպ., կամ երեք ամիսը մի անգամ՝ 33 ռ.: Բաւարէք ամիսը մի անգամ, թէկուզ՝ կան է որ մարդ մի անգամ, թէկուզ՝ երեք ամիսուայ արաջին վճարը հատուցանի, որ նրա մահից յետոյ նրա ընտանիքը իրաւունք ունենայ ապահովացրած գումարը ստանալու:

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԵՆ ԱՊԱՀՈՎԱՅՆՈՒՄ ԿԵՆՏԵՐ ԵՄ ՊԵՏԵՐՔՈՒԹԵՆՆ ԵՄ ԱՊԱՀՈՎԱՅՄԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆ ՄԷՋ:

Ո՛վ ցանկանում է մահուան դէպքի համար մի գումար ապահովացնել Ս. Պետրբուրգի Ընկերութեան մէջ, նա գրաւ համար պէտք է դիմի Ընկերութեան մերձուոր գործակալութիւնը կամ Գլխաւոր Դրամենեակը: Այնտեղ, նա կը ստանայ չափաւորութիւն գրելու համար մի բլանկ, որի մէջ կը գրի այն պայմանները, որոն-

ցով ցանկանում է ապահովել: Ապահովացնողը պէտք է ստորագրի այդ չափաւորութիւնը և այն չանձնի գործակալին առհաւատքեայի (զադատով) հետ, որի ստանալու մասին, անգործազիր (քլիտանցիա) է տրւում: Միևնոյն ժամանակ նա պէտք է ներկայացնի Բարեխաւան վաշաւան կամ մի ուրիշ օրինակ հաւաստիութիւն (ուրոստովերենիէ) այն անձի տարիքի մասին, ով ցանկանում է ապահովուիլ:

Այա գործակալը տալիս է ապահովուողին այն բժշկի հասցէն, որ որոշեալ տեղի գործակալութեան մէջ կատարում է Ընկերութեան բժշկի պարտականութիւնը, և որին նա պէտք է դիմի բժշկի վաշաւան ստանալու համար: Բժշկի քննութիւնից յետոյ գործակալութիւնը ապահովացնողի չափաւորութիւնը մետրիքական, ու բժշկի վաշականները հետ ուղարկում է Պետերբուրգի Ընկերութեան Վարչութեանը: Դրանից յետոյ Վարչութիւնը վճռում է ապահովացումն ընդունելու հարցը:

Եթէ Պետերբուրգում ընդունուած է
ապահովացումը, պատրաստուած է պա-
շտէ (ապահովացման պաշտանադիրը) և
ուղարկուած է գործակալութեանը փո-
ղոր ստանալու համար: Իրա հետ միա-
սին լեւո է ուղարկուած նաև մետրի-
քական վկայականը, որից բոլոր ան-
հրաժեշտ տեղեկութիւնները քաղուած
ու մուծուած են լինում Ընկերութեան
մատեաններում: Պոլիսը ստանալու
ժամանակ ապահովացնողը հատուցա-
նում է վճարի առաջին գումարը, որի
համար Պետերբուրգում տրուած է եր-
կու շաբաթ ժամանակ, իսկ միւս տե-
ղերում՝ վեց շաբաթ:—

Հետևեալ երկու աշխատակից և նրանց
վերջը դրուած օրինակներից պարզ կա-
րելի է հասկանալ, թէ որ տարիքում,
ապահովացնողը մի ջախտի դրամա-
գիւլս չեղածգելու համար պարբերա-
բար որքան գումար պէտք է վճարի
Ընկերութեանը:

1. 1000 Ռ. ԴՐԱՄԱՅԼԻՍ ԳԱՐՆԵՐԸ

(որ պէտք է տրուի ապահովացրած
մարդու մահից յետոյ):

Տարեկան վճարը	Կէս- վճարը	Չէր վճարը	Երէ- վճարը
Ռ. Կ.	Ռ. Կ.	Ռ. Կ.	Ռ. Կ.
15 15.40	7.90	5.30	4.—
16 15.80	8.10	5.50	4.20
17 16.20	8.30	5.60	4.30
18 16.60	8.50	5.70	4.40
19 17.—	8.70	5.90	4.50
20 17.40	8.90	6.—	4.60
21 17.80	9.10	6.20	4.70
22 18.20	9.30	6.30	4.80
23 18.50	9.50	6.40	4.90
24 18.90	9.70	6.50	5.—
25 19.30	9.90	6.70	5.10
26 19.70	10.10	6.80	5.20
27 20.—	10.30	6.90	5.30

28	20.40	10.50	7.10	5.40
29	20.90	10.70	7.20	5.50
30	21.40	11.—	7.40	5.60
31	21.90	11.20	7.60	5.80
32	22.50	11.50	7.80	5.90
33	23.10	11.80	8.—	6.10
34	23.80	12.20	8.20	6.20
35	24.50	12.50	8.50	6.40
36	25.30	12.90	8.70	6.60
37	26.—	13.30	9.—	6.80
38	26.80	13.70	9.30	7.—
39	27.70	14.20	9.60	7.30
40	28.70	14.70	9.90	7.50
41	29.70	15.20	10.20	7.80
42	30.80	15.80	10.60	8.—
43	32.—	16.40	11.—	8.30
44	33.30	17.—	11.50	8.70
45	34.70	17.70	12.—	9.10
46	36.10	18.50	12.50	9.40
47	37.70	19.30	13.—	9.80
48	39.30	20.10	13.50	10.20
49	40.90	20.90	14.10	10.70
50	42.70	21.80	14.70	11.10
51	44.50	22.70	15.30	11.60
52	46.40	23.70	16.—	12.10

53	48.50	24.80	16.70	12.60
54	50.60	25.90	17.40	13.20
55	52.90	27.—	18.20	13.80
56	55.—	28.10	18.90	14.30
57	57.20	29.20	19.70	14.90
58	59.50	30.40	20.50	15.50
59	62.—	31.70	21.30	16.10
60	64.70	33.—	22.30	16.80

Ի ԱՂԻՍԱԿԻ ՕՐԻՆԱԿ.

85 տարեկան հայրը ցանկանում է
 իր կնոջ ու որդիքերանց համար ապա-
 հովացնել 10,000 ռ. գրամադրուխ, որ
 պետք է հատուցուի նրա մահից չեսող:
 Տարեկան վճարն է . . . 245 ռ.
 Աէս տարեկանը . . . 125 ռ.
 2որս ամսուանը . . . 85 ռ.
 Երեք ամսուանը . . . 64 ռ.

II. 1000 Ռ. ԴՐԱՄԱՆԻՍԻ ՎԱՆՐԱՆԻՐ,

(որ պէտք է հատուցուի ապահովաքրամ
մարդան մահից ցետոյ) 08.11 08.11 08.11 08.11 08.11

Տարի	Վճարները տրամա են չլինի ապահովաքրամ հետևեալ տարիներին						
	5	10	15	20	25	30	35
Ռ. Կ. Ռ. Կ. Ռ. Կ. Ռ. Կ. Ռ. Կ. Ռ. Կ.							
1659.70	34.10	25.90	22.—	19.70	18.40	17.50	
1761.—	34.90	26.50	22.50	20.20	18.80	17.90	
1862.20	35.70	27.10	23.—	20.70	19.20	18.30	
1963.40	36.40	27.60	23.40	21.10	19.60	18.70	
2064.50	37.10	28.10	23.90	21.50	20.—	19.10	
2165.50	37.70	28.60	24.30	21.80	20.30	19.40	
2266.60	38.30	29.10	24.70	22.20	20.70	19.80	
2367.70	38.90	29.50	25.10	22.60	21.—	20.10	
2468.80	39.50	30.—	25.50	22.90	21.30	20.40	
2569.90	40.10	30.40	25.90	23.30	21.70	20.80	
2670.90	40.70	30.90	26.30	23.70	22.10	21.20	
2771.90	41.30	31.40	26.70	24.—	22.40	21.50	
2873.—	41.90	31.90	27.10	24.40	22.80	21.90	
2974.20	42.60	32.40	27.60	24.90	23.30	22.40	

30	75.50	43.40	33.—	28.10	25.40	23.80	22.90
31	76.80	44.20	33.60	28.60	25.80	24.20	23.30
32	78.30	45.—	34.20	29.20	26.30	24.70	23.80
33	79.90	45.90	34.90	29.80	26.90	25.30	24.30
34	81.50	46.90	35.70	30.40	27.50	25.90	24.90
35	83.20	47.90	36.50	31.10	28.20	26.60	25.50
36	85.10	49.—	37.40	31.90	28.90	27.30	26.20
37	87.—	50.10	38.30	32.70	29.70	28.—	26.90
38	89.—	51.30	39.20	33.50	30.50	28.80	27.70
39	91.10	52.50	40.20	34.40	31.40	29.60	28.50
40	93.30	53.80	41.20	35.40	32.30	30.50	29.40
41	95.50	55.20	42.30	36.40	33.20	31.40	30.30
42	97.80	56.60	43.50	37.40	34.20	32.40	31.30
43	100.30	58.10	44.70	38.50	35.30	33.50	32.40
44	102.90	59.70	46.—	39.70	36.40	34.60	33.50
45	105.50	61.30	47.30	40.90	37.60	35.80	34.70
46	108.20	63.—	48.70	42.20	38.80	37.—	—
47	111.10	64.80	50.20	43.60	40.20	38.40	—
48	114.10	66.70	51.80	45.10	41.60	39.80	—
49	117.20	68.60	53.40	46.60	43.10	41.20	—
50	120.40	70.60	55.10	48.10	44.60	42.70	—
51	123.70	72.70	56.90	49.70	46.20	—	—
52	127.—	74.90	58.70	51.40	47.80	—	—
53	130.40	77.10	60.50	53.20	49.50	—	—
54	133.80	79.30	62.40	55.—	51.20	—	—

55	137.20	81.50	64.30	56.90	52.90	—	—
56	140.70	83.80	66.40	59.—	55.—	—	—
57	144.20	86.10	68.60	61.20	57.20	—	—
58	147.80	88.40	70.90	63.50	59.50	—	—
59	151.60	90.70	73.40	66.—	62.—	—	—
60	155.60	93.60	76.10	68.70	64.70	—	—

II. ԱՂԻԻՍԱԿԻ ՕՐԻՆԱԿ.

30 տարեկան մարդը իր մահից յետոյ անպահովանի ելիք 5000 ռ. գրամագրիսի համար վճարում է ամէն տարի չընթացս միայն 5 տարուայ 377 ռ. 50 կոպէկ. որ կազմում է 1887 ռ. 50 կ. կամ 10 տ. 217 ռ. 2170 ռ. կամ 15 տ. 165 ռ. 2475 ռ. կամ 20 տ. 140 ռ. 50 կ. 2810 ռ.

Ծանոթ. Վճարները կարելի է տալ կէս տարով, չորս ու երեք ամսով էլ, միայն որոշեալ չափերու ճով:

Գ. ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ

Յանկանալով մի փոքրիկ ծագաւոր թիւն մատուցանել ռուսապատակ հայոց այն ստուար մասին, որ ուրիշ միջոց չունի մօտիկ ծանօթանալու տիրապետող կառավարութեան օրէնքներին, մենք ժողովրդիս Յաւելուածի ներածին չափ առաջ ենք բերում այստեղ „Судебные Уставы“ անունով 1883-ին հրատարակուած Օրէնքագրքի այն յօդուածները, որոնք կարող են հետաքրքրական ու պիտանի լինել պահասարակ ամենքին:— Յօդուածների համարները այն համարներն են, որոնցով նրանք դասաւորուած են օրէնքագրքի մէջ:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ.

32. Պահանջը (Искъ, գործը) առաջարկում է այն Հաշտարար Դատաւոր

րին, որի բաժնումը (ուչաստոկ) մշտապէս կամ ժամանակաւորապէս բնակւում է պատասխանատու անձը (օտվետչիկ):

33. Այն պահանջը, որ վերաբերում է այլ և այլ հաշտարարական բաժիններում բնակող մի քանի պատասխանատու անձանց, դատախազի (պահանջողի) ընտրութեամբ առաջարկւում է այդ բաժիններէց մէկի հաշտարար Դատաւորին:

46. Դատ վարողները իրանց ընտրած հաւատարմատարներէց (պովերէօննիյ) մասին հաշտարար Դատաւորին յայտնում են բերանացի կամ գրաւոր:

47. Հաւատարմատարի ընտրութեան մասին արած բերանացի յայտարարութիւնը (զանալլենիէ) հաշտարար Դատաւորը մտցնում է իր օրագիրը (ժուռնալ), որ ստորագրում է և՛ պահանջողը, եթէ նա գրառէտ է: Սրա մասին անելիք գրաւոր յայտարարութիւնը կարող է անուիլ կամ նոյն իսկ խնդրագրի վրայ կամ առանձին հաւատարմութիւն (կովերեննոստ) վրայ: Այսպիսի

յայտարարութեան մէջ հաւատարմութիւն տուողի (դովերիտէլ) ստորագրութիւնը պէտք է վաւերացրած (զասվիդետելսավովան) լինի հաշտարար Դատաւորի, նօտարի, օտարիկանութեան կամ տեղական վոլոստնի կառավարութեան կողմից:

48. Այն հաւատարմատարը, որին գանգատողը (տեաժուշչիխեա) յանձնել է իր գործը հաշտարար Դատաւորի մօտ վարելը, կարող է այն վերջացնել հաշտութեամբ, թէպէտ և դրա մասին լիշուած չլինի հաւատարմութեան թի մէջ:

49. Հաւատարմատարը կարող է հրաժարուել իրան յանձնուող գործի մասին միջնորդելուց (խողատայստվօ), բայց դրանից չետոյ չի կարող հաւատարմութիւն անել հակառակ կողմի համար և, իր գործատիրոջ բացակայութեան դէպքում, զարտաւոր է տեղեկութիւն տալ նրան իր մեքժման մասին այնքան վաղ, որ նա մինչև ժամանակամիջոցը (սրոկ) կարողանայ

ներկայանալ ինքը կամ ղեղարկել մի
այլ հաւատարմատար:

50. Գործատիրը կարող է ամէն ժա-
մանակ ոչնչացնել հաւատարմատարին
տուած հաւատարմաթուղթը, յայտնե-
լով դրա մասին: Հաշտարար Դատաւո-
րին գրաւոր կամ բերանացի. բայց Դա-
տաւորը պարտաւոր չէ ոչ յետաձգել
գործը այդ պատճառով, ոչ էլ սպասել
նոր հաւատարմատարի նշանակելուն ու
գատարան գալուն: Այն բոլոր գործո-
ղութիւնները, որոնք օրէնքի համե-
մատ կատարուել են հաւատարմատարի
ձեռքով, մինչև Հաշտարար Դատաւորի
յիշեալ տեղեկութիւն ստանալը պահ-
պանուլ են իրանց գօրութիւնը:

ՊԱՀԱՆՔԻ ՆԵՐԿԱՅԱՅՄԱՆ ԵՒ ԴԱ- ՏԱՐԱՆ ԿԱՆՉՈՒՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ.

51. Հաշտարար Դատաւորին տալիք
խնդիրը կարող է լինել գրաւոր կամ
բերանացի:

52. Հաշտարար Դատաւորը գրաւոր

խնդիրը մատեան մուծելուց չետոյ՝
կարդում է գործատիրոջ (գանգատողի)
մօտ և նա, եթէ գրագէտ է, ստորա-
գրում է:

54. Թէ գրաւոր և թէ բանաւոր
խնդիր տալու ժամանակ գանգատողը
պարտաւոր է՝ 1) ցոյց տալ ինչպէս իր
և վկաների, եթէ այդպիսիներին նա
մատնացոյց է անում, նոյնպէս և պա-
տասխացատուի կոչումը, անունը. հաշ-
տանունը, մականունը և բնակութեան
տեղը. 2) ցոյց տալ այն ապացոյցները,
որոնց վրայ նա հիմնում է իր պահան-
ջը. 3) նշանակել պահանջի գինը, բա-
ցի այն գործերից, որոնք գնահատու-
թեան չեն ենթարկուում. 4) բացատրել՝
թէ իսկապէս նա ինչ է խնդրում կամ
պահանջում:

57. Այն գանգատողը, որ իր պա-
հանջները հիմնում է գրաւոր ապա-
ցոյցների վրայ, խնդիրը ներկայացնե-
լիս յանձնում է նրանց Հաշտարար
Դատաւորին, ստորագրութիւն առնե-
լով նրանից և չամենայն դէպս ոչ ուշ
քան դատարան ներկայանալու համար

նշանակած օրից մի օր առաջ, երեկոցեան երկու ժամը:

63. Կոչնագիրը (պովեստկա) յանձնուում է իրան՝ կոչուած անձնաւորու-թեանը:

64. Կոչուած մարդու բացակայու-թեան դէպքում՝ կոչնագիրը թողնուում է նրա տանեցոց մօտ, կամ նրա կա-լուածքը կամ տունը կառավարողի, կամ այն դրացու մօտ, որ կը համա-ձայնի կոչնագիրը հասցնել կոչուած անձնաւորութեանը և դրա համար ըս-տորագրութիւն կը տա:

67. Հաշտարար դատաւորի մօտ ներ-կայանալու համար նշանակած օրը կարող է չետաճգուել երկու կողմի խնդրելովը:

ՎԻՃԱՌՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼՈՒ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ.

68. Հաշտարար Դատաւորի մօտ գոր-ծերի քննութիւնը կատարուում է հրա-պարակաւ և բանաւոր կերպով. սակայն

նիստը կարող է լինել և անձայն, եթէ դրա մասին երկու կողմերն էլ կը խնդրեն և Հաշտարար Դատաւորը չար-գելի կը համարի նրանց խնդիրը:

70. Հաշտարար Դատաւորը երկու կողմերի հետ նախապէս բացատրուե-լուց չետոյ՝ առաջարկում է նրանց դա-դարեցնել գործը հաշտութեամբ, ցոյց տալով ըստ իր կարծեաց՝ դրա համար ճշմարիտ միջոցներ: Այդպիսի հաշտե-ցուցիչ միջոցներ Հաշտարար Դատա-ւորը պարտաւոր է գործ դնել և գործի ժամանակը, և միայն անյաջո-ղութեան դէպքում ձեռք է տալիս վճիռ կայացնելուն:

71. Գանգատողների՝ հաշտութեամբ վերջացրած գործը բացատրուում է դրաւոր կերպով, և կարգալուց չետոյ, ստորագրուում է նրանց կողմից, կամ նրա կողմից, ումը նրանք կը հաւա-տան այդ: Հաշտութեամբ վերջացրած գործը չի կարող նորից յարուցուել:

72. Չեռք զարկելով գործի քննու-թեանը, Հաշտարար Դատաւորը առա-ջարկում է գանգատողին պատմել գոր-

ծի հանգամանքները և բացատրել իր պահանջները, չետոյ լսում է պատասխանատուի բացատրութիւնները, թոյլ տալով երկու կողմին էլ սրանից չետոյ ևս հերթով լրացնել իրանց ցուցմունքները և առաջարկելով իր կողմից գործի բացատրութեանը կարևոր հարցերը: Երբ Հաշտարար Դատաւորը կը գտնի, որ գործը բաւական բացատրուած է, այն ժամանակ դադարեցնում է երկու կողմի վիճաբանութիւնը:

76. Գործի բացատրութեան համար անհրաժեշտ տեղեկութիւններ կամ որ և իցէ առենակաւ տեղից կամ պաշտօնական անձից գրաւոր հաւաստիքի (գովումէնտ) պատճէնը ստանալու համար՝ Հաշտարար Դատաւորը գանգատողին, նրա խնդրելովը, տալիս է վկայական, առ այն, որ տեղեկութիւնը կամ գրաւոր հաւաստիքի պատճէնը լիբաւի հարկաւոր է և իսկապէս սրբան ժամանակով:

77. Գործի ընթացքը Հաշտարար Դատաւորի մօտ ընդհատուում է. 1) բո-

լոր վիճողների փոխադարձ համաձայնութեամբ. 2) վիճողներից մէկի կամ հաւատարմատարի մահուան, խելագարութեան կամ բոլոր իրաւունքներինց զրկուելու դէպքում:

78. Գործը նորոգւում է երկու վիճող կողմերի կամ նրանցից մէկի խնդրելովը:

ԱՊԸՅՈՅՅՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

81. Պահանջողը պէտք է ապացուցանի իր պահանջը: Պահանջողի պահանջմանց դէմ խօսող պատասխանատուն պարտաւոր է ապացուցանել իր պատասխանները:

82. Հաշտարար Դատաւորը ապացոյցներ կամ տեղեկութիւններ չէ հաւաքում, այլ իր վճիռները հիմնում է բացառապէս վիճողների ներկայացրած ապացոյցների վրայ:

ՎԿԱՆՆԵՐԻ ՅՈՒՅՄՈՒՆՔԸ

83. Ո՛չ ոք իրաւունք չունի հրաժարուելու վկայութիւն տալուց. այս կանոնից բացառութիւն են կազմում. 1) վիճողների մերձաւոր արեւակից ազգականները, նոյնպէս և հարազատ եղբայրներն ու քոյրերը. 2) այն անձինք, որոնք Կործի յօգուտ մէկ կամ միւս կողմի վճուակելուց շահ ունին:

84. 2էն թուրաւում վկայութիւն տալու. 1) այն անձինք, որոնք ճանաչուած են խելքից պակաս և որոնք անընդունակ են արտայայտելու իրանց մտքերը բանաւոր կամ գրաւոր կերպով, նոյնպէս և այն անձինք, որոնք մտաւոր ընդունակութիւնների խանգարման պատճառով ըստ կարգադրութեան պատշաճեալ իշխանութեան դեռ ևս փորձուած կամ բժշկուած են. 2) նրանք, որոնք իրանց ֆիզիքական կամ մտաւոր պակասութեանց պատճառով չէին կարող հասկացողութիւն ունենալ ապացոյցողող հանգամանքի մասին. 3) որդիքը ճիւղների դէմ. 4)

վիճողների ամուսինները. 5) հոգևոր ատենի վճռով եկեղեցուց հեռացրածները, բոլոր իրաւունքներից զրկուածները և այնպիսի պատիժների ենթարկուածները, որոնց կից է վկայութիւն տալու իրաւունքից զրկուած լինելը:

Բոլոր այսպիսիներին՝ առանց վիճողների մատնացոյց անելու և խնդրելու, ինքը Պատաւորը հեռացնում է վկայութիւն տալուց, երբ նա նկատում է անընդունակութեանց վերոյիշեալ պատճառները:

85. Եթէից մինչև աստուծոյ արեւմտեան մանուկները կարող են հարցափորձի ենթարկուել՝ միայն առանց երգուեցնելու:

90. Հոգևորական և կուսակրօն վկաները, որոնք առաջին կոչնագրով դատարան չեն ներկայանում, կոչուած են իրանց մերձաւոր իշխանութեան կողմից:

91. Նշանակած ժամանակամիջոցին դատարան չներկայանալու համար՝ չարգելի պատճառներ չունեցող վկան,

ըստ որոշման Հաշտարար Պատաւորի ենթարկուում է հոսանքի միջին և հիմնական տուգանքի, նախելով գործի կարեւորութեանը և վկայի կարողութեանը. մի և նոյն ժամանակ ներկայանալու համար նշանակուում է նրան երկրորդական ժամանակամիջոց: Սոյն տուգանքին վկան ենթարկուում է և՛ երկրորդ անգամ չներկայանալու դէպքում:

92. Վկան կարող է՝ երբևէ ընթացքում, նրան հաշտարար Պատաւորի՝ նրա վրայ դրուած տուգանքի որոշումը չայտնելուց չետոյ, կամ երկրորդ անգամ նշանակած ժամանակամիջոցին ներկայանալիս, ներկայացնել իր արդարացումը նոյն Հաշտարար Պատաւորին, որ և ազատում է նրան տուգանքից, եթէ նրա արդարացումը չարգելի է համարում:

93. Այն հիւանդը, որ իր տկարութեան պատճառով չէ կարողանում ներկայանալ Հաշտարար Պատաւորին, հարցափորձի է ենթարկուում նրա կողմից իր բնակարանում և փնտրողների ներկա-

յութեամբ, եթէ այդ կը ցանկանան: Սոյնպէս և հարցափորձի են ենթարկուում իրանց բնակութեան տեղում վկանելը և այն դէպքում, երբ գործին նախելով պահանջում է մի անգամ բնակող նշանաւոր թուով անձինք հարցափորձի ենթարկել:

95. Վկաները ենթարկուում են հարցափորձի՝ նրանց երդուեցնելուց չետոյ, եթէ փնտրողները փոխադարձ համաձայնութեամբ ազատ չեն կացուցանի նրանց երդումից: Քահանայի բացակայութեան դէպքում Հաշտարար Պատաւորը հարցնում է նրանց առանց երդման, ինչպէս իր նրանք պարտաւոր են ցոյց տալ մաքուր խրիճով ամէն բան, ինչ որ նրանց չայտնի է, և ստորագրութիւն առնելով նրանցից, որ նրանք իրանց բոլոր ցուցմունքները պարտաւորուում են փնտրողներից մէկի կամ միւսի պահանջով հաստատել երդումով:

96. Երդումից ազատ են համարուում. 1) բոլոր քրիստոնէական դաւանութիւնների հոգեւորականներն ու կու-

սակրօնները: 2) այն անձինք, որոնք պատկանում են երգում չընդունող գաւանութիւններին և աղանգներին. երգման փոխանակ նրանք խոստումն են տալիս բոլոր ճշմարտութիւնը խղճի մտօք ցոյց տալու:

97. Իւրօքան չիւր վկայի հարցնում են անանձին, վիճողները ներկայութեամբ:

98. Այն վկաները, որոնք դեռ ևս ցուցմունք չեն տուել, չեն կարող ներկայ լինել միւս վկաներին հարցնելու ժամանակ:

99. Երբ վկան տալիս է իր ցուցմունքները, Հաշտարար Դատաւորը իրաւունք է տալիս վիճողներին իրանց կողմից վկային հարցնելու այն ամէն բանի մասին, ինչ որ նրանց կարծիքով, անհրաժեշտ է:

101. Վկայի ցուցմունքները մուծւում են արձանագրութեան (պրոտոկոլ) մէջ, որ կարդացւում է վկայի առաջը և ստորագրւում է ինչպէս նրա, նոյնպէս և Հաշտարար Դատաւորի կողմից: Վկայի անգրագրութեան դէպ-

քում, դրա մասին նշանակւում է արձանագրութեան մէջ, որ և յետոյ ստորագրւում է միայն Հաշտարար գատաւորի կողմից:

102. Թէ ինչ ուշ Դատարան վկայի ցուցմունքները նայելով նրա արժանահաւատութեանը, նրա ցուցմունքների պարզութեանը, լրութեանը և խսկութեանը, — այս, որոշում է Հաշտարար Դատաւորը:

103. Այն վկան, որ իր պարայմունքից խլուելու կամ ճանապարհաճախի համար ցանկանում է վարձատրութիւն ստանալ, պէտք է լալանի սրա մասին հարցափորձը վերջացնելուց յետոյ: Այս վարձատրութիւնը առնւում է այն կողմից, որ մատնացոյց էր արել վկայի վրայ:

104. Վկայի վարձատրութիւնը որոշում է Հաշտարար Դատաւորը օրը ու ժամը: Դրանից մինչև 3 ամիս, նայելով աշխատութեան օրուայ գնին և ուրիշ տեղական հանգամանքներին:

Դրանից ետք այն վկայի ցուցմունքները, որոնք նշանակւում են արձանագրութեան մէջ, որ և յետոյ ստորագրւում է միայն Հաշտարար գատաւորի կողմից:

ԴՐԱՒՈՐ ԱՊԱՅՈՅՆՆԵՐԸ

105. Հաշտարար Դատաւորը գործի վճռելու ժամանակը ի նկատի է ունենում ամէն տեսակ գործողութիւններ (ակտ), թէ՛ վերջացրած և ընդունուած կարգով ներկայացրածները, թէ՛ տնայինը և թէ՛ ուրիշ թղթերը:

106. Ընդունուած կարգով ներկայացրած և վաւերացրած գրաւոր հաւագտիքների բովանդակութիւնը չի կարող հերքուել վկաների ցուցմունքներով:

107. Այն դէպքում, երբ վիճողները կասկած են լայտնում գործողութեան իսկականութեան մասին, Հաշտարար Դատաւորը հաւաստիանում է նրա իսկութեանը, համեմատելով այն ուրիշ գործողութիւնների հետ, ձեռքի (պոչերի) հետ և վկաներին հարցնելով, որի մասին և կազմւում արձանագրութիւն:

Ե Ր Դ Ո Ւ Մ Ն

115. Վիճողներին չէ արգելւում, որ իրանց փոխադարձ համաձայնութեամբ

խնդրեն Հաշտարար Դատաւորին իրանցից մէկի երգուելովը վճռել գործը. բայց Հաշտարար Դատաւորը չէ կարող ոչ ստիպել վիճողներին երգուել, ոչ էլ իրանց առաջարկել պահանջողին կամ պատասխանատուին:

117. Երգումն ընդունւում է իբրև ապացոյց այն բանի, ինչի համար որ նա տեղի է ունեցել, և չի կարող հերքուել ուրիշ ոչ մի ապացոյցով:

118. Վիճողներին չէ թույլատրւում երգուել. 1) այն գործերում, որին մասնակցում են անչափահասները և առհասարակ այնպիսի անձինք, որոնց չէ թույլատրւում ազատ կարգադրութիւն անել մի կալուածքի մէջ, 2) այն հանգամանքներում, որոնք կապ ունեն արքունի վարչութեանց, հողային հաստատութեանց և քաղաքային կամ քիւղական հաստատութիւնների շահերի հետ. 4) համայնքների և ընկերութեանց գործերում:

Վ Ճ Ո Ւ Մ Ա Ս Ի Ն

129. Հաշտարար Դատաւորը, կողմերի ազածը լսելուց չետոյ, ի նկատի է առնում գործի մասին առաջ բերած բոլոր հանգամանքները, և, իր խղճի թելադրութեամբ որոշելով ապացոյցների նշանակութիւնը և ոյժը, կաշացնում է վճիռը, որ չպէտք է հակառակի օրէնքին:

130. Վճիռը կաշացնելիս Հաշտարար Դատաւորը կարող է մէկ կամ երկու կողմի ասելովք առաջնորդուել հանրայայտ տեղական սովորութիւններով, միայն այն դէպքում, երբ տեղական սովորութիւններին չարմարուելը կեկանպէս թոյլ է տրւում օրէնքով, կամ այն դէպքերում, որ չեն թոյլատրուած օրէնքով:

131. Հաշտարար Դատաւորը իրաւունք չունի ոչ վճիռ կաշացնելու այն առարկաների վերաբերութեամբ, որոնց մասին պահանջ է յայտնուած, ոչ դատելու աւելի քան որ պահանջում են վիճուկները:

133. Վճիռ կաշացնելով՝ Հաշտարար Դատաւորը դատապարտում է մեղադրուած կողմին վարձատրելու արդարացած կողմին գործի վրայ գնացած ծախսերը, եթէ վերջինս կը պահանջի այդ:

134. Հաշտարար Դատաւորը վերջնականապէս վճռում է գործերը այնպիսի պահանջներով, որոնց գումարը էլէս հաշտարար քարձը չէ:

135. Այն գործերի վերաբերութեամբ, որ Հաշտարար Դատաւորը վճռում է վերջնականապէս, նա վճռի մէջը նշանակում է ժամանակամիջոց, առ որ թոյլ է տրւում մեղադրուած կողմին յօժարութեամբ կատարել վճիռը:

136. Եթէ մեղադրուած կողմը չունի ոչ մի պատրաստի միջոց վճռի համաձայն դրամական գումարը հատուցանելու, այն ժամանակ Հաշտարար Դատաւորը կարող է չեղածգել վճարը որոշ ժամանակամիջոցներով, նայելով պահանջի քանակութեանը և պարտապանի միջոցներին, որի մասին և վի-

ճողներին ցանկութեամբ տալիս է նրան վկայութիւնը:

137. Այն պարտապանը, որ թույլ է տալիս անճշգրտութիւն հատուցանելու մէջ՝ նախընթաց (136) յօդուածի հիման վրայ նրան արած յետաձգումից (րազսրոջկա) յետոյ՝ պահանջողի խնդրելովը ենթարկուում է Հաշտարար Դատաւորի կարգադրութեամբ բոլոր գումարը անյապաղ հատուցանելուն:

139. Վճիռը կայացնելով՝ Հաշտարար Դատաւորը համառօտ կերպով արձանագրում է և յատնում է վիճողներին բոլոր ներկայ եղողներին առաջը:

141. Վճիռը յայտարարելուց յետոյ Հաշտարար Դատաւորը պարտաւոր է կազմել այն վերջնականապէս ոչ ուշ քան երեւորում:

144. Վճռի պատճէնը Հաշտարար Դատաւորը պարտաւոր է տալ ուշ քան էրբէր էրը՝ որա մասին խնդիր ստանալու ժամանակից:

ԲԱՅԱԿԱՅԱԿԱՆ (զաօնօե) ՎՃՌԻ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ (օտգիպ) ՄԱՍԻՆ.

145. Երբ պատասխանատու չէ ներկայանում նշանակած ժամանակամիջոցին, Հաշտարար Դատաւորը, պահանջողի խնդրելովը կայացնում է բացակայական վճիռ, իսկ երբ պահանջողը չէ ներկայանում, դատարեցնում է գործի քննութիւնը, բայց պահանջողը չէ զրկում գործը նորից սկսել տալու իրաւունքից, ներկայացնելով նոր պահանջողական խնդիր:

147. Եթէ հաշտարար դատաւորը որ և իցէ կերպով լիմանում է նիւթի օրը, որ պահանջողի կամ պատասխանատուի չներկայանալու պատճառը որ և իցէ անյաղթելի արգելքներ են եղել, կամ որ հրաւիրման կոչնագիրը իր ժամանակին չէ հասցրած պատասխանատուին, այն ժամանակ յետաձգելով գործի վճիռը, նա վիճողներին նոր ժամանակամիջոց է նշանակում ներկայանալու համար, որի մասին ներկայացողին յայտնում է բերանացի, իսկ չներկա-

յացողին ուղարկում է կոչնագիր: Այս դէպքում, այսպիսի յետաձգման համար հիմք եղող առիթները պէտք է մուծուեն արձանագրութեան մէջ:

150. Բացակայական վճռի պատճէնը ուղարկւում է պատասխանատուին կոչնագրի հետ:

151. Բացակայական վճռի պատճէնը յանձնելու ժամանակից, երբ շահաւորները թաղանթում պատասխանատուն իրաւունք ունի ներկայանալու Հաշտարար Դատարանին և խնդրելու պահանջողին հրաւիրելու և գործը նորից նայելու մասին:

152. Պատասխանելի ստանալովք բացակայական վճիռը համարւում է անգործ և գործը վերադառնում է այն դրութեան, որի մէջը գտնւում էր մինչև վճռի կայացնելը:

153. Պատասխանատուի երկրորդ անգամ չներկայանալու դէպքում, պահանջողի խնդրելովք, կայացւում է երկրորդ բացակայական վճիռը, որի դէպքում պատասխան (օտպիլ) չէ թույլատրւում:

ԱՃՐԴԱԽՍՍՈՒԹԱՆԵՆ ԿԱՐԳԸ

1047. Առևտուրը պէտք է սկսուի առաւօտեան աստիճանի և երեկոյեան լէյ ժամի աւելի չի կարող շարունակուել:

1048. Եթէ աստիճանի և լէյ ժամի առևտուր անող չի երևայ, կամ կը գայ միայն մէկը, այն ժամանակ Դատական Տեսուչը (Սուդեբնի Պրիստավ), որ պէտք է սկսի առևտուրը, պէտք է սպասի գնողներին մինչև երեկոյեան լէյ ժամը: Բայց եթէ աստիճանի և լէյ ժամի միայն երկու գնող, այն ժամանակ նրանց պահանջելովք Տեսուչը ձեռք է տալիս աճրդախօսութեանը:

1049. Մէկ օրուայ մէջ չվերջացած առևտուրը շարունակւում է հետևեալ օրերը՝ մինչև վերջացնելը:

1051. Պարտատէրը ընդհանուր հիման վրայ կարող է մասնակցել աճրդին: Բայց պարտապանը, նրա խնամակարը, կայքը ցուցակագրելուն մասնակցող անձնաւորութիւնը կամ նրա ծախողը, նույնպէս և ոստիկանութեան անդամը, որ ներկայ է լինում աճրդին:

դին՝ իրաւունք չունին մասնակցելու առևտրին:

1052. Առևտրին ներկայ եղող կաշի տիրոջը թոյլ է տրուում պահանջել, որ այս կամ այն առարկան միւսներից վաղ ծախուի:

ԱՃՐԴԻ ՀԵՏԵՆԻԱՆՔՆԵՐԸ.

1057. Գնողը աճրդի միջոցին տալիս է ոչ պակաս քան իր վերջին անգամ առաջարկած գնի հինգերորդ մասը: Մնացածը նա պարտաւոր է վճարել առ ձեռն դրամով ոչ ուշ հետևեալ օրուայ հաւելու ժամից:

1058. Ապրանքները տրուում են գնողներին աճրդի միջոցին նրանց առաջարկած գումարը լրիւ ստանալուց յետոյ:

1059. Եթէ ապրանքի մի մասի ծախուելուց ստացուած գումարը կարող է կատարելագէտ բաւականութիւն փալ պարտքին և աճրդի ծախսին, այն ժամանակ մնացած իրերը չեն ծախուում և վերադարձւում են իրանց տիրոջը:

24ԱՅԱՅԱՅ ԱՃՐԴԻ.

1062. Աճուրդը համարւում է չկայացած 1) եթէ գնել ցանկացողները չեն գալ, կամ կը գալ միայն մէկը. 2) եթէ եկողներից ոչ ոք գնահատութեան վրայ ոչինչ չի աւելացնի. 3) եթէ աճուրդը վերջնալուց յետոյ գնողը, առհաւատչեալ (զադատով) տալով իր ժամանակին չի վճարի մնացած գումարը:

1063. Երբ գնողներ չլինելու պատճառով աճուրդը չկայանայ, այն ժանակ պարտապանի ներկայ եղող պարտատէրերը իրաւունք ունին ձայների բազմութեամբ, իրանց պահանջի համեմատ խնդրելու նոր աճուրդ անելու մասին կամ չծախուած իրերը գնահատած գնով իրանց վրայ թողնելու:

1064. Մնացած իրերը իր վրայ թողնելու իրաւունքը գլխաւորապէս պատկանում է այն պարտատիրոջը, որի խնդրելովը արգելք (արէստ) էր դրուած պարտապանի կաշիքերի վրայ, իսկ չե-

տոյ նրան, որի պահանջը աւելի նշանաւոր է:

1065. Այն կայքը, որ չեն ծախուում երկրորդ անգորիւն և որ պարտատէրերը չեն թողնում իրանց վրայ, ազատուում են արգելիքից, իսկ պարտապաններին իրաւունք է, որուն պարտապանին պատկանած ուրիշ կայքերից անել իրանց պահանջները:

1067. Պահանջողը իրաւունք ունի խնդրելու նոր անգորի մասին, եթէ առհաւատչեան տալուց չետոյ մնացած գումարը իր ժամանակին չէ վճարուում (104. 1057): Այսպիսի դեպքում առհաւատչեան միացնում է աշն րնդհանուր գումարի հետ, որ ստացուել է կայքերի վաճառումից:

ՆՆՃԱՐԺ ԿԱՅՔԵՐԻ ԿԱՐԻՆԱԿԱՆ ԱՃԱՐԻՐՈՎ ԾԱՌՈՒԵԼՈՒ ԾԱՄԱՆԱ ՎԱՐԻՔՈՅՆԵՐԸ:

1142. Մնշարժ կայքերի հասարակական առեւտուրը տեղի է ունենում ոչ

պակաս քան տարին չորս անգամ: Այս անուրդների ժամանակամիջոցները նշանակուում են իւրաքանչիւր երեք տարուայ հաւար ներքին Գործերի Պաշտօնի կողմից՝ Ֆինանսների և Արդարադատութեան Պաշտօնեաների հետ հաղորդակցելուց չետոյ:

1143. Մնշարժ կայքի անուրդ օրը չի կարող նշանակուել. 1) Եթէ անհի վաղ, եթէ նա գնահատուած է հինգ հարիւր առաւելուց ոչ բարձր. 2) եթէ անհի վաղ, եթէ նա գնահատուած է հինգ հարիւր առաւելուց աւելի, բայց ոչ բարձր ասուելուց անհի, բայց ոչ բարձր ասուելուց անհի. 3) եթէ անհի վաղ, եթէ նա գնահատուած է ասուելուց անհի ասուելուց անհի բարձր:

ՏԱՆԵԼՈՒԱԾ

ՆՆՃԱՐԺ ԿԱՐԻՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ

32. (Պարտքը վճարել չկարողացող պարտատէրերից) անձնական արգելիքից ազատուում են՝ 1) փոքրահասակները

և անչափահասները. 2) եւթնամեայի պարտքի մեծ մարդիկ. 3) յղի կանայք և քառասունքի մեջ գտնուող կանայք (ծնունդից վեց շաբաթուրդ ընթացքում) 4) ծնողները, եթէ նրանց խնամքով մեծացող փոքրահասակ մանուկները մնում են առանց պարտքի միջոցների. 5) Հոգևորականները: Այս վերջինների մասին յայտնում է թեմական իշխանութեանը՝ պարտուպարշած միջոցների ձեռնարկելու մասին:

34. Հարէ՛ր հոգեւոր պակաս պարտքը չի կարող անձնական արգելքի սուղթ լինել:

36. Անուղղելի պարտապանների բանտարկութեան տևողութիւնը որոշում է գատարանը չվճարուած պարտքի համեմատ՝ հետևալ չափով.

Հարիւրից մինչև երկու հազար ռուբլի պարտքի համար վեց ամիս.

Երկու հարիւրից բարձր մինչև տասր հազար ռուբլի պարտքի համար մի ամիս.

Տասր հազարից բարձր՝ մինչև երեսուն հազար ռուբլի պարտքի համար երեք ամիս:

Երեսուն հազարից բարձր՝ մինչև փութուեն հազար ռուբլի պարտքի համար երեք ամիս.

Վաթսուն հազարից բարձր՝ մինչև հարիւր հազար ռուբլի պարտքի համար չորս ամիս.

Հարիւր հազար ռուբլուց բարձր պարտքի համար՝ հինգ ամիս:

37. Անձնական արգելքի մասին եղած դատարանի որոշումը կորցնում է իր զօրութիւնը վեց ամիս անցնելուց յետոյ, եթէ պահանջողը չի յայտնել, ում հարկն է, նշանակած ժամանակի ընթացքում, դատարանի վճիռը կատարելու մասին:

38. Անձնական արգելքի մասին կարելի է դանդատ տալ երեք շաբաթուրդ ժամանակամիջոցում՝ դատարանի որոշումը յատարարելու կամ այն գործադրելու օրից: Դանդատ տալը չէ դադարեցնում որոշման իրագործելը:

40. Կատարողական թերթի (խսյուսիտելնիչ լիստ) հետ միասին պահանջողը պարտաւոր է ներկայացնել սնուն-

դադարմբ, որ սահմանուած է սեղանի (տաբէլ') համար և որոշուած անուղղելի պարտապաններին կերակրելու համար՝ նրանց բանտարկութեան միջոցին, առանց որի չի կարելի բանտարկել պարտապանին:

41. Սննդագործը ներկայացուում է ոչ պակաս, քան 5 ժողովուրդ կանխիկ:

48. Անձնական արգելքի ենթարկուած պարտապանի հիւանդութիւնը այն ժամանակ է միայն յարգուում, երբ Դատական Տեսչի ներկայութեամբ քննող բժշկի քննութիւնից յիշուելի էրեւայ որ հիւանդին բանտը տեղափոխելը փտանգաւոր է նրա առողջութեան համար:

49. Պարտաւիրող գանգաւորովը դատարանը կարող է նոր քննութիւն նշանակել իր (Նահանգական Դատարանի) Անգամներից մէկի կամ տեղական Հաշտարար Դատաւորի ներկայութեամբ:

50. Այն պարտապանը, որ իրան համարում է անկանոն կերպով բանտար-

կուած, իրաւունք ունի պահանջելու Տեսչից (Պրիստաւ), յաշտարարի որ աչդ վերջինը անձամբ պարտախնայուած կը մնայ իր պահանջը չկատարելու համար, որ իրան անչտարադ ներկայացնի տեղական Նահանգական Դատարանի Նախագահին, կամ թէ, եթէ բանտարկութեան տեղում Նահանգական Դատարան չկայ, Հաշտարար Դատաւորին:

51. Դատարանի Նախագահը (պրեզսիդէնտ) կամ Հաշտարար Դատաւորը, իրաւունք ունի Տեսչի անկանոն կերպով բանտարկած պարտախնային ազատելու, որի մասին և նշանակում է Տեսչի օրագրութեան մէջ:

ԱՋՏՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍՈՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱՐԳԸ.

57. Անձնական արգելքը դադարում է՝
1) բոլոր պահանջելիք և վճիռը կատարելու վրայ արած ծախսերը լրիւ վճարելովը:

2) Պարտքի ներելովը և ընդհանրապէս պարտատիրոջ համաձայնութեամբ:

3) Եւրոպական տարիքին հասնելովը:

4) Այն ժամանակամիջոցի անցնելովը, որով պարտապանը ենթարկուած էր բանտարկութեան:

5) Պարտատիրոջ կողմից ընդունուած՝ երրորդ անձնաւորութեան երաշխաւորութեամբը:

6) Այն առաջ սննդագրամը, չներկայացնելովը:

61. Եւրոպական տարիքին հասնելուց յետոյ անձնական արգելքի զադարեցնելը (սոյն Յաւել, յօդ. 57, կէտ 3) թոյլ է տրուում տեղական նահանգական Դատարանի նախագահի կողմից, երբ նրան կրնէրկայացնուի պարտապանի մետրիքական վկայականը կամ մի այլ գրաւոր հաւաստիք, որ հաստատում է նրա տարիքը:

62. Սննդագրամը, չներկայացնելու գէպքում (սոյն Յաւել, յօդ. 57, կէտ 6) բանտարկութեան տեղի վերահսկողը (Սմոտրիտէլ), ժամանակամիջոցը անց-

նելուց մի օր առաջ, երբ ներկայացուել է սննդագրամը, հաղորդում է պարտատիրոջը սոյն փողը բերելու մասին, չիշեցնելով նրան, որ չիշեալ փողը չներկայացնելու գէպքում նա կը գրկուի ոչ միայն պարտապանին այլ ևս բանտարկելու իրաւունքից, այլ և այն պարտքից բաւականութիւն ստանալու իրաւունքից, որի համար բանտարկուած է պարտապանը:

63. Պարտատիրոջ մահուան գէպքում, այն յայտարարութիւնը, որի մասին չիշեւում է նախընթաց (62) յօդուածում, հաղորդուում է նրա ժառանգներին նոյն նախազգուշութիւնով և նշանակելով նրանց էրէւ շէքլուայ ժամանակամիջոց՝ սննդագրամը ներկայացնելու համար:

64. Եթէ յետոյ պարտատէրը, կամ նրա ժառանգները, նրանց սոյն Յաւելուածի 62 և 63 յօդուածների հիման վրայ արած յայտարարութեան ժամանակից էրէւ շէքլուայ ընթացքում չեն ներկայացնի սննդագրամը, այն ժամանակ վերահսկողը ազատում է պար-

տանեկոթիւնը՝ մինչև 14 տարին, այսինքն՝ մինչև պարական նշաններ ցոյց տալը:

ՄԱՆԿՈՒԹՆԸ ԼՈՒՏԻՆ ՋՐՋԱՆԻ
ՄՆՈՒՆԴԸ:

Մանկութեան առաջին շրջանում երեխան պէտք է կերակրուի միայն մայր կաթով: Ինչքան նորածին երեխան շուտ ու բաւականաչափ է ստանում իր մօր կաթը, այնքան էլ նա կանոնաւոր է զարգանում: Ծնունդու րօպէից մօտ 12 ժամ շարունակ կարելի է ծիծ չտալ երեխային. իսկ եթէ նա անհանգիստ է, կարելի է մի քանի թէյի գրգալ քաղցր ջուր տալ: Չպէտք է երկարացնել երեխային առաջին անգամ ծիծ տալու ժամանակը: Երեխան ըստինքը ծծելով՝ պտուկները ձգձգում է, որով աւելի հեշտացնում է ծծելը և ակելի շատ կաթ է ստանում: Առաջին օրերում արտադրուած կաթը (դալը) իր՝ լւծողութիւն պատճառով չափաւ-

Թիւնով նպաստում է աղիքներից առաջին կղկղանքի արտադրութեանը:

Ամենալաւ ստնտուի ամենալաւ կա-
թրն անգամ չի կարող փոխարինել մօր
կաթին: Սօր կաթը, բացի նրանից որ
ուրիշ ամէն կնոջ կաթից աւելի սննդ-
գարար է, մի և նոյն ժամանակը մի
բարոյական կապ է մօր ու երեխա-
յի մէջ: Ծիծ սալով ժամանակամիջոցը
պէտք է ճիշդ որոշուի, շուտ շուտ և
անկանոն ծիծ տալը անպայման վնաս
է, որովհետև ստամոքսը ծանրաբեռ-
նուելով լստնգարում է մարսողութիւ-
նը: Երեխայի անչափ լաց լինելը կամ
բացականչելը ոչ թէ քաղցածութիւնից
է, այլ զանազան անյարմարութիւննե-
րից (անմաքրութիւն, սաստիկ ջրանեղ,
մորթի մորմոքել, և եթէ երեխան ծիծ
ուտելով հանգստանում է, դրա պատ-
ճառն այն է որ չէ կարողանում մի և
նոյն ժամանակ համ ծիծ ուտել, համ
գողալ, աղաղակել: Իսկ եթէ երեխայի
անհանգստութեան պատճառը չէ խմա-
ցում, լաւ է բաւականացնել նրան,
տալով փոքր ինչ (եռացրած ջրի) քաղց-

յաջուր, քան թէ ստամոքսը լցնել
աւելորդ կաթով: Առաջին երեք ամիսներում պէտք է
երկու ժամը մի անգամ ծիծ տալ. չոր-
րորդ ամսից մինչև եօթներորդի՝ երեք
ժամը մի անգամ, իսկ եօթներորդ ամ-
սից սկսած պէտք է երեսային կերակրել
24 ժամուայ մէջ 5 անգամ: Պիշերուայ
11 ժամից սկսած մինչև առաւօտեան
5 ժամը երեսային չպէտք է ծիծ տալ.
միայն առաջին երկու ամիսներում գի-
շերները երեսային կարելի է կերակրել
մօր ստինքից կթած կաթով՝ թէյի
դրգալով: Հէնց սկզբից, օրինակ, գոնէ
երրորդ շաբաթից պէտք է աշխատել
երեսային այսպիսի չափաւորութեանը
ընտելացնել, որ օգուտ է թէ մօր և
թէ երեսայի առողջութեանը, քանի որ
այդպէս վարուելով՝ հետեւալ օրուայ
կաթի քանակութիւնը կարող է բաւա-
կանացնել երեսային: Երեսային
Երեսայի օգտի համար՝ իր սեփական
ստինքով կերակրող մօր վրայ Բարոյաւոր
պարտականութիւն կա՛յ հրաժարուել
առժամանակ այլ և այլ գուարճութիւն-

ներից, կանոնաւոր կեանք վարել,
սննդաբար ու գիւրամարս կերակուր
գործածել, քնել իր ժամանակին և ոչ
պակաս 7—8 ժամից, հեռու մնալ այն
ամէն դէպքերից, որոնք հոգեկան լուգ-
մունք, կամ սաստիկ տպաւորութիւն-
ներ են պատճառում: Երեսային ծիծ
տալու բոլոր շրջանում առանձին պա-
հեցողութիւն ունենալը մօրը վնաս է.
մայրը պէտք է իրան նշանի ու կերա-
կրուի, ինչպէս ամէն առողջ կին: Մի-
ատեսակ կերակուրներ կարծածութիւ-
նը ճաշակը թուլացնում է և սնունդը
խանգարում: Իսկ զայն 6/6 նոստանջ:

Ասանց Բարոյաւորութեան՝ ծիծ տալը պէտք
է շարունակել մինչև վեցերորդ ամիսը.
իսկ այնուհետև, բացի ստինքով կե-
րակրելուց, կարելի է փօքրաւ փոքր
երեսային տալ նրա համար դիւրա-
մարս և սննդաբար ուղեղիք, միայն
աշխատելով երեսայի ստամոքսը աստի-
ճանաբար ընտելացնել, հէնց որ մար-
տողութեան խանգարումը նկատուի:
Վեցերորդ և եօթներորդ ամիսնե-
րում բաւական է օրը մի անգամ դիւ-

րամարս և սննդարար կերակուր ուտեցներ, իսկ ութերորդ և իններորդ ամիսներում—օրը երկու կամ երեք անգամ: Աւելի շարժար է ուտեցներն ըսկսել մինչև առաջևի առամաների երևալը. իսկ եթէ ուտեցները մինչև այդ ժամանակը սկսուած չէ, լաւ է սպասել մինչև միջին կտրիչների դուրս գալը: Ուտեցներու նպատակն է՝ երեխայի կազմուածքին, բացի ծծի կաթով սննդեցից, բաւականութիւն տալ նա և այլ սննդարար ու դիւրամարս նիւթերով: և այդ պատճառով ուտեցներու շրջանում ծիծ տալը պէտք է շարունակել իր կարգով:

Ծծից արեւելք երեխայի մի տարեկան դառնալու ժամանակը, պէտք է կատարել աստիճանաբար: Իրա համար մի կամ երկու շաբաթուային թացքում պէտք է հետզհետէ քնացնել ծիծ տալու համար որոշած ժամանակները: Լաւ է այդ բանը սկսել գիշերուանից, որովհետև երեխաները գիշերները քիչ են ծիծ պահանջում: իսկ յետոյ կարելի է քնացնել և ցերեկները, այնպէս որ մի

կամ երկու շաբաթուայ մէջ կարելի լինի երեխային աստիճանաբար հեռացնել ծծից և անցնել բոլորովին դիւրամարս և սննդարար նիւթերին: Կերակրեղէնի գործածութիւնը պէտք է սկսել մօի կամ կաթի թեթեւ արգանակներից՝ (սուպերից) մանի կամ վարսակի հատիկներով (կրուպաներով) պատրաստած. յետոյ կարելի է անցնել և այլ տեսակ շիւաներին ու քաշովներին:

Մայրը չէ կարող երեխային ծիծ տալը շարունակել հետեւեալ հանգամանքներում.—

1) Երբ ստինքները զարգացած չլինելով՝ կաթը քիչ է արտադրում, այնպէս որ չէ բաւականանում երեխային սնունդ տալու համար.

2) Երբ կաթի վատ չատկութեան պատճառով երեխան նեղւում է ստամոքսի ու աղիքների անմարսողութիւնից, և երբ բժշկական այլ և այլ միջոցները չեն օգնում.

3) Երբ կաթը թէպէտ առատ, բայց ջրալի է ու չէ բաւականացնում երե-

խային, և երբ բժշկական միջոցները չեն օգնում:

4) Երբ ձոր չղութեան պատճառով կաթի չատկութիւնը փոխւում է և լուծողութիւն է պատճառում երեխային:

5) Երբ մայրը հիւանդ է իստերիկայով և այլ ջղային հիւանդութիւններով:

6) Երբ մայրը հիւանդանում է որ և է իցէ վարակիւ կամ երկարատե հիւանդութեամբ:

7) Երբ ստինքների պտուկների վրայ վերքեր, ճանկոռած բծեր կամ ճեղքուած դծեր են լինում և բժշկական միջոցները չեն օգնում:

Մայրը բոլորովին չպէտք է ծիծ տալ երեխային:

1) Երբ մինչ անգամ կասկած կալ որ ինքը վարակուած է թութախտով:

2) Ամենասաստիկ արիւնանուազութեան ժամանակ:

3) Երբ ինքը վարակուած է սիֆիլիսով, բայց երեխան առողջ է:

4) Երբ առաջին երեխաները վախճանուել են թութախտից:

ՍՏՆՏՈՒԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երբ հանգամանքները ստիպում են մօրը, որ նա ծիծ չտալ իր երեխային, անհրաժեշտ է մի ստնտու բնարել հետեւալ պահանջների համեմատ:

Ստնտուն 20 տարեկանից փոքր և 30 տարեկանից մեծ չպէտք է լինի, որովհետեւ այդ տարիքում կեղծ կաթի աւելի է կանոնաւոր և ֆիզիոլոգիական (կազմուածքի) պահանջների համար բուականացուցիչ: Ստնտուն պէտք է լինի առողջակազմ և հանդարտ բնաւորութեան տէր: Պէտք է աշխատել չբնարել աչնպիսի ստնտու, որ նոր ահա անդրանիկ որդի է ծնել, որովհետեւ գրանք աչնքան փորձուած չեն երեխայ խնամելու գործում, կաթ սակաւ են ունենում, պտուկներն էլ դեռ չեն կանոնաւորուել: Լաւ ստնտուի ստինքները առաձգական են, մորթի նուրբ, գրեթէ թափանցիկ և արեան խողովակները պարզ երեւում են, պտուկները թեթեւ ճնշումից բաւականաչափ կաթ են արտադրում: Երկու ստինքն

էլ պէտք է հաւատարմապէս զարգացած լինեն, մանաւանդ պտուկները պէտք է բաւական երկայն դժնե լինեն: Թուլակազմ նորածին երեխաների համար անհրաժեշտ է աւելի լաւ զարգացած պտուկներով ստնտու ընտրել, որովհետեւ նորածին երեխան ստինք ծծելու ժամանակը քիչ կը նեղուի, աւելի հեշտութեամբ կը ծծի: Աւելի առողջակազմ նորածինները կարող են ծծել նաեւ քիչ զարգացած պտուկներով:

Ստնտուի երեխան երեք ամսից աւելի, կամ առաւել լաւ կը լինէր որ մէկ ու կէս կամ երկու ամսից աւելի մեծ չլինի այն երեխայից, որի համար նա հրաժարուած է ծիծ տալ իր երեխային: Նոր ծնած կնոջը ստնտու վերցնելը երբեմն երկիւղալի է, որովհետեւ նրա քառասունքը վերջացած չլինելով՝ (քանի որ նա առաջուայ պէս կանոնաւորուած չէ) կարող է հիւսնգանալ, կամ ընդհանուր թողութեան մէջ ընկնել և կամ նրա կաթի արտադրութիւնը բոլորովին դադարել: Նորածին երեխային անշուշտ հարկաւոր է ԴՆՆՆ

նաեւ կաթը, որովհետեւ դալը լուծողութիւն պատճառելով՝ նպաստում է առաջին կղկղանքի արտաթորութեանը, իսկ եթէ այդ շրջանում նորածին երեխան դալ չբովանդակող կաթ է ընդունում, ստամոքսի դաղիքները անմարսողութիւն է ունենում: Այս պատճառով առաջին օրերը, եթէ հնար է, ինքը մայրը պէտք է ծիծ տայ իր երեխային, ապա թէ չանձնի ստնտուին, իսկ եթէ այդ չէ կարելի անել, պէտք է բժշկական միջոցներով *) գուրս հանել նորածին մարսողական գործարաններէն առաջին կղկղանքը:

Ստնտուի երեխան պէտք է առողջակազմ եղած լինի. իսկ եթէ մեռած է, պէտք է տեղեկանալ չլինի թէ նա մեռել է մարսողական գործարաններէ ետեւ, կարատեւ խանգարումից. կամ ուղեղի բորբոքումից: Այդպիսի երեխաներ ունեցած ստնտուներին ընտրել չէ կարելի:

*) Լուծողական. (գերբալի ձէթ, մի թէյի դրգալ):

Յգի ստնտու րնտրել չէ կարելի, որովհետեւ այդպիսիներէ կաթր հետզհետէ կորցնում է իր սննդարար չափուութիւնը եւ երեխայի մարսողութիւնը խանգարում: Նոյնպէս ցանկալի չէ ունենալ այնպիսի ստնտու, որի անսականք արդէն ակտեւ է: Անսական ունեցող ստնտուի կաթը իր չափուութիւնը փոխելով լուծողութիւն է պատճառում երեխային և եթէ այդ պատճառից առաջացած լուծողութիւնը շուտով չէ անցնում, այլ վարունակուում է, անշուշտ պէտք է փոխել այդպիսի ստնտուն:

Ստնտուները մեծ մասամբ գիւղացի կանայք են, բոլորական կերակրեղէնին բնութեացած: Բոլորական կերակրեղէնը Ֆիզիքական աշխատանքի ազդեցութեամբ դիւրութեամբ են մարսւում: Իսկ հանգիստ կեանքը, որ քնդհանրապէս վարում են ստնտուները, դժուարացնում է բուսեղէն կերակրի մարսողութիւնը: Ստնտուի կերակուրը պէտք է լինին դիւրամարդ և սննդարար նիւթեր մօկց, կաթից պատրաստած:

տած. իբրեւ բնական կարգ են գործածել թույլ թէյ, գարեջուր, գինի, նմանապէս թեթեւ Ֆիզիքական աշխատանք կրելի է առաջարկել այնպիսիներին, որոնք անգործութիւնից նեղւում են. մեծ մասամբ հանգիստ կեանքը դժուարատար է երեւում այնպիսի ծրմայրերին, որոնք ընտելացած են Ֆիզիքական աշխատանքին: այնպէս որ նրանք հաշակը կորցնում են, թուլանում են, ապա ուրեմն, այս բոլորը կաթի վրայ ազդելով վնասում են երեխային:

Երեխայի սնունդի կանոնաւորութիւնը չափելու ամենալաւն բոլորովին յուսալի միջոցը նրա քնդհանուր տեսքն է, Ֆիզիքական դարգացողութիւնը և ստամոքսի կանոնաւոր մարսողութիւնը: Երեխայի զուարթ, ծաղկափթիթ տեսքը, արթուն ժամանակ հանգիստ լինելը, շարունակ խոր քունը, ստամոքսի և աղիքների կանոնաւորութիւնը, — այս բոլորը ստնտուի և սնունդի լաւութեան նշաններն են:

Ստնտուն պէտք է անպայման փո-

խել հետեւեալ պէպքերում.

1) Երբ երևում են սիֆիլիսի նշանները, որոնք որ և իցէ կերպով առաջուց ճանաչուած չեն եղել.

2) Այլ և այլ վարակիչ երկարատև հիւանդութիւնների ժամանակ. այս դէպքերում անպատճառ պէտք է դիմել բժշկի խորհրդին.

3) Երբ ստնտուռն հիւանդանում է քոս (чечотка) ասուած հիւանդութեամբ, կամ կոշուի հիւանդութեան այլ վարակիչ ձևերով.

4) Երբ ստնտուռն հիւանդանում է ջղային և այլ խտրելիական յատկութիւն ունեցող հիւանդութեամբ.

5) Երբ ծծմալը չղանում է.

6) Երբ երեխայի մարսողութիւնը խանգարւում է ստնտուռի ամսական ունենալու պատճառով.

ԱՐՇԵՍՏԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿՈՎ ՍՆՈՒՅԱՆԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ

Երեխային արհեստական եղանակով սնունդ տալու համար պէտք է գործ

դրուի հեղուկ օսլայ չափառնակող կերակուր: Այդպիսի կերակուրը պէտք է տալ 37—38° Ցէլսիուսի կամ 29,5—30,4 Ռէոմիւրի տաքութեան աստիճանին. կերակուրը պէտք է լինի բաւականաչափ և իր բովանդակութեամբ համապատասխան մօր կաթին: Կերակուրը պէտք է լաւ յատկութիւն ունենայ և թարմ լինի:

Երբ հնար չկայ երեխային մօր կամ ստնտուռի կաթով սնուցանել, անհրաժեշտ է երեխային կերակրել բնական խոտակեր կենդանիների կաթով, որպիսի են՝ կովի, ձիու, էշի, այծի և ոչխարի կաթը:

Ձիու կաթը ծանր է կնոջ կաթից. այսինքն՝ եթէ կշռում ենք մի և նոյն չափով, օրինակ բաժակով ձիու և կնոջ կաթը, ձիունը աւելի ծանր է լինում. բացի դրանից՝ ձիու կաթի մէջ աւելի պինդ մասեր կան, այն է՝ շաքար, իւղ. իսկ սպիտակոցային նիւթերը համարեաւ երկու անգամ քիչ կան քան թէ կնոջ կաթի մէջ:

Անապատի բնակիչները մեծ յաջո-

դուժեամբ են դորձ ածում: ձիու կաթը: Ձիու կաթի դժուարագիւտ լինելու պատճառով, մանաւանդ սպիտակոցային նրւթերի քնոթեան պատճառով, որ չէ կարող երեխային բաւականաչափ սնունդ տալ ուրեմն և ժողովարինքը կաթը, — ձիու կաթը իբրեւ սննդարար միջոց առաջարկելը անկարելի է:

Էշի կնոջ կաթից թեթեւ է: Բացի դրանից, էշի կաթը աւելի շաքար է պարունակում, իսկ իւղի քանակութիւնը փոքր է: Էշի և կնոջ կաթի պինդ մասերը համարեա միևնոյն չափաբերութիւնն ունին: Էշի կաթը աւելի նպատակաւորմար է նշանակել նորածին երեխաներին: Թէպէտ պէտք է ասել որ, էշի կաթը աւելի շաքար պարունակելով, լուծողութիւն է պատճառում երեխային: Ուրեմն, մեր ասածներից երևում է որ էշի կաթը աւելի չարմար է տալ նորածին երեխային, քան թէ ձիու կաթը, բայց աւելի չափահաս երեխաներին էշի կաթով կեւակրելը անյարմար է, քանի որ նրա

միջի պինդ մասները բաւական չեն չափահաս երեխայի սնունդի համար: Իսկ կաթի քանակութիւնը աւելացնելով երեխայի սնունդը քնք կարող աւելացնել, որովհետեւ էշի կաթը շատ շաքար պարունակելով ուրեմն և նրանով բաւականութիւն տալ երեխաներին դժուար է:

Միջի կաթը պարունակում է աւելի շատ իւղ, սպիտակոց ու աղեր քան թէ կովի կաթը: Իսկ նրա անախորժ համը և չափանիշ հոտը կզուեցնում են երեխաներին: Մի քանի քմիշկներ, ինչպէս կրառւղ և Բլէդերտ անձի կաթը գիւրամարս են հտնում: Բայց միւս կողմից աւելի արժանահատ հետազօտութիւնները հաստատում են որ երեխաները չեն կարողանում երկար ծածանակ կերակրուել այժի կաթով և նրանց ֆիզիքական զարգացողութիւնը խանգարուում է, այնպէս որ այժի կաթը կովի կաթի հետ համեմատելով դժուարամարս է և սակաւասունդ, ուրեմն և կովի կաթը փոխարինել է կարող:

Ուշաբլի Է-Է աւելի շատ է պարունակում սպիտակոց, իւղ և աղեր, քան թէ ալճիկներ, հետևաբար՝ ոչխարի կաթը աւելի դիւրամարս է քան ալճիկներ: Կովի լաւ կաթը պարունակում է 5,3% սպիտակոց, 4,2% իւղ, 4,0% շաքար ու 0,5% աղեր:

Առէ կաթը կնոջ կաթին նմանեցնելու եղանակները պարզելու համար՝ հարկաւոր է ծանօթանալ այդ երկու տեսակ կաթերի քանակական և որակական բաղադրութիւնների հետ: Կնոջ կաթը աւելի շատ է պարունակում շաքար և միևնույն ժամանակ նրա թթուելու յատկութիւնը աւելի է քան թէ կովիներ: Այս փաստը մեծ նշանակութիւն ունի և դրա վրայ մեծ ուշադրութիւն պէտք է դարձնել, և այս պատճառով պէտք է միշտ գործ դնել թարմ կովի կաթ. իսկ եթէ կթելուց յետոյ բաւական ժամանակ է անցնում, մանաւանդ տաք եղանակներին, թթութուելը սկսւում է և այդպիսի կաթի գործածութիւնը երեխային վնասում է, խանգարելով նրա մարսողութիւնը: Կովի

կաթի մէջ սպիտակոցը և իւղը համեմատաբար աւելի կալ քան թէ կնոջ կաթի մէջ, և այդ պատճառով երեխայի կրկնականքը աւելի դունատ է լինում, օրովհետև մաղձը պակաս լինելով՝ չէ բաւականանում կրկնաքին կանոնաւոր գոյն տալու համար: Կովի կաթը իւղ աւելի է պարունակում քան թէ կնոջ կաթը, և բացի սրանից՝ երեկոյեան կթած կովի կաթը համարեա երկու անգամ աւելի է իւղ պարունակում, քան թէ առաւօտեան կթած կաթը: Այս բանի վրայ էլ մեծ ուշադրութիւն պէտք է դարձնել, երբ մարդ մտածում է կնոջ կաթը կովի կաթով փոխարինել: Աղերի քանակութիւնը կովի կաթի մէջ մօտ երեք անգամ աւելի է քան կնոջ կաթի մէջ, և այս պատճառով միշտ պէտք է ջուր աւելացնել կովի կաթի վրայ, որով նա աղերի քանակութեամբ նմանւում է կնոջ կաթին:

Երեխային արհեստական եղանակով կերակրելը կարող է Է-Է-Է-Է լինել, երբ ճրան կերակրում են առանց բա-

ցառութեան կողմ կաթով, և անպար-
երբ մօր կաթը չբաւականացնելով եւ
րեխային կերակրում են և ալ կեն-
դանիններէ կաթով: Երկու նպատակի
համար ևս աւելի չարմար է գործածել
կովի կաթը:

Կովի կաթը գործածելու համար ան-
հրաժեշտ են հետեւեալ կանոնները.

Սիւն նոյն կովի կաթի բաղադրու-
թիւնը փոփոխուում է ալ և ալ հան-
գածանքների պատճառով. ապա էս օրի-
նակ, երեկոյին կթած կաթը աւելի
սիւնը է լինում և իւղալի: Նմանապէս
կովի կերի չատկութիւններից կաթի
բաղադրութիւնն էլ փոխուում է. աչա-
պէս օրինակ, եթէ կովը աւելի սպիտա-
կոցային կերակուր է ստանում, կաթը
լինում է աւելի իւղալի: Չրալի կերա-
կրից կաթը աւելի է ստացւում բաց
և աւելի ջրալի և աւելի քիչ ալիւնդ:

Կովը կթելիս առաջին բաժինը իւղ
աւելի քիչ է պարունակում, իսկ կթի
վերջը իւղի քանակութիւնը աւելանում
է: Նմանապէս փորձը ևս հետազօտու-
թիւնները ցոյց են տալիս որ, եթէ

կովի կրծի մէջ զանազան եթերային և
ալ ներկ պարունակող նութեր են լի-
նում, անցնում են կաթի մէջ, ուրեմն
և կարող են ներդրածը և երեխայի
մարսողական գործարանների վրայ.
աչդ պատճառով շատերը առաջարկում
են երեխային կերակրել մի քանի կո-
վերի կաթի իրանուրդով, որով կաթի
պնդութիւնը մօտաւորապէս միատե-
սակ է դառնում: Այս խորհուրդը ար-
տաւոր են կատարել այնպիսիները, ո-
րոնք հնարաւորութիւն չունին մի և
նոյն կաթը միշտ ստանալու առողջ և
լաւ հոգատարութեամբ պահպանուած
կովից: Իսկ նրանց համար, որոնք ա-
մէն անգամ պարտաւորուած շա-
կայից են գնում կաթը, աւելի նպա-
տակալաբար է գործածել խառ-
նուրդ կաթը: Աւելի օգտակար է միշտ
գործածել նոր կթած կաթը. գործա-
ծելու ժամանակ ամէն անգամ կաթը
պէտք է կառնել (взбалтывать):

Կովի կաթը անբաւ պէտք է վեր-
առնել որ բաւականաճ մի օրդաճ
համար: Տաք եղանակներին թթուելու

առաջն առնելու համար լաւ է աւել-
լացնել կրային ջուր (մի բաժակ կա-
թին մի սեղանի գրգալ) և կամ սոդա
(սոդայի 5% ջրախառնուրդի մի մասը
մի մաս կաթի հետ)։ Կաթը պէտք է
միշտ եփ առած գործածել, նախ այն
պատճառով որ աւելի ուշ է թթւում,
երկրորդ՝ որ կաթի մէջ գտնուած զա-
նազան վարակիչ թույնների ազդեցու-
թիւնը կորչում է։ Առաջնելուց չեւոյ
կաթը պէտք է լաւ պահել, կաթի ա-
մանը պինդ ծածկել, որ մի գուցէ օդի
մէջ գտնուած թթւութիւնն առաջաց-
նող նիւթերը մէջը անցնեն։

Որովհետեւ կովի կաթը սպիտակոցա-
լին նիւթեր ու աղեր աւելի է պարու-
նակում քան կնոջ կաթը, ուստի հար-
կաւոր է կովի կաթի վրայ աւելացնել
եռացրած ջուր։ Աւելի լաւ է առաջուց
խառնել կաթը ջրի հետ ու չեւոյ ե-
ռացնել և գործ դնել շատ կարճ ժա-
մանակից չեւոյ։ Ամիս ու կիսուայ ե-
րեսայի համար պէտք է խառնել երե-
մասը կաթ և մի մասը ջուր։ Եօթնե-
րորդ և ութերորդ ամիսներին բաւա-

կան է մի մասը կաթին և մասը
ջուր աւելացնել։ Զուտ կաթ կարելի է
գործածել իններորդ ամսից սկսած։
Կաթի հետ ջուր խառնելն ունի և այն
օգուտը, որ սնունդին նպաստում է,
մարտդէմութիւնը թեթեւացնելով։ Բժիշկ
Յակոբին խորհուրդ է տալիս երկսանե-
րին, մինչ անգամ շատ փոքրիկ երե-
խաներին օրը երկու երեք անգամ մի
քանի թէյի գրգալ եռացրած սառը
ջուր տալ, մանաւանդ ամառուայ շու-
քերին։

Կաթի հետ ջուր խառնելով՝ շաքարի
և իւղի լարաբերական քանակութիւնը
փոքրանում է, և այդ պատճառով
սնունդը նպատակաշարժար անելու
համար կաթի վրայ շաքար և իւղ են
աւելացնում, մի բաժակ ջրախառն
կաթին բաւական է երկու թէյի գրգալ
շաքար աւելացնել, իւղի պակասորդը
լրացնելու համար ընդունուած է ջրա-
խառն կաթի հետ երկու ժամ հանգիստ
մնացած կաթի վերին սերոցքը (արա-
ժանը) խառնել մի որոշ քանակու-
թեամբ, բայց որովհետեւ սերոցքի բա-

Նախկին թիւերը որոշելի դժուար է և անելու դժուարացրել (վազր)։ խանգարում է երեխայի մարտոգործիւնը, զուտ աւելի լաւ է բաւականաւոր լիզի աչիւ քանակութեամբ, որ գտնուում է կաթի մէջ, քան թէ պոտանմամբ աւելի լիզ աւելացնելով պնասել երեխային։ Երեխայի կազմուումը աւելի է դիմանում, երբ կաթի մէջ լիզի քանակութեամբ պոտանմամբ քան թէ երբ լիզ քանակութեամբ կանոնիւ աւելի է։

ԿԼԹՆԼՅԻՆ ԽԱՌԼՈՒԻՐՈՒՄՆԵՐ

[illegible]

դրական սնունդ տալու համար անհրա-
ժեշտ է կոպիլ չափի մեջ գտնուած
դժուարամարս սպիտակոցային հիւթը
քաղցնել: Այդ նպատակի համար նա
առաջարկեց, զից կանաչի սերի խառ-
նուրդներն ծնունելու օրը, շարունա-
կաբար վեց ամսի օժտոնանի երեխանե-
րին կերակրելու համար: Ահա այդ
խառնուրդները:

Առաջին դեղին խառնուրդն անորոշին
երեկոյակ առաջին ամսուայ ընթաց-
քում պէտք է պարտաօտել հետեւեալ
կերպով: Պէտք է վեր ստնել մի քա-
ռորդ բաժակ կովի սեթք, երեք քա-
ռորդ բաժակ եված ջուր և մի սեղա-
նի դրդալ մանր ջաքար: Եւ խառնաց

Երբ որդի դեռնի խառնուրդը՝ երկրորդ ամսուայ եղած ժամանակ, տեսք է վեր առնել մի քաղցրորդ բաժակ սեր և 3/4 բաժակ (եկամծ) ջուր, մի սեղանի գլխի վրա շաքար և մի ութերորդ բաժակ կովի դուռ կաթ։ Գլխի վրա ցուր սմ մասը Երբ որդի դեռնի խառնուրդը՝ երեխայի երրորդ ամսուայ հասակի համար, Պէտք է վեր առնել մի քաղցրորդ բաժակ սեր,

3/4 բաժակ եփած ջուր, մի սեղանի դրգալ շաքար և մի քառորդ բաժակ կովի զուտ կաթ։

Զորորդ Դեռնի Խառնուրդ՝ երեխայի չորրորդ ամսին։ Պէտք է վեր առնել մի քառորդ թէյի բաժակ սեր, 3/4 բաժակ եփած ջուր, մի սեղանի դրգալ շաքար և կէս բաժակ կովի զուտ կաթ։

Զեռնի Խառնուրդ՝ հինգերորդ ամսին։ Պէտք է վեր առնել մի քառորդ բաժակ սեր, 3/4 բաժակ եփած ջուր, մի սեղանի դրգալ շաքար և 3/4 բաժակ կովի զուտ կաթ։

Վեղերորդ Դեռնի Խառնուրդ՝ վեցերորդ ամսին։ Մի բաժակ զուտ կաթ, կէս բաժակ եփած ջուր, և սեղանի կէս դրգալ շաքար։

Բիեղերտի այս խորհուրդները այնպէս են կազմուած, որ խառնուրդների մէջ գտնուած սպիտակոցը, իւղը և շաքարը մօտաւորապէս համապատասխան են կնոջ կաթի բաղադրութեանը ծիծ տալու առաջին վեց ամսուայ ժամանակամիջոցներին։ Թէպէտ Բիեղերտի խառնուրդները, ըստ թէօրիայի

ճշմարտութեան մօտ են, բայց այլ և այլ անչարմարութիւնների պատճառով կատարելի դժուարանում է. առաջին այն պատճառով որ Կժուար է մաքուր, լաւ յատկութիւն ունեցող սեր գտնել ամէն ժամանակ և ամէն տեղ. երկրորդ՝ որ սերի մէջ գտնուած իւղի քանակութիւնն էլ տարբեր է լինում, նայելով թէ սերը որ ժամանակին են քաշում կաթից։ Փորձից երևում է որ կաթից՝ երկու ժամ հանգիստ մնալուց լետոյ, կարելի է քաշել 10% իւղ ունեցող սեր. իսկ եթէ կաթը աւելի երկար ժամանակ է հանգիստ մնում, վրայ ց քաշած սերի մէջ գտնուած իւղի քանակութիւնը հասնում է մինչև 30% իսկ աչպիսի հանգամանքները կարող են վնասել երեխայի կազմուածքին, քանի որ իւղի աւելորդ քանակութիւնը մարսողական գործարանները խանգարելով՝ իւղալի կզկղանք է առաջացնում, իւզացին՝ փորլուծողութիւն պատճառելով։

Եւ այնպէս յիշատակելի է, որ երբ որ անհրաժեշտ է, անհրաժեշտ է օգտուել այս խառնուրդներով։

Ա. ԵՆԱՊՈՒՅԻ ԽԱՌՆՈՒՐԻՐԸ

Երեխաներին արհեստական եղանակով
կողմնորոշող տալու առիթը նախապես
լարմար միջոցն է այժմ կողմնորոշող կա-
թիլի խառնուրդը այլ և այլ բնական
նիւթերով պատրաստուած ինչպէս, օ-
րինակ, գարու և վարսակի։ Վարսոֆե-
լի, բրնձի, սիմիւրիի և ցորենի ալիւր-
ները այդ նպատակի համար անօգուտ
են, քանի որ նրանց մէջ օսլայի քանակ-
կութիւնը շատ է, մանաւանդ վարսո-
ֆելի, բրնձի, սիմիւրիի և ցորենի։ Իսկ
գարու և վարսակի ալիւրը առելի է եւ
խառնելի, քանի որ նրանց մէջ բա-
նականապէս սպիտակոցային նիւթեր
կան և աղեր, մանաւանդ ֆոսֆորէր-
իւրը և վարսակի էակաւ առաւելու-
թիւնը նրանում է, որ դրանց մէջ
գտնուած սպիտակոցային և այլ նիւ-
թերը մի և նոյն չափով են գտնուած,
ինչ չափով որ կնոջ կաթի մէջ։ Վար-
սակի ալիւրը առելի շատ լւղ պարու-
նակելով, տաք եղանակներին, փորլու-
ծողութիւն է պատճառում. այնպէս որ

առելի ցնրմար է վարսակի ալիւրը գործ-
ածել, երբ երեխաները փորկալով լինելու
տրամագրութիւն ունենան, իսկ երեխա-
ները փորլուծ լինելու ժամանակ առել-
լի օգտակար է գարու ալիւրի պարծա-
ծութիւնը։

Երեխայի կեանքի առաջին ամիսնե-
րի ընթացքում գարու և վարսակի գոր-
ծածութեան մասին կարելի է ասել, որ
ինչպէս չափուն է, երեխաները այդ
ժամանակ օսլային նիւթեր մարսել կա-
նող չեն, քանի որ նրանց մարսողա-
կան գործարանները չեն կարող այդպի-
սի նիւթեր մարսել։ Առաջին ամիսնե-
րի գարին և թէ օսլան պարունակում են
լրանց մէջ օսլայի փէպտ և քիւր, բայց
այն հանգամանքներում, երբ ստիպու-
ած են լինում բնորոշ երեխային (կե-
րակրելու համար արհեստական կերա-
կրային միջոցներ, լու է բնորոշ բժիշկ
Ա. Եակոբի առաջարկած գարուց կամ
վարսակից պատրաստած արհեստական
կերակրային միջոցը, որովհետեւ այն
վատը, որ երեխայի կաթմուտը քի-
ւիտք է կրել, գարու և վարսակի մէջ

գտնուած քիչ քանակութեամբ օսլային նիւթից, աւելի է վարձատրուում կերակրելով երեխային թէ՛ գարու և թէ՛ վարսակի մէջ գտնուած սննդարար սպիտակոցային հիւթով և ֆոսֆատներով:

Ա. Եակոբի կերակրային խառնուրդը հետեւեալ կերպով պէտք է պատրաստել:

1) Դարուց արգանակ պատրաստելու համար պէտք է ընտրել մաքուր, լաւ յատկութիւն ունեցող, արտաքին շերտերից չմաքրուած գարու հատիկներ:

2) Լաւ արգանակ ստանալու համար աւելի օգտակար է լաւ չորացած գարու հատիկները մանրել ամէն տան մէջ գտնուող սրճի աղօրիքի մէջ:

3) Լաւ արգանակ ստանալու համար պէտք է մի բաժակ ջրի մէջ մի թէյի դրգալ մանրած գարու հատիկներ գցել և եփ տալ երեխայի վեց ամիսը լրանուող յետոյ կարելի է մէկ ու կէս թէյի դրգալ վեր առնել նոյնքան ջրի հետ: Եփել հարկաւոր է 15—20 րոպէ ժամանակ և յետոյ քաշել և արգանա-

կը խառնել առաջուց պատրաստած կովի եփած կաթի հետ: Արգանակը միշտ պէտք է նոր պատրաստել: Թարմ լինելու համար, եթէ ոչ՝ շուտով թրթուում է և մարսողութիւնը խանգարում:

4) Նորածիններին կերակրելու համար պէտք է վեր առնել 1 մասը կաթ և 5 մասը արգանակ. մէկ ամսականից մինչև երկու ամսական երեխայի համար՝ 1 մասը կաթ, 3 մասը արգանակ. մինչև հինգ ամսական հասակը 1 մասը կաթ, 2 մասը արգանակ. կէս տարեկան հասակից սկսած՝ կարելի է արգանակը և կաթը հաւասարաչափ խառնել. եօթներորդ ամսից սկսած՝ արգանակի քանակութիւնը պէտք է քաջնել, իսկ կաթինը աւելացնել: Արգանակ պատրաստելու ժամանակ պէտք է փոքր ինչ աղ աւելացնել. իսկ եթէ երեխային դուր չէ փափս աղի խառնուրդը, կարելի է աղի տեղ, երեխային կերակրելու ժամանակ, մի բաժակ խառնուրդի վրայ աւելացնել մի թէյի դրգալ շաքար: Վարսակից արգանակ պատրաստելու եղանակը և կերակրե-

լու կերպը նույնն է, ինչ որ գարու հա-
տիկներինց արատրատուածիւնը: Ամառ
ժամանակ վարելի է մի բաժակ խառ-
նուրդի վրայ աւելացնել 10 կա-
թիլ կոնեակ, որով աւելի է նպաստում
մարսողութեանը: Եւ յիշեմ զհարցս (Ժ
ճայլ դասն է յմատ դմի 1 զայլա դաս
բոյմար **ՌԻՆԻԻՂԻ ԽԱՌՆՈՒՐԴԸ** Եւ մ
Զար յլատկոյ մարսուող արդի մշտն
Երբեմն, դմարսողական գործարան-
ներն խանգարման փամանակ, մեծ օ-
գուտ է տալիս **ՌԻՆԻԻՂԻ** խառնուրդը,
որ արատրատում են հետեւեալ կերպով:
Պէտք է վեր առնել մի բաժակ կաթ,
կէրքածակ ջուր և 16 կաթիլ ազաթը-
թոյի ջուր, և այս բոլորը եփ լծա-
կաթի ալանիսի խառնուրդի և կտրը-
ւում, և երեխաները քնդունում են
մեծ յօժարութեամբ: Բոլորից ցաւերը
կտրուի է Մանաւանդ այս խառնուր-
դը ծգտակար է երեխաների ծանր հե-
շանդութիւնից առողջանալու փամա-
նակ, երբ մարսողական գործարաննե-
րը թող են զործում: Դառաւ յապր
մոլարդի մ յիմարցմ արմատադուս

ԴԴ ՄԱՐԻՆ ԿԱԹՈՒՆԵՆԵՐԻ

Երբ երեխայի աստիկ լուծողութեան
ժամանակ կաթը է մարսում, օգտա-
ւեղ աւելանալիւնը կաթը հալկիթի
շաղախներով: Պէտք է լաւ մտքերի
որ հաւաքել թի սպիտակոց և գեղ-
նոցի բաղադրութիւններն: Եւ մեծ
զանազանութիւն կայ առաջինը հա-
րուտ է սպիտակոցային խիւթերով և
բոլորովին իւր է դմարունակում, իսկ
երկրորդը գեղնոց բաղկացած է 30%
իւրից: Դիւ սպիտակոցային խիւթեր
շատ քիչ է պարունակում: Մարիւն
հետեւեալ վերոյից են պարտաւորւած վեր
են առնում կէս բաժակ ջուր, մի հաւ-
կիթի սպիտակոց և ջակամ 3 թէշի քրք-
քալ շաքար: շաքարի տեղ կարելի է
գործ դնել և փոքր քան աղ: Եւ երեխա-
սակաւոր երեխաների համար աղ խառ-
նուրդի վրայ աւելացնում են գեղնոց
և կամ կովի կաթ: արարման բոլորից
մտաք, 1 յոյոյմա լ ի իւր բաղ, իւր
գրգռումաւ միլարայի միլումա՝ զ
յմիկոյոյի 1 յիմարցմ արմատադուս

ՆԵՍՏԼԵԻ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՆԻՐԸ

Այս ալիւրը իբրեւ արհեստական կերակրային միջոց երեխաների համար ժողովրդականացած է մեր հասարակութեան մէջ. գործ են անում մի դրգալ ալիւրը 10 դրգալ ջրի հետ խառը, հետգհետէ ջրի քանակութիւնը պակասեցնում են: Մի ժամանակ Նեստլէի մանկական ալիւրի գործածութիւնը օտարիկ տարածուած էր ամբողջ Եւրոպայում հակառակ իր արժանաւորութեանը: Այս ալիւրային խառնուրդը բոլորովին փնասակար է առաջին մանկութեան մէջ գտնուող երեխաներին, որովհետեւ պարունակում է իր մէջ բաւականաչափ օսլային նիւթեր, որոնք անմարսելի են թէ նորածինների և թէ բնդհանրապէս առաջին մանկական հասակի երեխաների համար: Այնպիսի է, այդ ալիւրը կարելի է գործ անել երկրորդ մանկական հասակի ժամանակ, բայց այդ էլ աւելորդ է, քանի որ Նեստլէի ալիւրային խառնուրդը աւելի հեշտ կարելի է փոխարինել,

առանց երկիւղի, կովի կաթով՝ քարու արգանակի հետ խառը:

ԹԱՆՁՐԱՅՐԱԾ ԶՎԻՅՅԱՐԻԱԿԱՆ ԿԱԹ

Կովի կաթը աստիճանաբար եփ տալով թանձրացնում են և մօտ 40—45⁰ շաքար աւելացնելով: Երբեք են փոխարկում: Իսկ գործածութեան ժամանակ մի մասի հետ խառնում են 9 մասը ջուր: Թանձրացած կաթը փոքրիկ երեխաների համար անպայման պէտք է ընդունել, որովհետեւ այս կերպով, ինչպէս որ առաջարկում են նրա գործածութիւնը, պարունակում է իր մէջ մօտ 5 անգամ աւելի շաքար, քան թէ հարկաւոր է, և երեխաները փորլուծողութեամբ են հիւանդանում: Իսկ եթէ ջուրը այնքան աւելացնենք, որ շաքարի քանակութիւնը հաւասարուի կնոջ կաթի շաքարի քանակութեանը, այն ժամանակ այդպիսի խառնուրդը արդէն սննդարար չատկութիւնը կորցնում է և երեխաները քաղցած են մնում: Բացի դրանից՝ շաքարի առատութիւնը

նպատու է կաթնալին թթուածի առաջանալուն, որ և երեխաներին տրամադրում է ոսկրակազմութեամբ հիւանդանալու: Պետերը հաջորդ թանձրացրած կաթով սնունդ ստացող մինչև մի տարեկան հասակի երեխաները մեծ մասամբ մեռնում են և նրանց մահացութեան տոկոսը հասնում է մօտ 60%:

ԵԳՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երեխային կերակրելու ալ և ալ հղանակների սննդարարութեան արժանաւորութիւնները համեմատելով կարելի է հետեւալ եզրակացութիւններն անել:

1) Եւրոպական երեխաները աւելի հաւաքաբայտի են զարգանում և չափաւորապէս արեւմտական միջոցներով սնունդ ստացող երեխաները:

2) Մօր բաւականացուցիչ կաթը աւելի օգտաւէտ է քան թէ ամենալաւ պատուի կաթը:

3) Անոց կաթը խորակեր կենդանիների կաթով փոխարինելով պէտք է նախադասել կովի կաթը, որն վրայ պէտք է աւելացնել ցերը նկարագրուած կերպով դարու արդանակ կամ ջուր:

4) Քիեզերտի խառնուրդը նպատակաւոր է գործ դնել նորածնների համար և մարտդական գործարանների թուլութիւն ունեցող երեխաների համար, և կամ երկար ժամանակ մարսողութեան խանգարում ունեցող երեխաների համար, երբ կովի կաթը մինչ անգամ ջրախառն չէ մարսւում: Մի և նոյնը կարելի է ասել և՛ Ռիդիշի խառնուրդի և Հեննինգի մարիի կաթի վերաբերութեամբ:

5) Մանկական ակիւրի բոլոր տեսակները անպայման վնասակար են առաջին և երկրորդ ամսուայ երեխաների համար, իսկ աւելի տարւելով երեխաների համար կովի կաթով սնունդ ստանալը աւելի է օգուտ, քան թէ մանկական ակիւրների խառնուրդով:

6) Թանձրացրած կաթը երեխաներին սնունդ տալու համար բոլորովին

վնասակար է. նրա գործածութիւնը մարտողութիւնը խանգարում է, երեխայի սնունդը նուազում և ոսկրակալողութիւն կաշուած հիւանդութիւնն է առաջացնում:

7) Բոլոր արււրեղէն կերակրային նիւթերը՝ իբրև երեխայի կերակուր անօգուտ, վնասակար և կոճի կաթից անհամեմատ ստոր են. մինչև երեք ամսական դառնալը արււրեղէն նիւթի գործածութիւնը վնասակար է երեխային:

8) Կոճի կաթի վրայ աւելացած գալու արգանակը աւելի է սննդարար և այս կերպով կաթը աւելի է մարսւում: Արգանակը իր մէջ պարունակելով բաւականաչափ բուսական սպիտակոց և և աղեր՝ ինքն ըստ ինքեան ևս սննդարար նիւթ է:

ԱՐԷՍՏԱՆԱՆ ԿԵՐԱՊՈՎ ԱՆՈՒՆԴ ՏԱ-
ԼՈՒ ՄԻՋՈՑԻՆ ՊԻՏԵԻ ԱՆՈՒՆ
ՈՒՆԵՆԱԼ ԼԵՏԵԻՆԱԼ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Երեխայի համար պատրաստուած կերակրային նիւթերը պէտք է անպայման լաւ յատկութիւն ունենան, տաքացրած վիճակ մարդու տաքութեան աստիճանի, ուրեմն Յէյլսիուսի 37° , իսկ Ռէօմիւրի $29,6^{\circ}$ սննդաբար նիւթերը հեղուկ դրութեան մէջ պէտք է գործ դրուին, եթէ կերակրային նիւթերի մէջ անդացած մասներ են վնաս, պէտք է գործածելուց առաջ հետազոտ քամուին:

Կերակրելու ամենալաւ եղանակը էլէքտրիկ (ռոթոկով) կերակրելն է, որովհետև կերակրային նիւթերը այդ միջոցով աստիճանաբար են ընդունում, մի և նոյն ժամանակ երեխան ծծելուց մի և նոյն ժամանակ երեխան չէ ընդունոցնելով՝ աւելորդ կերակուր չէ ընդունում, չծանրաբեռնելով ստամոքսը: Դրդալով կամ բաժակով երեխային կերակրել միայն կարելի է այն դէպքում, երբ հիւանդութեան պատճառով երե-

խան չէ կարողանում ձգել: Եղջերիկը պէտք է տնտեսական մաքուր պահել: Եթէ նա նրանում մնա, ցած կերակրային նիւթերի լուծուելով՝ հետեւեալ կերակրելու ժամանակ թրթռեցնում են կերակրելին նիւթերը որով և մարսողութիւնը խանգարում այդ պատճառով ունեն անգամ կերակրելուց առաջ եղջերիկը պէտք է լաւ մաքրուի, մտնաւանդ լաւ է մաքրել այն տաք սոդայախառն ջրով, որ լորձ

Եղջերիկները քանի հասարակ կողմով լինեն ունենան, այնքան աւելի չարմար են գործածութեան համար, քանի որ նրանց մաքրելն աւելի հեշտ է: Լաւ եղջերիկը պէտք է պատկուց պատրաստուած լինի, իսկ պտուկը պէտք է սեղանի վրայ լինի շինուած, և ոչ թէ անխառնակ, որի մէջ միշտ արծծի հետքեր կան, որ կարող է թուանաւորել երեխային, բոլորովին լոյսւորել:

Զգետք է երեխային պատարկ եղջերիկ տալ ձմեռում, ինչպէս շատ խմորեր անուց են երեխայի լացի կտրելով համար: որովհետեւ երեխան գաճարկ եղ-

ջերիկը ձմեռով, օդ է կուտանալով զուր աեղը ստամոքսային նիւթերի արտադրութիւնը սաստկացնում և աղիքները շարժողութիւնը պատճառ դառնի: Թէ կերակրելու ժամանակը հասած չէ, աւելի լաւ է եղջերիկի մէջ մաքր ջնաթուլ շաքարաջուր և տալ երեխային ձմեռու:

Ամէն անգամ եղջերիկով կերակրելու ժամանակ սննդաբար նիւթերը հետեւեալ քանակութեամբ պէտք է տալ:

Նորածին երեխային երկրորդ օրը մի անգամ կերակրելու համար պէտք է վերառնել մի սեղանի դրգալ կերակրային նիւթ: Իսկ 24 ժամուայ մէջ 10 դրգալ: Երրորդ օրը, իւրաքանչիւր անգամին՝ երկուսեքանիւ դրգալ: Իսկ 24 ժամուայ մէջ 20 դրգալ: Զորրորդ օրը երկուսեքանիւ սեղանի դրգալ մի անգամուայ համար: Իսկ 24 ժամուայ մէջ 40 դրգալ: Երկուսեքանիւ դրգալ մի անգամ: Երեխայի երկրորդ շաբաթուայ կեանքում բաւական է 24 ժամուայ մէջ տալ մի գրուան քաղցամիլ քաղցուի նիւթ: Երկրորդ և երրորդ շաբաթներին մի

գրուանքա ու կէս: Երրորդ ամսին 24 ժամուայ մէջ բաւական է տալ մի գրուանքա և $\frac{2}{3}$ սննդարար նիւթ: Զորրորդ ամսին 2 գրուանքա, վեցերորդ, եօթներորդ, ու թերորդ և իններորդ ամիսներին — $2\frac{1}{2}$ գրուանքայից — մինչև $2\frac{3}{4}$ գրուանքա:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱԿԻ ՍՆՈՒՆՆԵՐ

Երկրորդ մանկական հասակի շրջանը, ինչպէս ասեցինք, պարունակում է առաջին և երկրորդ ատամների դուրս գալը: Վերակուրների ընտրութեան վերաբերութեամբ մենք կը խօսենք երկրորդ մանկական հասակի առաջին շրջանի մասին, այսինքն՝ ատամների առաջին դուրս գալուց մինչև վերջը: Հետեւեալ հասակը, երրորդ տարիքից սկսած՝ մանուկը ունենալով բոլորովին զարգացած ատամներ՝ նրա մարսողական գործարաններն արդէն ընդունակ են չափահասների սովորական կերակուրը մարսելու: Բոլոր զանազանու-

թիւնը միայն քանակութեան և կերակուրների չափութեան մէջն է:

Վեցերորդ և ութերորդ ամիսներին, բացի ստինքից՝ երեխային պէտք է կերակրել և այլ կերակրեղէն նիւթերով (կովի կաթ, կաթի խառնուրդներ): Վերակրի քանակութիւնը պէտք է հետզհետէ աւելացնել, քանի որ մօր կաթի սննդարար չափութիւնները այդ շրջանում հետզհետէ քչանում են: Վերակրի ընտրութիւնը փոքրէփոքր դուրս գալու բոլոր ժամանակը պէտք է, որ քան կարելի է սահմանափակ լինի, որովհետև այդ ժամանակամիջոցում երեխաներին ամէն մի թեթեւ անկանոնութիւն անգամ վնասում է: Կովի կաթը, գարու արգանակի $\frac{1}{3}$ կամ $\frac{1}{6}$ մասի հետ բաւականացնում է երեխային իսկ իններորդ ամսից սկսած՝ կարելի է տալ և զուտ կաթ, հեղուկ կաթնաչին արգանակներ: Իսկ տարուայ վերջը՝ մսից պատրաստած արգանակներ հաւկիթի հետ խառը: Նմանապէս կարելի է տալ շատ քիչ քանակութեամբ սպիտակ ցորենի հացից լաւ

պատրաստուած պաքսիմատներ։ Ահա
այն բոլոր կերակրեղևները, որոնց
չափաւոր գործածութիւնը կարող է
մօր կաթի հետ միասին օգուտ բերել
երեխային։

Երկրորդ տարուայ միջոցին, երեխա-
յին ծծից կտրելուց յետոյ, կերակրե-
ղէնների մէջ կաթը պէտք է նախագա-
սել լակ ալիւրեղէն կերակրոջին նիւ-
թեր կարելի է առն բոլոր տեսակներից,
քացի շատ օսկայ պտրուկակող ալիւրե-
ղէն նիւթերից (բրնձից, մանսաւանդ
կարտոֆելից)։ Այսինպէս արգանակ-
ները, որքան կարելի է, պէտք է ջրա-
յի լինին, մանկական քաջովի կարելի
տալ երեխայի տարի ու կէս հասակին
հասնելուց յետոյ։ Այսինպէս արգա-
նակների հետ միաժամանակ կարելի է
գործածել լակ պատրաստուած մսից
արգանակներ և աւելի սննդարար ա-
նէրու համար օգտակար է մսի արգա-
նակի վրայ աւելացնել հաւի հաւիթ։
Այսպիսի արգանակները մէջ կարելի է
մի քանի փոքրիկ կտր խզիտակ հա-
ցից պատրաստուած պաքսիմատներ թա-

թախել։ Փափուկ, օպիտակ հաց երե-
խաներին չպէտք է տալ մինչև տարի
ու կէս հասակը։ Հում կամ թեթեւ տա-
պակած միսը տեղեւ երկու տաքեկան
չգործած երեխային տալ անօգուտ է
և վնաս. սուր հոսակում երեխան կա-
րողութիւն չունի միայն լակ ծածկում և
մանրացնելու, ողով ստամոքսը մեծան-
րաբեռնելով կարելի է անարդարեւ
գործարանների խանգարումն պատճա-
ռել։ Տարի ու կեսուայ երեխային կա-
րելի է և լակ պատրաստած կտրեղևներ
ուտեցնել աչգ հասակից վաղ լակ է
չտալ և զգուշանալ։ Մարսողութիւնը
աւելի ցիւրացնելու համար կարելի է
այդ հասակում թեթեւ քաղցրացրած
ջուր տալ և կամ թեթեւ թէյ։

Այս մեր ապածների վրայ հիմնուելով
հետեւեալ կերպով պիտք է կարգադրել
օրական ուտելու և խմելու նիւթերը
երեխաների երկրորդ տարիքում։ Առա-
ւօժեան 8 ժամին երեխաներին պէտք
է տալ տաք կաթ, ապիտակ հացից
պատրաստած պտքսիմատներով (լակ
1/2 տարեկանից սկսած) կարելի է և

սպիտակ հաց տալ)։ Նախաճաշին, առաւօտեան 11 ժամին—մսից պատրաստած արգանակ հաւկիթի հետ միասին, և պաքսիմատներ (1½ տարեկանից և՛ կոտլետներ)։ Ճաշի ժամանակ տալ կաթից պատրաստած արգանակ և հաւկիթ (1½ տարեկանից—կոտլետ)։ Երեկոյեան 6 ժամին տաք կաթ՝ պաքսիմատներով։ Իսկ 8—9 ժամին կաթից արգանակ։

Այս կանոնին հետեւելով՝ պէտք է աչքի առաջ ունենալ որ կերակրացին նիւթերը կարելի է և այլ կարգով դասաւորել, միայն չմոռանալով որ նրանք երեխայի տարիքի համեմատ պէտք է դասաւորուած լինեն։ Աոնֆէկտներ և հրուշակներ (պիրոժնիկներ) պէտք է մեծ զգուշութեամբ տալ, որովհետև դրանք մարսողութիւնը խանգարում են։ Աոնֆէկտները իրանց շաքարով, իսկ հրուշակները իւղով լուծողութիւն են պատճառում։ Թէ՛ բանջարեղէններ ու թէ՛ կանաչեղէններ չպէտք է տալ երկրորդ տարրւայ երեխաներին։ Երրորդ տարրւայ սկզբից կարելի է

աստիճանաբար բնութագնել երեխաներին հասակաւորների կերակրեղէններին։ Միայն չպէտք է տալ գրգռեցուցիչ նիւթեր և համեմունք։

Մանուկների կերակրեղէնները պէտք է լինեն հասարակ, սննդաբար։ Հատուկ (ИЗЫСКАНИЯ) կերակրեղէնները բոլորովին գնաս են։ Աւելորդ, այլ և այլ համեմունքով պատրաստած կերակրեղէնները բոլորովին գնասակար են երեխայի ստամոքսի համար։ Երեխայի ստամոքսը դիւրութեամբ մարսում է այն օմենը, ինչ որ սննդաբար է, լաւ յատկութիւն ունի, ժամանակին է տուած և լաւ պատրաստուած։ Այն երեխաները, որոնք առանց համեմունքի կերակուր չեն ընդունում, պէտք է հիւանդ համարել և բժշկել նրանց այնքան, որ վերջը նրանց ստամոքսը յարմարուի անհամեմ կերակրեղէնների ընդունելուն։ Երբ երրորդ տարիքից ընկած՝ երեխաները ճաշում են հասակաւորների հետ միասին մի անդանում, հետզհետէ նրանց ճաշակը թուլանում է, մարսողական ֆոր-

Ե. ՏԱՃԱԿԱՆՍՈՍՏԱՆԻ

ՎԻԼԱՅԻԹՆԵՐԻ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԱՂԻԻՍԱԿՆԵՐԸ (*):

Տաճկաստանը բաժանուած է Վիլայէթներէ, այսինքն՝ նահանգներէ. վիլայէթը՝ օսմաններէ, այսինքն՝ գաւառներէ. սանջակը՝ շահներէ. զազան մի քաղաք է՝ իր գիւղերով. զազան բաժանում է օսմաններէ. նահիանցի ու ցան տներն ըլլալով բաղկացած համայնք է: Վիլայէթի կառավարիչը կոչուում է Վալի. սանջակները՝ Մուքեմարիֆ, զազայիներ՝ Գալաթի և նահիայիներ Մուքեմարի կամ Բէթ:

(*) Վիլայէթների տարածութիւնը հաշուած է քառակուսի վերստերով, առանց կոտորակների:

Ա. ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՎԻԼԱՅԻԹ

I. ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Ղազնէրը — Օվա — 4154, Բասէն — 3766, Թորթում — 3476, Խնուս — 5263, Քրի — 5553, Դերջան — 2945, Կիսկիմ — 1738: Ընդ ախը 26,895 քառակուսի վերստ:

II. ԲՍՅՔԵՐԴԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Բայբերդ — 2800, Սպեր — 3235, Կալկիթ — 1885, Ղէյրան — 724: Ընդ ախը 8644:

III. ԵՐԶՆԿԱՅԻ ԿԱՄ ԵՐԶՆՋԱՆԻ

ՍԱՆՋԱԿ.

Երզնկայ — 1931, Կամախ — 2124, Ռիֆայէ կամ Կրճանիս — 869, Կուրուչայ — 772: Ընդ ախը 5696:

IV. ԲԱՅԱԶԵԹԻ ՍՆՆՋԱԿ

Բայազէթ—1786, Դիադին—1306, Ղա-
րաքիլիսա—2221, Ալաշկերտ—1979, Էն-
թապ—1786: Ընդամենը 9078:

Ամբողջ վիլայէթում 50,313:

— Գր. 8895 — 2718 — Նաթիգոթ

Բ. ՏՐԱՊԻՋՈՆԻ ՎԻԼԱՅԵԹ:

I. ՏՐԱՊԻՋՈՆԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Տրապիզոն — 1110, Վաքֆ-Քեբիր —
676, Բիւրեյէ — 482, Տրիբուլ — 1062, Քե-
րասուլնդ կամ Սրեհոն — 1883, Օրդու-
— 2511, Սիւրմենէ — 1303: Ընդամենը
9027:

II. ԱՍՊԻՍԱՆԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Ռիդէ — 1497, Օֆ — 772, Ատինէ — 1303,
Խոպա — 676: Ընդամենը 4249:

III. ԴԻԻՄՈՆԶՆԱՆԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Դիւմուշնանէ — 1835, Թորոս — 1062:
Ընդամենը 2897:

IV. ՏԱՆԻԿԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Սաժսոն — 1593, Չաքչեմքէ — 1110,
Թերմէ — 1352, Ունիէ — 482, Փատսա
— 869, Բաֆրա — 2172: Ընդամենը 1578:
Ամբողջ վիլայէթում 23,751:

— Գր. 8895 — 2718 — Նաթիգոթ

Գ. ՄԱՄԱԻՐԷԹ-ՌԻԼ-ԱԶԻԶԷ

կամ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՎԻԼԱՅԵԹ:

I. ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Խարբերդ — 2945, Կաբան-Մադէն —
3042, Արապկիր — 1303, Էդին կամ Ակն
— 1497: Ընդամենը 8787:

II. ՄԱԼԱԹԵՆԻ ՍՆՆՋԱԿ.

Մալաթիա — 2945, Բաթլիսանի — 3911,
Ադիաման — 1400, Քեդտա — 3911, Ադ-
չադադ — 3814: Ընդամենը 15,981:
Ամբողջ վիլայէթում 24,768:

— Գր. 8895 — 2718 — Նաթիգոթ

Գ. ՏԵՐՍԻՄԻ ՎԻԼԱՅԷԹ.

Ի. ԽՈԶԱԹԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Խոզաթ—1883, Օվաջիկ—627, 2ար-
տանջակ—1110, 2մշկածագ—1690: Ընդ-
ամենը 5310:

II. ՄԱԶԿԵՐՏԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Մազկերտ—1255, Բախ—241, Կուզի-
ջան—1593, Ղալբիլիսա—241: Ընդ-
ամենը 3330:
Ամբողջ վիայէթում՝ 8640:

Ե. ԲԻԹԼԻՍԻ ՎԻԼԱՅԷԹ.

Ի. ԲԻԹԼԻՍԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Բիթլիս—965, Խլաթ—1255, Խոյթ—
1250: Ընդ-ամենը 3470:

II. ՍՂԵՐԴԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Սղերդ—1352, Չիրվան—579, Աղբիս
—772, Առվա—1885, Փիրվարի—3863,
Խարզան—579, Ռնդվան—1558: Ընդ-
ամենը 10,188:

III. ՄՈՒՋԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Մուշ—2462, Վարդո—1062, Բուլան-
բղ—1979, Մանազկերտ—1931: Ընդ-
ամենը 7494:

IV. ԿԻՆՃԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Կինճ (Գեազառ) 1014, Ճապաղջուր—
1497, Ղուլբ—1448, Սասուն—772: Ընդ-
ամենը 4731:
Ամբողջ վիայէթում՝ 25,823:

Զ. ՎԱՆԻ ՎԻԼԱՅԷԹ.

ՂԱԶԱՆԵՐԸ.

Վան—7436, Բերկրի—1786, Ղատախ
—1497, Աջափաղ—676, Գեազառ—1255,
Մոկս—676: Ընդ-ամենը 13,326:

Ծառ.—Բացի սրանից՝ Վանայ լը-
ճի տակը—3525 քառակուսի վերստ է:

Է. ՀԵՔԵԱՐԻ (Սղբակ) ՎԻԼԱՅԻԹ.

Այս վիլայէթի տարածութիւնը հաշուած չէ: Եւրոպայի տարածութիւնը հաշուած չէ: Եւրոպայի տարածութիւնը հաշուած չէ:

Ը. ԴԻԱՐԵՔԻՐԻ ՎԻԼԱՅԻԹ.

I. ԴԻԱՐԵՔԻՐԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Դիարեքիր—3669, Սէլուկ—3380, Դաւրակ—724, Սիլվան—1786, Բեդլի—627, Լիջա—1545: Ընդամենը 11,731:

II. ՄԱՐՏԻՆԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Այս սանջակի տարածութիւնը հաշուած չէ:

III. ՄԱՐՏԻՆԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Նոյնպէս:

Թ. ՍԵՐԱՍԻԱՅԻ ՎԻԼԱՅԻԹ.

I. ՍԵՐԱՍԻԱՅԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Սերասիա—4394, Թունուզ—4539, Խաֆիկ—2317, Գարաբէկ—1641, Տիվ-

րիկ—4008, Աղլիկ—2607, Խոջքերի—2800, Եւրոպայի—4394, Գեարուն—1062, Ընդամենը 27,762:

II. ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Գարա Հիսար-Չարքի—1158, Ալուջրէ—1448, Սուլայիլ—1352, Խոփլու-Հիսար—1158, Սիլվան (Համիլիկ) 1158: Ընդամենը 6274:

III. ԹԱՐՍԻՆԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Թարսին—3621, Սոնլիսա—1400, Ջիլէ—2462, Նիկասար—917: Ընդամենը 8400:

IV. ԱՄԱՍԻԱՅԻ ՍԱՆՋԱԿ.

Ամասիա—2221, Օսմանջիկ—1303, Վեզիր-Բեօփրի—2897, Լաղիկ—1062, Սեջիդ-Ուզիկ—1979, Մեղլիֆուն—1207: Ընդամենը 10,669:

Ամբողջ վիլայէթում 53,105:

Ա. ԷՐԶՐՈՒՄԻ

(1886 թ. ԺՈՂՈՎՐԻԱ)

Ի. ԷՐԶՐՈՒՄԻ

Ղազա- ները:	Ղազաների վարչական կենդրոն- ները:	Երկր- ային	Երկր- ային	Տոկոս
ԷՐԶՐՈՒՄ	Քաղաք		50	7.226
Օվա . . .	Իլիջա գիւղ	15	171	9.371
Բասէն . .	Հասան			
	Ղալաք	18	339	8.018
Թորթուկ .	Նիհախ			
	գիւղ	14	157	8.299
Խնուս . .	Խնուս ք.	12	236	4.217
Քղի . . .	Կասաբա	15	217	7.058
Դերջան . .	Մամախա-			
	թուն. ք.	12	192	4.862
Կիսկիմ . .	Օկդէմ գ.	2	61	5.411
Էրզրումի	Մանջակ.	88	1.423	54.462

ՎԻՂԱՅԷԹ.

ԳՐՈՒԹԵԱՄԲ.

ՍԱՆՋԱԿ.

Հայ- լուսա- ւորչա- կան.	Հայ- վաթ. և Հայ- բողոք.	Ուրիշ ազ- գերք.	Մահմե- տա- կաննե- րը.	Համա- գու- մարը.
9.421	1.013	1.906	26.554	38.894
17.933	483	588	44.925	63.929
6.760	526	348	34.809	42.443
1.150	353	230	46.098	47.831
8.266	360	394	15.226	24.246
10.274	762	324	26.245	37.605
6.081		132	18.105	24.318
691	3.515	62	21.753	26.021
60.576	7.012	3.984	233.715	305.287

II. ԲԱՅՅԵԲԻ

Հազանե- րը.	Հազաների վարչական կենդրոն- ները:	Դեպ. հազ.	Դեպ. հազ.	Դեպ. հազ.
ԲԱՅՅԵՐԻ	Բալբերդ . . .	15	186	10.363
Սպեր . . .	Էջին . . .	13	134	5.281
Քաղկիդ . . .	Չիֆտլիկ . . .	7	93	3.924
Ղեյրան . . .	Ղարաջա . . .	5	92	2.282
Բալբերդի սանջակուժ . . .		40	505	21.850
III. ԵՐԶՆԿԱՅԻ				
ԵՐԶՆԿԱՅ	Երզն . . .	29	197	10.625
Կամախ . . .	Կամախ . . .	4	86	3.076
Ռիֆայի . . .	Փերջանիս . . .	3	176	3.376
Կուրու-Հայ . . .	Հասան- Օղա . . .	3	61	1.799
Երզնկայի սանջակուժ . . .		19	520	18.876

III. ԱՆՏԱԿ

Հայ- Լուսա- ւորչա- կան.	Հայ- Աղթ- և Հայ- Բողոք.	Ռեմի- շա- գեթը.	Մահմե- տա- կաննե- րը.	Համա- գո- մար.
9.618		869	42.763	53.250
2.199	79	255	29.983	32.516
129		580	22.548	23.257
208		1.703	13.086	15.002
12.154	79	3.412	108.380	124.025
IV. ԱՆՏԱԿ				
12.606	88	1.632	39.621	53.947
3.185	172	576	13.233	17.166
770		1.100	20.586	22.456
2.373		206	9.700	12.279
18.934	260	3.514	83.140	105.848

IV. ԲԱՅԱԶԻԹԻ

Հազանե- րը.	Հազաների վարչական կենդրոն- ները.	Դրամ- ները.	Գր- քը.	Տո- կոսը.
ԲԱՅԱԶԻԹ	Բայազետի ք.	4	78	1.452
Դիարբեկ.	Դիարբեկի ք.	3	88	1.630
Հարաբեկի- սա	Հարաբեկի- սա	3	58	1.308
Ալաշկերտ.	Ալաշկերտի ք.	6	115	2.637
Ինժնյա . . .	Ինժնյա . . .	3	79	1.321
Բայազետի սանջակում...		19	418	8.348

ԻՐԱՅԻՄԻ ԲՈ-

ՀԱՄԱԳՈՒ-

ԻՐԱՅԻՄ	88	1.423	54.462
Բայբերդ.	40	505	21.850
Երզնկա . . .	19	520	18.876
Բայազետի .	19	418	8.348
ԻՐԱՅԻՄԻ ՎԻԼԱ-			
ՅԷԹՈՒՄ	166	2.866	103.536

ՍԱՆՋԱԿ

Հայ- կա- նոս- տե- կան.	Հայ- կա- նոս- տե- կան.	Ուր- իշ- ադ- գեր- ը.	Մարմե- տա- կանե- րը.	Համա- գու- մաբը.
1.614	331	131	5.345	7.090
		88	9.796	10.215
1.902		142	5.377	7.421
3.825		178	12.562	16.565
195		29	5.670	5.894
7.867		568	38.750	47.185

ԼՈՐ ՍԱՆՋԱԿՆԵՐԻ

ՄԱՐԸ.

60.576	7.012	3.984	233.715	305.287
12.154	79	3.412	108.380	124.025
18.934	260	3.514	83.140	105.848
7.867	—	568	38.750	47.185
99.531	7.351	11.478	463.985	582.345

Բ. ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ

Սանջակ	Ղազան	Նահանգ	Իւր	Տոն
I. ՏՐԱՊԻԶ. Տրապիզ.				
		Աղջեաք.	36	5.000
		Եօմուք.	99	6.750
		Մազկա	51	4.605
		Զարշի	64	5.170
		Թոնիա	51	2.734
			19	1.508
		Վաքֆ.		
		Քեքեր.	57	2.429
		Գերեկէ	52	3.917
		Քերա-	114	6.913
		տունդ.	34	2.882
		Քեշաք	32	1.793
		Աղբէլ	19	1.793
		Փիր-Աղ.	14	807
			62	4.869
		Փերշեմ.	37	2.665
		Խալիսի.	46	1.745
		Ուլուք.	35	1.580
		Բուլմաղ	37	1.831
		Իբա-Ս.	36	1.417
			74	7.301
Տրապիզոնի սանջակում կաշ ընդամենը				
Տրապիզ. Սանջ.				
969	67.709			

ՎԻԼԱՅԷԹ.

Հայեր	Յուներ	Մահմետ.	Ընդամեն.
1.609	1.799	6.450	9.858
1.334	2.506	14.507	18.347
2.006	2.842	7.917	12.765
202	6.406	5.697	12.305
		6.619	6.619
		3.978	3.978
		7.682	7.699
		12.118	15.552
		14.992	18.139
		7.314	9.404
		7.240	7.240
		5.051	5.783
		2.857	2.981
		9.111	13.728
		6.596	7.071
		4.783	5.736
		3.926	5.014
		4.165	4.668
		4.377	5.035
		16.513	18.398
9.200	29.227	151.863	190.320

II. ԼԱԶԻՍ-ՏԱՆ.	Ռիդէ	Մա- պազրի կարա- Դերէ Կուրա- Սեբաա 03 Ատինէ Խեամ- շին Խոփա Արխազէ	125	6.178
			24	1.482
			20	1.108
			29	1.792
			122	9.171
			67	3.263
			43	1.939
			27	1.900
			41	6.986

Ընդ ամենը Լազիս. սանջ. 498 33.819

III. ԳԻՒՐ-ՄՈՒՀՆԱՆԻ	Գիււժ,	Կոկեառ Եար- յուրդիւր. Տօրուլ Գեօրտն.	65	6.751
			28	1.497
2 դազա և			25	678
3 նահա:			50	6.297
			51	4.037
Ընդ ամենը Գիււժուշ. սանջ.			219	19.260

	261	22.662	22.923
		4.792	4.792
		3.585	3.585
		5.590	5.590
	432	25.645	26.077
		8.982	8.982
22		6.451	6.473
		5.734	5.734
		7.625	7.625
22	693	91.066	91.781

579	2.579	5.026	8.184
	369	1.919	2.288
	538	1.133	1.671
	8.064	3.253	11.317
	761	4.686	5.447
579	12.311	16.017	48.907

IV. ՋԱՆԱՍՈՆ	1.482
ԵԻԿ. Զարչեմ. Ղափախ	2.012
Բէ	10.674
Թեւոմէ	4.341
Ունիւ	5.501
Փաղա	3.997
Ղարա	1.504
Քուշ	6.985
Բաքրա	2.278
Ալաչամ	

Ջանիկի սանջակ.	38.774
Ընդ. ամ. ՏՐԱՊԻԶ. վիլ.	1.676 159.562

I. ԽԱՐԲԵՐԻ	395
ԲԵՐԳ. Կարան-Թախիր	401
Սաղէն	3.348
Արաբէի	2.087
Ակն	342
Աղին	
Ընդ. ամ. Խարբերի սանջ.	6.573

187	12.753	6.460	119.400
20	533	6.637	17.490
4.960	1.564	20.975	27.499
768	224	9.191	10.183
1.634		11.007	14.325
369	1.684	11.436	12.449
	644		
		5.270	5.270
302	6.717	9.672	16.691
	1.276	4.750	6.026

8.240	25.395	85.398	119.033
18.041	67.626	344.374	430.041

261	944	1.205
334	336	670
3.989	4.527	8.516
2.326	2.712	2.712
694	121	815
7.604	8.640	16.244

II. ՄԱԼԱ- ԹԻՆ Մալաթիայի սանջակում կայ 5 դա. զա և 12 նահիա:	Մալաթիա	Չաղի Չուրլե Խուբեբի	58
	Բեհլանի		177
		Զադու- կեան	66
		Բուլամ	20
		Խեվիդի	23
	Ադիաման	Սեմսար	182
			69
	Աեախտա		32
		Չիբո	59
		Գեոգեո	
Ադչեգադ			84
		Հասան-Չե- լեբի	1
		Հեքիմ- խանե	43
Ընդ ամենը Մալաթիայի սանջակ.			814

ԽԱՐԲԵՐԻԻ վիլայեթում կայ՝ սան-

4.670	8.920	3.595	12.515
7.180	3.652	730	4.382
1.042	1.430	23	1.453
840	1.598	—	1.598
630	1.051	—	1.051
5.268	3.012	1.281	4.293
908	1.974	144	2.118
677	14.054	85	14.139
2.894	7.437	360	7.797
2.318	7.919	67	7.986
104	639	—	639
2.006	4.072	167	4.239
28.737	55.738	6.452	62.210

ջակ, 9 զազա և 18 նահիա:

Դ. Տ Ե Ր Ս Ի Մ Ի

Լ. ԽՈՋԵԹ	305.8	059.8	070.1	176
4. զազա և 3 նահիա	067	366	Սաղման խոջգիրի	7
	0վաջիկ			176
II. ՄԱՋ-ԿԵՐՏ	85	081	Պերտիկ	10.1
	Մազկերտ	303	1	012
	100.1	100.1	063	
	802.1	810.8	881.6	611
	811.2	170.1	802	499
	881.1	100.1	770	112
ՏԵՐՍԻՄԻ	զիւ. 2 ս. 8 դ. և 3 ն.			1.474

Ե. ԵՆԻԹ ԼԿՍԻ

Սանջակները	Ղազախ-ստան	Ղազախ-ստան	Գլխավոր
I. ԲԻԹԼԻՍ	3	1	134
II. ՍՂԵՐԴ	7	7	932
III. ՄԱՋԻԹ	4	6	431
IV. ԿԻՆԱ	4	5	385
Ընդամենը	18	18	1.882

ՎԻԼԱՅԵԹ

3.224	7.342	1.608	8.950
067	8	6	1
2.293	5.991	416	6.407
401	234	1.012	1.246
530	1.117	180	1.297
5.498	12.396	1.683	14.079
3.088	6.543	942	7.485
2.410	5.853	741	6.594
17.444	39.476	5.582	46.058

ՎԻԼԱՅԵԹ.

Տե-րը	Մանմետա-կանները	Ո'չմա-նետա-կանները	Ընդ-ամենը
7.514	15.687	10.969	26.656
24.952	58.516	23.932	82.448
10.955	40.324	35.428	75.752
6.196	15.320	4.932	20.252
49.617	129.847	75.261	205.108

ԶՈՒՆՈՒՄ

I. ԻՅՎԵՐԿ	5	3	559
II. ՏՈՒԼԱՄԵՐԿ	5	2	460
III. ԳԵՆԱԼԻ	4	3	348
ԸՆԴԱՄԵՆՆԵՐ . . .	14	8	1.367

Ե. ՎԱՆԻ

ՎԱՆ.	7	10	156
ԸՆԴԱՄԵՆՆԵՐ . . .	.	.	712

*) Հեքեարի և Վանի վիլայեթներ
ըր 1889 թ.ից միացել են և այժմ

ՎԻԼԱՅԵԹ *).

16.100	37.100	11.000	48.100
22.600	10.700	38.600	49.300
13.792	24.560	13.429	37.989
52.492	72.360	63.029	135.389

ՎԻԼԱՅԵԹ.

9.620	9.950	23.450	33.400
31.207	53.170	45.070	98.240

Կոչուում են „Վանի վիլայեթ“ անու-
նով:

Ը. ԴԻԱՐՔԵՔԻՐԻ

I. ԴԻԱՐՔԵՔԻՐ	6	21	833
II. ՄԵՐԴԻՆ . . .	6	18	1.009
III. ՄԱԴԻՆ . . .	5	6	—
Ընդամենը	17	45	1.842

Թ. ՍԵՖԱՍՏԻԱՅԻ

I. ՍԵՖԱՍՏԻԱ . .			
II. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ .			
III. ԹՈՓԱԴ . . .			
IV. ԱՄԱՍԻԱ . . .			
Ընդամենը			

„Կովիտեան. Կայսերական Աշխարհագրա-

ՎԻԼԱՅԵԹ.

23.307	45.564	15.839	61.403
28.839	60.771	12.697	73.468
—	93.023	11.141	104.164
52.146	199.358	39.677	239.035

ՎԻԼԱՅԵԹ.

109.356	33.897	143.253
42.168	15.984	58.152
64.328	10.741	75.069
76.792	12.671	88.463
292.644	72.293	364.937

Հան. Ընկերություն "Թեֆլիս", 1889 թ.

Տ Ա Ճ Կ Ա Ն Ը Յ Ո Ց

ԱՌՄՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆԵՐԸ.

1. Երուսաղէմ, 2. Եգիպտոս, 3. Ռե-
րիա, 4. Կիպրոս, Տարսոս, Սիս, 5. Մա-
րաշ, 6. Հաջին, 7. Զէյթուն, 8. Ագա-
նա, 9. Եդեսիա, 10. Տիգրանակերտ,
11. Քիւրդիստան, 12. Բանդաղ, 13. Բա-
ղէշ, 14. Վան, 15. Աղթամար, 16. Կարս,
17. Մուշ, 18. Երզնկա, 19. Բա-
բերդ, 20. Կարին, 21. Քարբերդ, 22.
Արաբկիր, 23. Բալու, 24. Գեղի, 25. Ակն,
26. Տիպրիկ, 27. Մալաթիա, 28. Կիւրին,
29. Անթապ, 30. Քիլիկ, 31. Հապին Գա-
րահիար, 32. Սեբաստիա, 33. Եւդոկիա,
34. Մարտրիան, 35. Ամասիա, 36. Տրա-
պիզոն, 37. Զանկ, 38. Եօզղատ, 39. Կե-
սաբիա, 40. Գաղատիա, 41. Կուտինա,
42. Զմիւռնիա, 43. Բրուսա, 44. Պան-
տորմա, 45. Նիկովիդիա, 46. Ռոդոս-
թօ, 47. Ադրիանուպոլիս, 48. Վալա-
քիա, 49. Մուրգալիա, 50. Վառնա:

2. ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐ.

1. Ոչինչ բան այնքան հաւատարիմ
բարեկամ չէ մեզ, որքան լաւ գիրքը:

2. Այն մարդը, որ չէ լուսաւորուել
մտաւոր լուսով, աւելի տարաբնուէ է,
քան թէ նա՝ որ կոյր է ծնուել:

3. Զբաղուած լինելը՝ երջանիկ լինել է:

4. Պարապ մարդու ուղեղը սատանա-
յի գործարան է, և ծոյլ մարդը դժոխ-
քի սիւներից մէկն է:

5. Առանց կարգ ու կանոնի՝ խելքը իր
կարողութեան երեք քառորդը կորցը-
նում է:

6. Առաքինի մարդը լաւ բաներից ա-
յնքան մեծն է, քան մեծ բաներից ամե-
նալուր:

7. Լաւ խրատներն ու վատ օրինակ-
ները մի ձեռքով շինում են, միւսովը
բանդուէ:

8. Այնպէս եղիւ, ինչպէս որ քեզ ցոյց
ես տալիս. և միշտ այնպէս ցոյց տուր
քեզ, ինչպէս որ կամ:

9. Նա է տալիս առատպսճեռն, ով ոչ ոքի չէ պարտաւորեցնում. տալու եղանակը աւելի նշանակութիւն ունի, քան թէ տուածը:

10. Ամենաազնիւ զարդարանքը պարզութիւնն է:

11. Աւելի լաւ է երեկոյին առանց կերակուր ուտելու պառկել, քան թէ առաւօտը պարտքով վեր կենալ:

12. Ինքնահաւանութիւնը հոգու աւքացաւութիւն է. այս պատճառով ուրիշ մարդիկ ինքնահաւանի աչքում փոքրիկ են երևում:

13. Մենք կրում ենք մեր մէջը մեր ամենամեծ թշնամիները՝ մեր կրքերը:

14. Ներելու առաջին աստիճանը՝ կրած վիրաւորանքի մասին չխօսելն է:

15. Մահկանացու մարդը անմահ նախանձ չսէտք է ունենայ:

16. Արժանի չէ իշխանութեան այն մարդը, որ չէ կարողանում իշխել իր վրայ:

17. Ճակատագիրը լաճախ խաղք է խաղում ազգերի գլխին, տալով նրանց

փոխ առ փոխ իբրեւ իշխանաւոր՝ երբեմն հերոսներ, երբեմն զերօսներ (des héros et des Zéros):

18. Մենք ամէն օր մեռնում ենք. իւրաքանչիւր բախն մեզ մի քայլ մօտեցնում է գերեզմանին:

19. Կինը միայն մի կեսով կարող է դեղեցիկ լինել, բայց սիրելի լինել՝ կարող է հազար կողմից:

20. Ըողութորթն ու խաբբեբան հաւատարապէս երկիւղալի են:

21. Բարի գործերը զանգերի պէս բարձրաձայն են հնչում երկնքում (Ուրբոտէր):

22. „Արդարասէր մարդը, ասում է Մանիլիոնը, աշխարհային խօսք ու զրոյցից բարձր է կանգնած և թագաւորում է ամէն եղելութեանց վրայ: Ամենքը նրան հպատակում են. իսկ նա ինքը հպատակում է միայն միակ Աստծուն“:

23. Երբ մարդս մեռնում է, մարդիկ սովորաբար հարցնում են. „Ի՞նչ կարողութիւն է թողել. իսկ նրա հոգուն հանդիպող հրեշտակները հարցնում են

երկնքումը. ի՞նչ բարի գործեր ես ու
ղարկել դու այստեղ. քեզնից արած:

24. Ո՛չ ոք պարտական չէ լինել հա
րուտ, մեծ կամ փոքր, բայց ազ
նիւ լինել՝ պարտական է անկէ մարդ
(Բենիամին Ռոպիար):

25. Մի ազգ, որ ազնիւ, ուղղամիտ,
վեհանձն, արիւն և առաքինի չէ, միւս
ազգերից յարգ չի գտնի և աշխարհումս
որ և է կշիւն չի ստանալ:

26. Մի ազգ, որի գերագոյն աստու
ածը նիւթական շահն է կամ թէ գա
զըն ու մանէթը, անտարակոյս, թշու
րու վիճակ կ'ունենայ:

27. Մեկ լաւ մայրը հարկւր վարժա
պետ արժէ: Տաւ մէջ նա բոլորի հա
մար մի բեւեռակին ասող է. 4 սրտերի
մագնիտը (Տօքս Ներբէրս):

28. Ամենաաղքատ տունն անկամ,
որտեղ իշխում է մի առաքինի, առա
քուրջ և ժիր կին, դառնալով է հանգիս
տութեան, առաքինութեան և երջան
կութեան օթեան (Ս. Սմայլս):

29. Մի մարդ, որ սիրում է իր բն

տանի բոլոր անդամները կը ծառայէ և
հայրենիքին (Կոյն):

30. Դատարկամտը, ուրեմն և ան
օգուտ մարդը, ինչքան էլ երկար ապ
րի, ապրած չի լինի, այլ միայն բռն
սած կամ աճած (Ս. Սմայլս):

31. Աւելի լաւ է որ ես ինքս վնաս
կրեմ ճշմարտութիւնն անելով, քան
թէ լուելովս ճշմարտութիւնը վնա
սուի (Տօն Պիմ):

32. Աշմարիտ մեծութիւնք անձնա
կան վայելքներ, փառք ու հռչակ որդ
նելով չէ ստացւում, այլ պարտքը կա
տարելով (Ռոբերտսոն):

33. Մենք ուրիշները բազմի մասին
հոգալիս մեր յատուկ բաղտն ենք
գտնում (Ս. Սմայլս):

34. Կարեկցութիւնը՝ սրտերը բաց
անող մի հոռի բանալի է (Կոյն):

35. Սիրեւին կնոջ շնորհն է, ոչ թէ
դեղեցկութիւնը (Չեքսպիր):

36. Ամուսնութեան սովի կանոնն է՝
„Համբերիր տնկիր“ (Ս. Սմայլս):

37. Թոյր եղներն ու արօրն է ծախում. գործունեայ՝ մարդը՝ զինին ու պատուական բերքերը:

38. Ծուլութիւնը այնքան ծայրաքայ է, որ շուտով աղքատութիւնը հասնում է ետեւից:

39. Լաւ է երիտասարդութեան ժամանակը չոր հաց ուտել, քան թէ ծերութեան:

40. Դու գործերդ առաջ մղիր, որ գործերդ քեզ չմղեն:

41. Գործը էշ է, կը քշես՝ կը գնայ, չեզ քշի՝ կը կանգնի:

42. Առաքինութիւնը շղթաների մէջ էլ առաքինութիւն է:

43. Առաքինի մարդը մի արեգակ է, որի ճառագայթները իրան փօտեցողին ջերմացնում ու լուսաւորում են:

44. Լաւ սովորութիւնը՝ լաւ սովորութիւններ հաստատելն է:

45. Առանց բարեկամի աշխարհս ամայի անապատ է:

46. Գեղեցիկ բան է մեռնելը՝ անմեղութիւնը ազատելու համար:

47. Չկայ ոչինչ անարդ բան՝ քան մարդու արիւնը՝ թափուած չնչին պատճառով. չկայ և ոչինչ պատուական բան՝ քան այդ արիւնը՝ թափուած գեղեցիկ պատճառով:

48. Մեծախօս մարդը նման է սայլի փնասուած անիւին, որ սաստիկ աղմուկ է բարձրացնում:

49. Նրանք, որ բարի խորհուրդներ են տալիս՝ առանց օրինակը հետը տալու, նման են այն վերստի—սիւներին, որ ճանապարհը ցոյց են տալիս, բայց ճանապարհորդի հետ չեն գնում:

50. Մեծամիտ մարդիկ նման են ցորենի հասկերին, այն հասկերը որ աւելի բարձր են տնկում իրանց գլխները՝ ամենադատարկ հասկերն են:

51. Ուրըշներին միշտ ներեցէք, իսկ ձեզ՝ ոչ երբէք:

52. Պատիւը նման է աչքին, որ չէ կարողանում հանդուրժել նոյն իսկ ամենափոքր անմաքրութեանը՝ առանց սրբելու:

53. Երեք բան կայ՝ որ միայն երեք գիպուածում է լիացուում. քաջութիւնը՝ պատեհազմում, հոգու արիութիւնը՝ վտանգի ժամանակ և բարեկամութիւնը՝ թշուառութեան ժամանակ:

54. Այն մարդը, որ վախենում է սրբազէտ Աստուծոյ, այնպիսի բան չի անի, որ հակառակ իրնի առաքինութեանը:

55. Որքան էլ մեծ լինի մեր ունեցած տաղանդը, այդպէս մենայնիւ նոյն իսկ ամենափոքր առաքինութիւնը նրանից մեծ արժէք ունի Աստուծոյ թեան առաջը:

56. Գեղեցիկ ու յիշատակութեան արժանի գործերը չեն կարող փառաբանուիլ, եթէ նրանց սկզբնապատճառը առաքինութիւնը չէ:

57. Առաքինութեան աղբիւրները անպառնդ են. որքան մարդ գործէ անում, այնքան նա բազմապատկուում է:

58. Միայն առաքինութեամբ կարելի է երջանիկ լինել:

59. Միայն առաքինութիւնն է տեղազական, և նոյն իսկ յաւիտենական:

60. Արկն տեսակ բարոյականութիւն (moral) կայ. կրաւորական՝ որ արգելում է չարագործութիւն անելը, և ներգործական՝ որ հրամայում է բարեգործութիւն անել:

61. Կրօնքը հսկում է դադարն չանցանքների վրայ, օրէնքը՝ հրապարակական, յայտնի չանցանքների վրայ:

62. Աստուած ոմանց լաւ ապրելուն է օգնում, ոմանց լաւ մեռնելուն:

63. Ամենից քիչ կարելի է ներել այն մարդուն, որ չէ կամենում որ իր պակասութիւններն ուղղուին:

64. Անպարկեշտ մարդը մի բաց նամակ է, որ ամէն մարդ կարող է կարդալ:

65. Մարդու չափաք է դատել առաջին անգամ տեսնելով. պէտք է խորք թափանցել նրա ներքինը:

66. Գիտութիւնը հորիզոնի նման է. որքան մարդ մօտենում է նրան, այնքան նա հեռանում է:

67. Յոյն բանաստեղծ Մենանդրոսն ասում է. «Մեր կրօնքում բնական և Աստուած. դա մեր խիղճն է»:

68. Ո՛վ ուզում է լաւ ապրել, ասում է Պլատոնը, նա թո՛ղ աշխատի ճանաչել ճշմարտութեանը, և ան ժամանակը, բայց ոչ վաղ՝ նա աղատ կը լինի ցաւից ու հոգսից՝:

69. Համբերութիւնը կնոջ զարգարանքն է և տղամարդու փորձաքարը: Համբերութիւնը սիրեցի է երեխայի մէջ, գովեցի է երիտասարդի մէջ և ամէն տարիքի մէջ նա գեղեցիկ է (Տերտուղիանոս):

70. Ո՛չ ոք ինձ այնքան վնաս չի հասցնի, ինչքան որ ես ինքս. իմ սնուցած չարը միշտ հետս է, և երբ ես իւրօք տանջուում եմ, յանցաւորը ես ինքս եմ (Ս. Բեռնարդ):

71. Այնպէս աշխատիւր, որ իբր թէ չաւտեան պէտք է ապրես, այնպէս աղօթիւր, որ իբր թէ այսօր իսկ պէտք է մեռնես (Տոսկանեան առած):

72. Կեանքը առանց գիտութեան՝ մահ է (Ռոբերտսօն):

73. Ամէն տեղ, ուր որ մի մեծ հոգի մարմին է տալիս իր մտքին, առաջ է գալիս մի Գողգոթա (Հայնէ):

74. Փիղիքական գեղեցկութիւնը վաղանցուկ է. մտքի և բնաւորութեան գեղեցկութիւնը՝ անթառամ (Ս. Սմայլս)

75. Պատիւն ու շահը միշտ մի և նոյն պարկում չեն լինում (Ջ. Հնրէքտ):

76. Աշխարիտ ազատութիւնը միայն անձնիշխանութեամբ է ձեռք բերուում (Փրիդրիկոս Պերթէս):

Ծանօթ.— 187 և 189 երեսներում 2-դ սիւնակները հակադրանքի, և 3-դը՝ ոչ հակադրանքի թիւն է, իսկ 4-դը՝ նորանց գումարն է: Հաշուած են միայն դասարանի:

Է. ՀԱՂՈՐԴԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՄԻՋՈՅՆԵՐԸ.

1. ՓՈՍՏԻ ՍԱՅԼԵՐԸ

Թիֆլիսից

1. ԴԵՊԻ ԵՐԵՒԱՆ (264 Վ.)

Աղստաֆա, Երկաթուղի	88 ¹ / ₂ Վ.
Դեկիջան	72 ³ / ₄ " "
Սեմեոնովկա	18 ³ / ₄ " "
Ելենովկա	21 ¹ / ₂ " "
Նովկա Ախալ	16 ¹ / ₂ " "
Սուխոյա Փոնտանկա	12 " "
Էլեար	19 ¹ / ₂ " "
Երևան	15 " "

2. ԴԵՊԻ ԱԷՀՈՒՆԵՐԱՊՈԼ' (242³/₄ Վ.)

Աղստաֆա	88 ¹ / ₂ Վ.
Նովո — Աղստաֆինսկայա'	9 " "
Ուզոնթալա	13 ¹ / ₂ " "
Քարվանսարա	17 ¹ / ₄ " "
Դեկիջան	14 ¹ / ₂ *
Համգալիման	18 " "

Մեծ Դարաքլիս	19 ¹ / ₄ Վ.
Համադու	21 " "
Աղբուլաղ	20 " "
ԱԷՀՈՒՆԵՐԱՊՈԼ'	22 " "

3. ԴԵՊԻ ՕՐԴՈՒՔՈՒՆ (508 Վ.)

Երևան	264 Վ.
Աղամգալու	13 " "
Ղամաղու	15 " "
Դաւալու	18 ³ / ₄ " "
Սաղարաք	18 ³ / ₄ " "
Բաշ — Նորաշեն	22 ¹ / ₄ " "
Թողոարիս	10 " "
Ղվրալիս	19 " "
Բէկւք Դիւզլի	20 " "
Նախիջևան	21 " "
Ալինջալալ	24 ¹ / ₄ " "
Ջուղա (Ջուլ'ֆա)	15 " "
Աղա	20 ¹ / ₄ " "
Օրդոուքու	17 ³ / ₄ " "

4. ԴԵՊԻ ԹԵՂԱՆ (163³/₄ Վ.)

Օրսևի	10 ¹ / ₂ Վ.
Վազիանի	13 ³ / ₄ " "

Եկա՞րք, Զուշի, Զամախի և Լենքորան	Քշ., Գշ., Ուրբաթ.	Գշ., Նշ., Ղբ. Քշ. և Նշ.
Մանգլա ու Աղբուլաղ զուգորդի Եւջ	Քշ. և Նշ. Նոյնպէս	Նշ. և Ղբ.
Ախալխալի գծով հորժոմ, Սեպտ. 15-ից մինչ 30- նիսի 1-ը.	Քշ. Նշ. Ղբ.	Քշ. Նշ. Ղբ.
30-նիսի 1-ից մինչ Սեպտ տեմբերի 15-ը.	Ամեն օր Քշ. և Նշ.	Ամեն օր Քշ. և Նշ.
Սիւրբալա.	Ղաքաթ	Նրեքշաբթի
Արտաշ.	Նոյնպէս	Նրեքշաբթի
Աեդի	Քշ. և Նշ.	Հինգշաբթի
Օգոստոսի.		Քշ. և Ուրբ.

Ընդունելութիւնը եւ 3անձնւոր.

ա) Պատոցները, կապոցներն ու ծր-
րարները ընդունուում են առաւօտեան
8 ժամից մինչև 2 ժամը.

Պատուիրած նամակները—նոյն ժա-
մերին, և երեկ. 5-ից մինչ 7 ժամը.

Նամակադրոշմեր, Հտեմպելնիյ պա-
պատոցներ ու բաց նամակի բանակներ
ծախուում են առաւ. 8 ժամից եր. 7 ժ.
բ) Պատոցները, կապոցներն ու ծր-
րարները չանձնուում են իրանց տէրե-
րին՝ առաւ. 8 ժ.-ից մինչև 2 ժամը.

Հասարակ ու պաժտուիրած նամակ,
նոյն ժամերին և երեկ. 5-ից մինչև 7 ժ.
Կիրակի ու տօն օրերը փոստի գրա-
սենեակը բաց է միայն առաւօտեան 8
ժամից մինչև 11 ժամը.

Փոստային տօն օրերը.

(Տօները, ի հարկէ ըստ առանոյց պէտք է
հաշուուել):

Պատոցները, կապոցներն ու ծան-
րոցները չեն չանձնուում իրանց տէրե-
րին հետեւեալ տօն օրերը:—

Անուանակոչութիւն ԿԱՅՍԵՐ և ԿԱՅՍ-
ՐՈՒՀՈՒ, Նոր Տաբի, Տրօրհնէք, Զատ-
կի առաջին ու երկրորդ օրը, Հոգեոյ-
գալուստ և Քրիստոսի Ծննդեան ա-
ռաջին օրը:

Իսկ Քրիստոսի Քառասնօրեայ Գա-
լըսեան, և Աստուածածնի Աւետման,
Ծաղկազարդի, Զատիկի երրորդ օրը
Քրիստոսի Համբարձման ու Պաշտօնա-
կերպութեան, Ս. Աստուածածնի Վե-
րաժոյթման ու Ծննդեան, Ս. Խաչի
վերացման, Ս. Աստուածածնի Բնծայ-
ման և տաճարն, Քրիստոսի Ծննդեան
երկրորդ օրը և բոլոր Արարիկի օրերը՝
տրուում են ըստ պատկանելոյն միայն
առաւօտեան 8—11 ժամը:

II. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

1. ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՌՈՍՏՈՎԻՅ—ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՅ.

Վերայ	ՌՈՍՏՈՎ	II Դ.	III Դ.
2	Զարեհնայա.	—	—
10	Բաթաշկայա.	—24	—15
34	Կազաչնիցկայա.	—93	—49
58	Ստեպանայա.	1.64	—81
81	Կուշչեովկա.	2.28	1.16
99	Կիսկեակովկա.	2.79	1.43
118	Կալուշկայա *).	3.33	1.70
135	Պավլովսկայա.	3.80	1.94
151	Լեուշկախկայա.	4.25	2.17
171	Տիխոնեցկայա.	4.81	2.27
192	Մալոուսիլսկայա.	5.43	2.77

*) Նօտրադիւր կայա՝
Դանսերը Բռ-Քէն օւնին:

211	Մերսկայա	5.943.04
229	Կալէնդար	6.443.29
242	Գոյլիկի	6.823.48
257	Օտրադա Կուբանսկ	7.233.69
273	Կուբանսկայա	7.713.94
280	Արմաւիր	8.194.19
313	Կոնստոյո	8.804.50
335	Նիկոլայեվսկայա	9.434.82
353	Ֆոգոսլովսկայա	9.935.07
366	Նեփրոնի	10.305.27
385	Ֆարսուկի	10.865.54
410	Կուրսովկա	11.565.91
428	Նագուլսկայա	12.066.16
446	Սուվորովսկայա	12.556.42
466	Մինսկայա	13.116.70
490	Նեզլոբնայա	13.797.05
510	Զոյսկայա	14.357.34
535	Մուզաֆսկայա	15.057.69
554	Պառլա	15.597.97
568	Կուրբանովսկայա	15.988.17
584	Բորոկո	16.438.40
599	Էյլստո	16.888.63
611	Դարգ-Կալս	17.198.79
631	Բեռն	17.789.09
652	Վալ	18.349.73

2. ԱՆԴՐԿՈՎ ԿԱՍԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ա. ՓՈԹԻՑ-ԹԻՖԼԻՍ

	Փոթի	—64	—32
14	Զէրազի	1.53	—78
35	Նոփ-Սենակի	2.06	1.06
48	Աբաշա	2.61	1.33
61	Սամբու		
	ԲԱԹՈՒՄ		
20	Ապոլի	1.01	—52
35	Նոթա	1.60	—82
49	Սոփա	2.20	1.13
68	Կանչի	3.04	1.55
75	Նիգոլի	3.29	1.68
88	Սաքե	3.84	1.97
96	Սամբու	4.23	2.16
108	Կապի	4.69	2.39
125	Ուլ	5.44	2.78
	23 Ուլմու—Բուլմու	—38	—23
132	Աջամի	5.70	2.91
154	Վէրի	6.63	3.38

166	Զերուքի	7.13	3.65
175	Բելոգորի	7.55	3.86
184	Մարեկաի	—	—
200	Բեթա-Էմմի	8.31	4.24
209	Փոնի	—	—
215	Սուրամ	8.95	4.58
219	Միկայել	9.11	4.66
229	Գոմի	9.54	4.88
243	Քարեղի	10.13	5.18
260	Գորի	10.84	5.54
273	Գրակալի	11.44	5.84
285	Կասպի	11.94	6.11
300	Քսանկա	12.53	6.41
310	Մյեկէլ	13.00	6.65
320	Ալճալա	13.41	7.85
330	Թիֆլիս	13.84	7.07

Բ. ԹԻՖԼԻՍԻՅ՝ ԲԱԳՈՒ.

	ԹԻՖԼԻՍ		
337	Նաւթուղ	—30	—15
350	Աղ Թաքեայ	—89	—45
366	Ղարայեաղ	1.56	—79

387	Սօուլթ Բուլաղ	2.45	1.25
394	Փոյլի	3.16	1.62
408	Աղստաֆա	3.75	1.92
427	Թօուղ	4.56	2.33
452	Զեղամ	5.61	2.86
474	Չափ	6.54	3.35
496	Ելիսավետոպոլ	7.46	3.82
513	Դալ Մահմեդի	8.14	4.16
536	Գերան	9.15	4.68
559	Եւլախ	10.13	1.18
583	Լեաքի	11.14	5.69
602	Ուջառ	11.90	6.08
626	Միւսիսի	12.95	6.62
645	Քիւրդամիր	13.75	7.03
668	Սաղիւի	14.73	7.52
692	Ղաւ Սա	15.70	8.03
716	Հաջի Քաբուլ	16.71	8.54
733	Նազաղի	17.46	8.92
766	Ալեաթ	18.48	9.44
787	Սանգաչալ	19.36	9.90
812	Փուլթա	20.38	10.42
830	Բալաջառի	21.18	10.82
840	ԲԱԳՈՒ	21.73	11.11

3. ԱՆԴՐԿԱՍՊԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

ՈՒՋՈՒՆ ԱՐԱՅԻՅ—ԱՍՈՒ ԴԱՐԻՆ

26	Ուղիւն Արա	—70	—36
48	Միկայիլովօկայա	1.33	—68
82	Բաւլա Իշէճ	2.31	1.18
112	Աղիւն	3.13	1.60
127	Պերեկալ	3.55	1.82
143	Աղջալ Կոյմա	4.—	2.05
174	Ղալաիկ	4.86	2.48
190	Ուզուրն Սու	5.31	2.71
212	Ուշակ	5.96	3.05
243	Ղալա Արա	6.81	3.48
270	Կոյ	7.54	3.85
294	Բամի	8.24	4.21
324	Արզման	9.09	4.65
354	Բալաիկ	9.93	5.07
381	Կելեւթա	10.69	5.46

406	Դեօզ Թեփե	11.39	5.82
428	Ֆեզմիլի	11.99	6.13
448	Արա	12.58	6.43
480	Դեմուրա	13.48	6.89
518	Բաբա Դուրմազ	14.54	7.43
536	Արաիկ	15.00	7.69
568	Կալի	16.—	8.18
607	Դուշակ	17.10	8.74
651	Թեփե	18.34	9.37
723	Դուրթ Կուր	20.36	10.41
746	Կարաբազ	21.01	10.74
770	Մեթ	21.69	11.09
796	Բաբամ Ալի	22.41	11.45
831	Կելի	23.43	11.97
872	Ուշ Զաօլ	24.55	12.55
931	Ռեփե	25.21	13.40
954	Կարաուլ Կուր	26.81	13.73
976	Բարխանի	27.48	14.04
989	Արա Դուրա	28.10	14.36

ԱՅՆ ՏՕՆ ՕՐԵՐԸ

Երբ Հայոց ուսումնարաններում
Պարագանքի էլ լինելու.

ՅՈՒՆՈՒՐ

- 6 } Ծնունդ, Յայտնութիւն և Անու-
7 } անակոչութիւն Տեառն.
13 }

ՓԵՏՐՈՒՐ

13. Ե2.—Սրբոց ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ԶՕՐԱ-
ՎԱՐԱՅՆ մերոց:

14. Ուրբ.—Տեառնընդառաջ.

26. Դ2.—Ծն. Ն. Կ. Մ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ Գ.Ի.
ՄԱՐՏ

2. Բ2.—Օր. Գահակալութեան Վեհա-
փառ Կայսեր ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ Գ.Ի.

21. Ղբ.—Մուտն ի վիրապն Ս. ԳՐԻԳՈ-
ՐԻ ԼՈՒՍԱՆՈՐԶԻՆ մերոյ.

ՄԱՅԻՍ

6. Դ2.—Ծն. Ն. Կ. Մ. Վսեմափառ
Թագաժառանգին Նիկողայ Ա.
Լեքսանդրովիչի.

14. Ե2.—ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ Բերստոսի.

15. Ուրբ.—Օր Թագադրութեան Վեհա-
փառ Կայսեր և Կայսրուհւոյն
ամենայն ռուսաց.

ՅՈՒՆԻՍ

6. Ղբ.—Երն ի վիրապն Ս. ԳՐԻԳՈ-
ՐԻ ԼՈՒՍԱՆՈՐԶԻՆ մերոյ
(Ապա՝ ամարապն արձակուրդ).

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

8. Դ2.—Ծն. Ս. Աստուած. ի Վննայէ.
14. Բ2.—Յիշատակ Մեռելոց.

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

17. Ղբ.—Սքանչելի ազատութիւն Վե-
հափառ Կայսերն ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ
Գ.Ի ի ժամու խորանկման զնա-
ցից երկաթուղւոյ.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

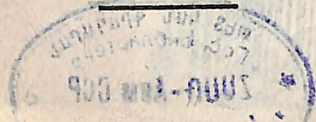
14. Ղբ.—Ծնունդ Օգոստափառ Կայս-
րուհւոյն ՄԱՐԻԱՅ ՖԵՌԴԻՆԱՆԴ-
ՆԱՅԻ.

21. Ղբ.—Ընծայումն Ս. Աստուածած-
նի ի Տաճարն.

28. Ղբ.—Սրբոց Առաքելոցն և առա-
ջին Լուսաւորչացն մերոց՝ ԹԱ-
ԴԵՈՍԻ և ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՈՍԻ.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

9 Դ2.—Յղ. Ս. Աստուած. ի Վննայէ:

Խ Ա Խ Ա Բ Փ Ո Ի Ն Ք.

1892 թվականին արևելք ու լուսինը
խառնարկում են երկ-երկու լանգամ, ո-
րոնցից միայն լուսնի երկրորդ խառ-
նումը տեսանելի էր վնի Կովկասում:

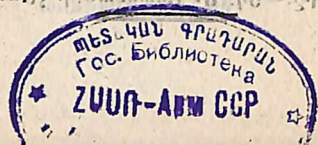
1. Արեւի 30-ին լուսնի կատարեալ
խառնումն, որ կը տեսնուի Ամերի-
կայում, Աստորալիայում, և Ասիայում:

2. Մայիսի 14-ին արևի մասնաւոր
խառնումն, որ կը տեսնուի Աւստրալ-
իայում և Ամերիկայում:

3. Հուլիսի 23-ին լուսնի կատա-
րեալ խառնումն, որ կը տեսնուի եր-
կրափնդիս բոլոր մասերում, բացի Ամե-
րիկայից:

4. Արեւի 8-ին արևի մասնաւոր
խառնումն, որ կը տեսնուի միայն
հարավային ծովերում:

Ա. Զ. Գրիգորյան
1892 թվականին թե՛ մեր հայրենի չորս տա-
րիները, որ անցանց ենթադրեալ արտա-
տալելու իրաւունքը սրա Կազմողին է
վերապահուած:

ՄԻՒՍ ԱԶԻԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.

7. ՀԱՅՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՈՒՍՈՒՅՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏՄՈՒ-
ԹԻՒՆԵՐ: Գինը՝ 50 կոպէկ:

8. ԱՆԵԿԴՅՈՏՆԵՐ, հատոր I. Գինը՝
50 կոպէկ:

9. ԱՆԵԿԴՅՈՏՆԵՐ, հատոր II. Գինը՝
նոյնն է:

10. ԱՆԵԿԴՅՈՏՆԵՐ, հատոր III. Գի-
նը՝ նոյնն է:

11. ՆԱԽԱՊԱՃԱՐՄՈՒՆՔ, հատոր I.
Գինը՝ 50 կոպէկ:

12. ԵՐԿՈՒ ՏՕՆԱԾԱՌ. Գինը՝ 20 կ.:

13. ՊՈԼՈՒԻՄՊԵՐԻԱԼ. Գինը՝ 20 կ.:

14. ՕՐԱՅՈՅ 1892 թ. (Բնդարձակ
Յաւելումով) Ե. տարի: Գինը՝ 20 կոպ.:

5157

Կազմողի հասցեն. „Тифлисет. На
Авлабары. Дякону Ованесу Назар-
яну“.

«Ազգային գրադարան

Ժողովուրդ
ԿԵՆՏՐԱԼ

ԳԻՆՆ Է 20 ԿՈՊԵԿ

10 տվ առնողին — 17 կոպեկ

100-տվ առնողին — 15 կոպեկ: